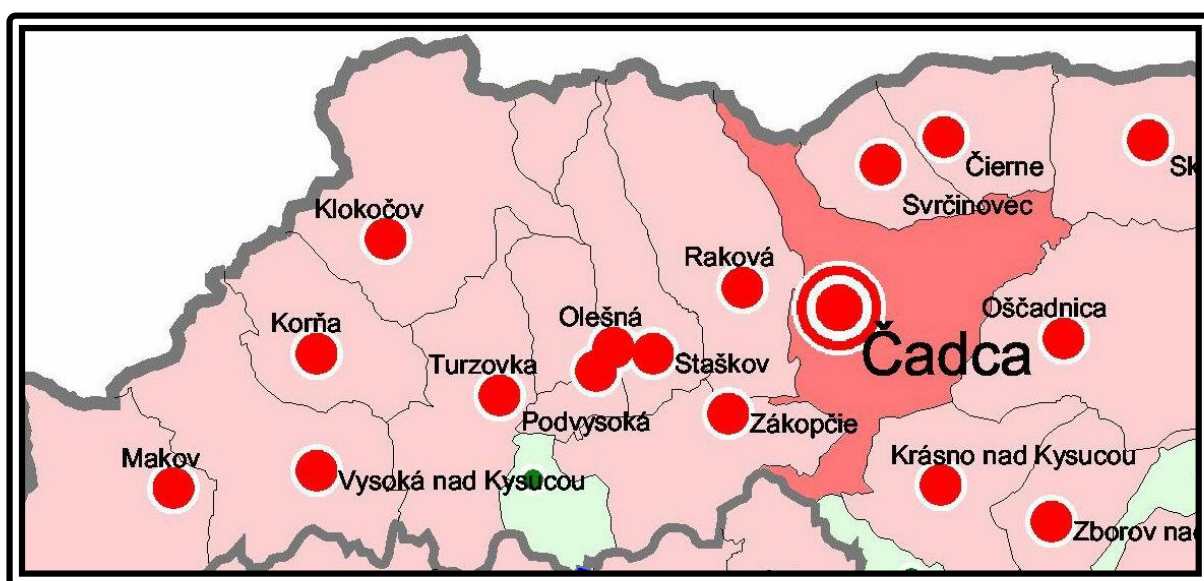

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022**

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022**

**MOTTO: „NEPÝTAJ SA, ČO MÔŽE OBEC DAŤ TEBE,
PÝTAJ SA, ČO TY MÔŽEŠ UROBIŤ PRE OBEC.“**

Spracovateľ: Regionálna rozvojová agentúra Kysuce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

OBSAH

ÚVOD	4
VÝZNAM PHSR	4
1. ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU 2015 - 2022	7
1.1 Erb, pečať a vlajka obce	10
1.2 História obce Vysoká nad Kysucou	12
1.3 Geológia, geomorfológia a pedológia obce Vysoká nad Kysucou	15
1.4 Klimatické pomery.....	16
1.5 Hydrologické pomery	17
1.6 Životné prostredie v obci Vysoká nad Kysucou.....	18
1.6.1 Životné prostredie - flóra	22
1.6.2 Životné prostredie - fauna	22
1.6.3 Mykoflóra v obci Vysoká nad Kysucou.....	23
1.7 Demografický vývoj obce Vysoká nad Kysucou	24
1.7.1 Prognóza demografického vývoja	26
1.7.2 Prognóza demografického vývoja ŽSK	28
1.7.3 Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou do roku 2035	30
1.8 Štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín, vzdelanostná, náboženská a národnostná štruktúra obyvateľov obce	35
1.9 Ekonomika a jej vývoj v obci Vysoká nad Kysucou.....	44
1.9.1 Miera nezamestnanosti a štruktúra ekonomických aktivít obyvateľstva obce Vysoká nad Kysucou.....	44
1.9.2 Miera ekonomicky aktívnych osôb v obci Vysoká nad Kysucou.....	48
1.9.3 Trh práce v obci Vysoká nad Kysucou.....	53
1.9.4 Miera nezamestnanosti v obci Vysoká nad Kysucou	53
1.9.5 Priestor a podmienky na podnikanie v obci Vysoká nad Kysucou.....	53
1.10 Vzdelávanie v obci Vysoká nad Kysucou.....	58
1.10.1 ZŠ s MŠ E. A. Cernana Vysoká nad Kysucou	58
1.10.2 Materská škola Vysoká nad Kysucou	63
1.11 Kultúra na území obce Vysoká nad Kysucou	65

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

1.11.1 Kultúrne spolky v obci Vysoká nad Kysucou	67
1.11.2 Šport v obci Vysoká nad Kysucou.....	70
1.11.3 Cestovný ruch na území obce Vysoká nad Kysucou	73
1.12 Sociálne služby v obci Vysoká nad Kysucou	75
1.13 Bývanie a služby občanom v obci Vysoká nad Kysucou	78
1.14 Dopravná a technická infraštruktúra obce Vysoká nad Kysucou.....	81
1.14.1 Vodovod v obci Vysoká nad Kysucou	86
1.14.2 Kanalizačná sieť v obci Vysoká nad Kysucou	87
1.14.3 Plynofikácia obce Vysoká nad Kysucou	89
1.15 Samospráva obce Vysoká nad Kysucou	90
1.15.1 Orgány samosprávy obce Vysoká nad Kysucou	90
1.15.2 Hospodárenie a rozpočet obce Vysoká nad Kysucou	92
1.15.3 Územné plánovanie v obci Vysoká nad Kysucou	94
1.15.4 Strategické plánovanie v obci Vysoká nad Kysucou.....	95
1.15.5 Zostavenie hospodárskeho výsledku obce Vysoká nad Kysucou.....	95
1.15.6 Majetok obce Vysoká nad Kysucou a jeho spravovanie	96
1.16 Analýza vonkajšieho prostredia Slovenskej republiky	99
1.17 Analýza vonkajšieho prostredia Žilinského samosprávneho kraja	100
2 SWOT ANALÝZA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU	109
3 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU	123
3.1 Strategická vízia obce Vysoká nad Kysucou	123
3.2 Zhodnotenie zámerov a cieľov v strategických oblastiach PHSR obce Vysoká nad Kysucou 2007 - 2013	124

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

ÚVOD

V súvislosti s novým programovým obdobím Európskej únie na roky 2014 - 2020 je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné prostriedky z Európskych štrukturálnych fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie. Je to programový dokument, spracovaný na základe zákona č. 539/ 2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Program je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami sociálneho a ekonomického rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vysoká nad Kysucou je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojom pláne a v súlade s metodikou na vypracovanie príslušného programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja pre obce na roky 2015 - 2022.

VÝZNAM PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHSR) je základným výkonným a programovým dokumentom na úrovni obce v rámci partnerstva lokálnej samosprávy, podnikateľského sektora a mimovládnych organizácií z územia obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja:

- navrhuje systematickú a funkčnú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja obce zameranú na realizáciu všestranného ekonomického a sociálneho rozvoja,
- čerpá najmä zo znalosti miestnych aktérov a odborníkov, ktorí najlepšie poznajú miestne problémy, potreby a rozvojové možnosti obce,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

- umožňuje partnerom spoluúčasť na programovaní, realizácii a kontrole stratégie ekonomického a sociálneho rozvoja obce,
- pomáha zvyšovať všeobecné povedomie o potrebách obce a celého regiónu.

A) Potrebu zabezpečenia PHSR ustanovuje zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z., ktorý ukladá obciam povinnosť spracovať Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej len PHSR) ako nástroja, pomocou ktorého sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja. PHSR sa spracováva spravidla na 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 - 14 rokov. PHSR koncepčne, systémovo analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jej zabezpečenie. Vytvára rámec, ktorého naplnenie bude zárukou, že PHSR nebude zbytočne rozsiahlym a len popisným zoznamom nereálnych zámerov (zoznamom vecí, na ktoré obec nemá peniaze), ale skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na konkrétnom území.

B) Je dôležitou podmienkou pre získavanie externých zdrojov, napríklad z EÚ, štátneho rozpočtu a pod., nakoľko možnosť žiadať o nenávratný finančný príspevok z týchto zdrojov je podmienená dokladovaním súladu projektového zámeru s prioritami schváleného PHSR danej obce.

C) Je nástrojom zachovávanía kontinuity rozvojových zámerov obce a efektívneho využívania vlastných zdrojov a potenciálu.

Účelom PHSR je vytvorenie rozvojového programu územia (obce), ktorý vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jeho obyvateľov a zároveň je v súlade s prijatými nadradenými koncepciami vyššej úrovne.

Cieľom PHSR je spracovanie takého súhrnu cieľov a opatrení, ktoré napomáhajú zabezpečeniu trvalo udržateľného rozvoja územia (obce), a ktoré smerujú k uspokojovať potreby súčasnej generácie bez toho, aby ohrozil možnosti uspokojovania potrieb budúcich generácií. Tak ako SR a jednotlivé samosprávne kraje, musia mať aj obce a mestá na Slovensku vypracované strategické dokumenty, ktoré určujú smer ich ďalšieho vývoja.

Rozvoj akejkoľvek menšej či väčšej spoločnosti na menšom či väčšom území nie je možné riadne zabezpečiť bez poznania potrieb, problémov, záujmov obyvateľov, organizácií, firiem produkujúcich na danom území tovar či ponúkajúcich služby. Rovnako tak by nemal byť obídenný potenciálny záujem pobytových a tranzitujúcich návštevníkov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Obec Vysoká nad Kysucou má na svojom území značný potenciál, má veľmi dobrú geografickú polohu s autonómnym postavením a zároveň s relatívnou blízkosťou k centru regiónu. Má viacero silných stránok, ktoré už v tomto období vplývajú na jej ďalší rozvoj.

V záujme ďalšieho postupu pri skvalitňovaní života v obci je potrebné popísať jej súčasnú východiskovú pozíciu, analyzovať jednotlivé oblasti života, stanoviť možnosti a príležitosti, definovať strategickú víziu, zámery, ciele a konkrétne aktivity, ktoré v krátkodobom, strednodobom i dlhodobom horizonte vytvoria podmienky na ďalší rozvoj obce Vysoká nad Kysucou.

PHSR obce Vysoká nad Kysucou na roky 2015 - 2022 stanovuje vízie a strategické ciele, navrhuje konkrétne aktivity pre ich dosiahnutie, uvádza merateľné ukazovatele a určuje opatrenia v oblasti: vzdelávania, kultúry, športu, voľného času a mládeže, sociálnych služieb a zdravotníctva, bývania a služieb občanom, bezpečnosti a poriadku, marketingu, cestovného ruchu a ekonomického rozvoja, dopravy a technickej infraštruktúry, životného prostredia a samosprávy. Na základe vytvoreného dokumentu je možné programovať územný a integrovaný rozvoj trvalo udržateľným spôsobom, pripraviť územie obce a budovať jeho kapacity pre absorpciu nových technológií, služieb a rôznych ponúk a príležitostí pre zvýšenie kvality života obyvateľov na území obce Vysoká nad Kysucou.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

1. ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU 2015 - 2022

Vzhľadom na svoju veľkosť, je obec Vysoká nad Kysucou úzko spätá so svojím okolím a je od neho závislá. Obec nemôže presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musí dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia. Nie je možné, aby obec Vysoká nad Kysucou poskytovala svojim obyvateľom všetky služby verejného charakteru, pretože by to mohlo byť vzhľadom na počet obyvateľov neekonomické a tieto služby by nedosahovali požadovaných kvalít. Obec Vysoká nad Kysucou sa preto musí orientovať na služby obyvateľstvu, ktoré sú v obci vykonávané lepšie a výhodnejšie ako v okolitých sídelných centrách. Avšak stále zostáva priestor pre stanovenie vlastných priorít a hľadanie nástrojov pre ich naplnenie.

Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce Vysoká nad Kysucou, a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, má mimoriadny vplyv na ekonomiku.

Tam, kde sa stretáva Turzovská vrchovina s Javorníkmi, nachádza sa obec Vysoká nad Kysucou, ktorá ako jedna z mála obcí skrýva vo svojom názve rieku, ktorá dala meno celému čarokrásnemu kraju. Obec Vysoká nad Kysucou sa hrdlo hlási k svojej 400 ročnej kopaničiarskej tradícii a na jej základoch sa snaží vytvárať vyvíjajúce sa moderné vidiecke prostredie pre svojich obyvateľov.

Obec Vysoká nad Kysucou leží v severozápadnej časti Slovenska v regióne Horné Kysuce. Z administratívneho hľadiska patrí do Žilinského kraja, okresu Čadca. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky EUROSTAT vystupuje ako úroveň NUTS V.

Obec má spoločné hranice na západe s katastrom obce Makov, na severe hraničí s katastrálnym územím obce Korňa, na východe s mestom Turzovka a z južnej strany hraničí s obcou Veľké Rovné, ktorá patrí do okresu Bytča. Severozápadnú hranicu obce tvorí štátna hranica s Českou republikou, konkrétne moravská obec Bílá. Obec sa skladá zo 7 územných častí: Jedľovník, Nižný Kelčov, Semeteš, Vrchrieka, Vyšný Kelčov, Zátoka a Zlámaná.

Obec Vysoká nad Kysucou má vybudovanú komplexnú infraštruktúru. Obcou prechádza cesta II. triedy č. 487 Čadca - Turzovka - Makov, ktorá tvorí hlavnú dopravnú os v regióne Horných Kysúc, a to v celkovej dĺžke 6,77 km. Zároveň tvorí spojnicu medzinárodných ciest I. triedy E 442 (I/18) Olomouc - Bytča - Žilina a E 75 (I/11) Ostrava - Čadca - Žilina. Obec má aj železničné prepojenie s mestom Čadca jednokolejovou neelektrifikovanou traťou č. 128 Čadca - Turzovka - Makov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 1 Poloha obce Vysoká nad Kysucou

Základná charakteristika obce Vysoká nad Kysucou (k 31.12.2014)	
Kód obce	509515
Názov okresu	Čadca
Názov kraja	Žilinský
Štatút obce	obec
PSČ	023 55
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1 619
Nadmorská výška obce v m n. m.	543
Celková výmera územia obce [m ²]	43 870 416
Počet obyvateľov obce	2 734
Hustota obyvateľstva na km ²	61,75

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Po štátnych cestách II. a III. triedy vedú linky autobusovej hromadnej dopravy (ďalškovej a prímestskej). Štátne cesty II. a III. triedy na území Vysoké nad Kysucou tvoria hlavnú komunikačnú kostru. Na ňu sa napája sieť obslužných komunikácií. Cesta III/48778 v dĺžke 3,350 km sa pripája na cestu II/487 v časti Nižný Kelčov. Obe cestné komunikácie sú pod správou VÚC Žilina. Stále častejšie sa však hovorí o prechode ciest III. triedy pod správu obce Vysoká nad Kysucou. Znamenalo by to pre obec nemalé problémy spojené predovšetkým z údržbou tohto ťahu počas zimných mesiacov.

Základný komunikačný skelet dopĺňujú miestne obslužné a prístupové komunikácie v celkovej dĺžke 69,258 km. Z tejto dĺžky tvoria 24,990 km (36,1 %) komunikácie, ktoré vyhovujú premávke všetkým druhom motorových vozidiel. Miestne komunikácie s obmedzeným prístupom motorových vozidiel z dôvodu šírkového usporiadania, prevýšenia a nedostatočných smerových oblúkov, teda neprístupné autobusom, nákladným motorovým vozidlám s prívesom a podobne, tvoria z celkovej dĺžky miestnych komunikácií 63,9 %, čo predstavuje 44,268 km. Ťažšie dostupné komunikácie sú zjazdne iba sezónne. Zimnú údržbu vykonáva obec na miestnych komunikáciách v celkovej dĺžke 56,611 km, čo predstavuje 81,7 % z celkovej dĺžky miestnych komunikácií. Dopravný systém obsluhy územia sa v maximálnej miere prispôboval vznikajúcej zástavbe v obci Vysoká nad Kysucou. Tak vznikol systém prístupových komunikácií k objektom, ktorých parametre a technický stav v mnohých prípadoch umožňujú zložitú dopravnú obsluhu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

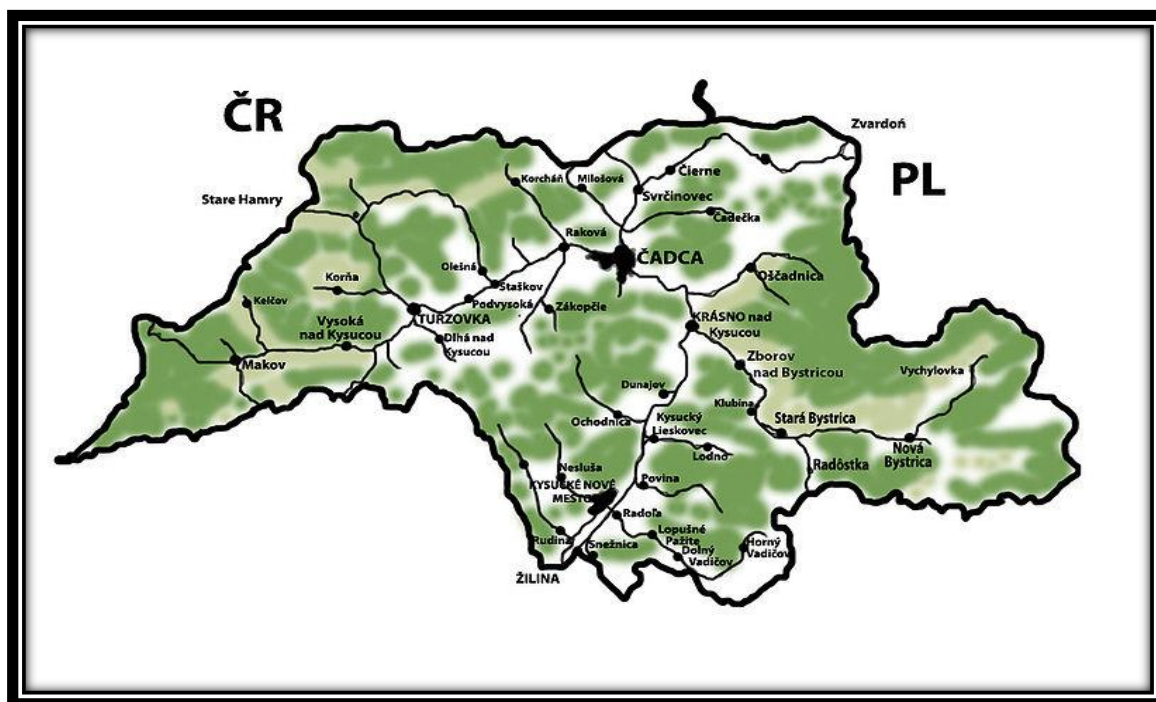
Poloha územia obce Vysoká nad Kysucou voči centráм rozvoja

Horné Kysuce, ktorých súčasťou je obec Vysoká nad Kysucou mali v minulosti veľmi slabo rozvinutú výrobnú základňu a boli preto ekonomicky aj spoločensky pomerne zaostalým regiónom. Ťažisko hospodárskej aktivity obce bolo oddávna v poľnohospodárstve a lesníctve, prípadne v prvotnom spracovaní drevnej hmoty. Poľnohospodárstvo sa ako hlavné hospodárske odvetvie udržalo až do konca druhej svetovej vojny.

Po roku 1945 sa začala štruktúra obyvateľstva meniť a začal rásť podiel obyvateľov aktívnych v priemysle. Zásľuhu na tom mal rásť pracovných príležitostí priamo v obci, avšak aj odchádzanie za prácou do priemyselných centier, nachádzajúcich sa v blízkosti obce. Pre obyvateľov tejto oblasti sa v minulosti stala najväčším „lákadlom“ priemyselná báza severnej Moravy - Ostravsko, ktorá sa nachádza na severozápad od obce.

Východne od obce Vysoká nad Kysucou sa nachádza región mesta Turzovka a za ním región mesta Čadca. Druhou najvýznamnejšou priemyselnou bázou je priemyselná oblasť regiónu mesta Žilina, ktorá sa nachádza juhovýchodne od obce. Obec je s uvedenými priemyselnými centrami prepojená jednak cestnou, ale i železničnou dopravnou sieťou.

Obrázok 1 Poloha obce Vysoká nad Kysucou voči susedným obciam

Prameň: https://sk.wikipedia.org/wiki/Kysuce#/media/File:Mapa_kysuc.jpg.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

1.1 Pečať, erb a vlajka obce - trojica jej najdôležitejších symbolov

Je známe, že jednotlivé obce v určitom štádiu svojho vývoja dosiahli taký stav, že v súvislosti s vlastnou administratívou potrebovali na potvrdenie vydaných písomností obecnú pečať, teda obecný symbol.

Pečať obce Vysoká nad Kysucou

Používanie pečatí je veľmi starým zvykom. V minulosti mali pečate tri funkcie, a to identifikačnú, uzatváraciu a overovaciu. Vlastné pečate v tom čase mali aj mestá a obce. V dedinskom prostredí na území Kysúc došlo k masívnemu používaniu vlastných obecných pečatí až v priebehu 18. storočia, dovtedy mali svoje pečate zvyčajne len mestá, mestecká či významnejšie dedinské sídla.

Symbol obce Vysoká nad Kysucou z minulosti poznáme podľa pečatidla datovaného rokom 1741. Pečatný symbol je celkom jedinečný, je v ňom zobrazený strom, pri ktorom stojí

lev, držiaci v labách tri ruže. Navyše lev akoby oblápal strom - situáciu si možno vyložiť tak, že lev sa akoby pokúšal vytrhnúť mohutný strom aj s koreňmi alebo tak, že ho chráni. Kruhový opis znie Sigillum possessionis Viszoka Anno 1741, teda pečať obce Vysoká roku 1741, no pozoruhodný je najmä text okolo samotného pečatného symbolu. Rozložený je do niekoľkých segmentov a znie

Arbor subiecta leoni („strom podrobený levovi“).

O akého leva ide zistíme, ak si pripomenieme najstarší erb Turzovcov - rodu, ktorý mal rozhodujúci vplyv na vznik obce Vysoká nad Kysucou. Tvoril ho práve lev držiaci ružu, v mladšom erbe je zasa v hornej polovici štítu lev, v dolnej tri ruže. V prípade historického symbolu obce Vysoká nad Kysucou máme teda pred sebou príklad ovplyvnenia obecnej symboliky rodovou heraldikou. Strom v pečati nemá podobu konkrétneho stromu, v heraldike sa však stromy s podobnou „hríbovou“ korunou najčastejšie opisujú ako borovica. V pravom dolnom rohu sa nachádza súčasná pečať obce Vysoká nad Kysucou.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Erb obce Vysoká nad Kysucou

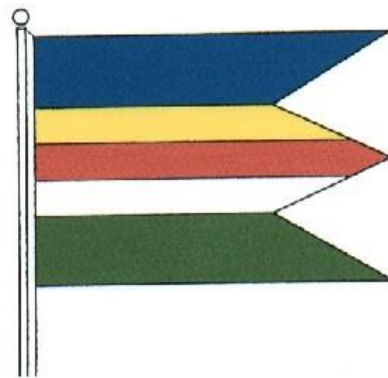

Erb obce Vysoká nad Kysucou, vychádzajúci z historickej pečatnej predlohy má túto podobu: V modrom štíte do zelenej oblej pažite vrastá zelená zlatokamenná borovica, pri nej zľava strieborný späť hľadiaci lev v zlatej zbroji s rozdvojeným a prekríženým chvostom a so zlatou korunou nad hlavou, ľavicou držiaci kmeň stromu a pravicom poza strom podávajuci červenú zlatostredú trojružu na zlatej listnatej stopke. Znamenie je vložené do dolu zaobleného, tzv. neskorogotického, či tiež španielskeho heraldického štítu. V zmysle heraldickej konvencie bude možné zlatú podľa potreby zamieňať aj žltou, a striebornú s bielou, pričom sa však budú vždy popisovať ako zlatá a strieborná.

Pri čiernobielych vyjadrení farieb sa červené vyjadrí zvislým šrafovaním, modrá vodorovným šrafovaním, zelená sa vyjadří šikmým, zlatá bodkovaním a strieborná ostáva voľná. V heraldike sa na erb pozeráme z pozície jeho nositeľa, preto sa strany opisujú zdanlivo opačne, preto aj lev je heraldicky zľava.

Vlajka obce Vysoká nad Kysucou

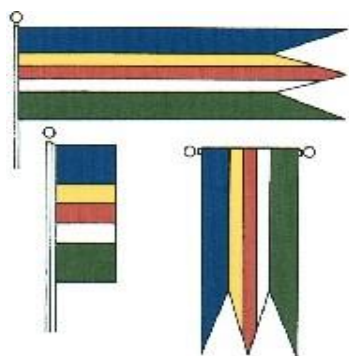
Vlajka obce Vysoká nad Kysucou pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách modrej (2/7), žltej (1/4), červenej (1/7), bielej (1/7) a zelenej (2/7). Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, to je dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Zástava obce Vysoká nad Kysucou má rovnaké farebné zloženie ako vlajka. Pomer jej strán však nie je záväzne stanovený, čo znamená, že zástava môže byť aj dlhšia. Kým vlajka však predstavuje voľný kus textilu, ktorý sa pomocou lanka vztyčuje na stožiar, zástava je vždy pevne spojená so žrdou, stožiarom, alebo krátkym priečnym rohom.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Krátka zástava obce Vysoká nad Kysucou je tiež pruhovaná, je však svojou dlhšou stranou pripojená k žrdi. Je určená najmä na hromadnú vlajkovú výzdobu obce.

Štandarda starostu obce Vysoká nad Kysucou má medzi ostatnými symbolmi obce osobité postavenie. Je vlajkou starostu obce, jedným z odznakov jeho úradu. Podobá sa znakovkej zástave, je však doplnená o lem vo farbách obce. Štandarda existuje len v jednom vyhotovení.

1.2 História obce Vysoká nad Kysucou

Obec Vysoká nad Kysucou vznikla v druhom desaťročí 17. storočia na území panstva Bytča. Písomne sa prvýkrát spomína pod názvom Vyszoka v roku 1619 v urbári (súpise povinnosti poddaných) panstva. Pôvodný názov Vysoká nad Kysucou sa používa od roku 1927. Počas Rakúsko-Uhorskeho vyrovnania sa obec volala Hegyeshely. Obec bola okrem spomínaných názvov, medzi miestnymi ale i susednými obyvateľmi v minulosti nazývaná aj Lúpežovom.

Obec Vysoká nad Kysucou vznikla pri kopaničiarskom osídľovaní Horných Kysúc. Jej prvými osadníkmi boli teda valasi. Obydlia obyvateľov vznikali v chotári formou voľnej reťazovej zástavby. Chotár novej obce bol vyčlenený z chotára Turzovky, richtárom sa stal Ján Rudinec, v roku 1619 uvádzaný ešte medzi obyvateľmi Turzovky. Až do roku 1895, kedy sa z obce vyčlenil ako samostatná obec Makov, zaberol chotár Vysokej celé územie okolo najhornejšieho toku Kysuce. Obyvateľstvo sa spočiatku zaoberalo salašníckym chovom dobytky, najmä oviec a kôz, ale tiež klčovaním lesnej a krovinatej pôdy, čím v chotári vznikli početné kopanice, na ktorých sa nová pôda začala s častí využívať na pestovanie poľnohospodárskych plodín (obilniny, zelenina, krmoviny a ľan). Táto orientácia znamenala prechod obyvateľstva z pastierskeho spôsobu života na pastiersko-roľnícky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

V roku 1720, kedy sa obec spomína pod názvom Vyszoka- Makov, kvôli rastu významu osady Makov, žilo v obci 44 poddanských rodín. V priebehu 18. storočia nastal prudký rast obyvateľov obce. V roku 1784 mala obec 3147 obyvateľov.

Zvyšujúci sa počet obyvateľstva sa prejavil vo výstavbe kostola, fary a k vzniku triviálnej cirkevnej školy. Vysocká farnosť bola založená v roku 1772 pod menom „Parochia vysokaenasis subdivisia thursofalvaensis die 10. Okt. Anno 1772“. Vtedy bola vysvätená tunajšia bývalá rímsko-katolícka fara, kostol a cirkevná škola. Pod Vysockú farnosť patrila aj Makovská. Podnet k vybudovaniu tunajšieho farského kostola v roku 1768 dal VDP. Juraj Rudinec vtedajší farár v Balážskych Ďarmotách, sechenský dekan, ktorý pochádzal z Vysokej nad Kysucou. On sám venoval na výstavbu kostola 300 zlatých. Keďže tento obnos ako aj zbierka, vedená vtedajším starostom Pavlom Skybikom a jeho nástupcom Martinom Rudincom k vybudovaniu kostola nestačila, zvyšujúci obnos venoval zemepán Szatzerházy z Veľkej Bytče. Prvým farárom bol Finsterwalter, ktorý sám daroval farnosti malý zvon.

Základným zdrojom obživy bolo naďalej poľnohospodárstvo. V druhej polovici 18. storočia sa už pestovali aj zemiaky. Dôležitú úlohu zohrávalo lesné hospodárstvo, najmä ťažba dreva, doprava (plnárstvo, povozárstvo), spracovanie dreva a šindliarstvo.

V období vegetačného klľudu sa časť obyvateľstva zaoberala rôznymi doplnkovými zamestnaniami - výrobou domáceho a poľnohospodárskeho náradia z dreva, spracovaním textilných vlákien a ovčej vlny, výrobou textílií a odevov. Počas leta odchádzala časť obyvateľov na sezónne poľnohospodárske práce na „Dolniaky“. V 19. storočí sa rozšírilo drotárstvo a obec sa stala jedným z jeho hlavných centier. I dnes nájdeme skoro v každom staršom dome drotárske náradie, porcelánový riad, hrnce, ktoré pripomínajú všadeprítomnú minulosť dediny - drotárstvo, s ktorým je pospájaná i história našej obce. Starý drotár s krošňou na chrbte, v jednej ruke palica a v druhej ruke malý chlapec...

Chudobní obyvatelia nemajúc dostatočnej obživy na rodnej pôde rozchádzali sa za zárobkom do sveta ako drotári, klampiari, olejkári a podomoví obchodníci. Svojou usilovnosťou zarábali v šírom svete peniaze a posielali ich doma zanechaným rodinám. Mnohí sa už domov nevrátili a v cudzine „zložili svoje kosti“. Niektoré mená žiaria na drotárskom nebi ako stálice. Patria k nim nepochybne i rodáci z Vysokej. Imrich Dočár - nazývaný aj „Pán svetla“, Štefan Hunčík - „Drotársky kráľ“, Imrich Krutošík ... Tí povzniesli vandrovné drotárstvo na dielenské opravárstvo a dobre prosperujúce manufaktúry.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Ťažké životné podmienky viedli časť obyvateľstva k dočasnému alebo trvalému odchodu z obce. Už v 30. rokoch 19. storočia sa na „Dolnú zem“ vysťahovalo 9 rodín. Väčší rozmach nadobudlo vysťahovalectvo na konci 19. storočia a v prvých desaťročiach 20. storočia, kedy časť vysťahovalcov odchádzala do Ameriky. Medzi vysťahovalcami alebo ich potomkami je dnes mnoho významných osobností. Najznámejším je kozmonaut E. A. Cernan, ktorého starí rodičia z otcovej strany sa vysťahovali z obce na začiatku 20. storočia.

Až do prvej polovice 20. storočia zostala hlavným zdrojom obživy obyvateľstva poľnohospodárska výroba. Rozšírené boli doplnkové zamestnania a lesné hospodárstvo. Časť obyvateľstva od 20. rokov 20. storočia dochádzala za prácou na Ostravsko. Do života obce v 20. storočí nepriaznivo zasiahli obe svetové vojny. Na začiatku novembra 1918 zasiahla obec vlna rabovačiek.

Výstavba druhého obecného kostola v Hornom Kelčove sa už od začiatku potýkala s finančnými problémami vzniknutými počas medzivojnovnej hospodárskej krízy. Napriek tomu sa však stavba dokončila a 30. augusta 1931 bol kostol slávnostne vysvätený.

Počas II. svetovej vojny sa obyvateľstvo aktívne zapojilo do protifašistického odboja. Na území obce pôsobili viaceré partizánske skupiny. Dôkazom fašistickej beštiality a zlovoľe je 20. apríl 1945, kedy príslušníci vlasovských jednotiek v osade Semeteš zavraždili 21 mužov a chlapcov vo veku od 16 do 61 rokov. Vydrancovali a zapálili 13 domov. V priebehu niekoľkých málo hodín sa osada zmenila na obraz hrôzy a nešťastia. Niekoľko rodín stratilo svojich otcov, synov, bratov a manželov.

V druhej polovici 20. storočia dochádza k zmene života obyvateľstva. Poľnohospodárstvo prestalo byť hlavným zdrojom obživy a obyvateľstvo začalo pracovať v rôznych priemyselných závodoch v obci (v roku 1946 bol v obci založený prvý závod a už od roku 1947 začal jeho prvý majiteľ Róbert Slezák vyrábať školský nábytok) a okolitých mestách a obciach, avšak naďalej zostávala dôležitou i odchádzka za prácou na Ostravsko. Časť obyvateľstva pracovala v roľníckom družstve, ktoré vzniklo v roku 1949. Postupne zanikli doplnkové zamestnania, menil sa aj spôsob života obyvateľov. Prejavilo sa to najmä v architektúre, kde drevené zrubové domy boli postupne nahradzované murovanými obydliami. Časť dreveníc v ústredí obce Vysoká nad Kysucou a osadách zostala aj naďalej, spravidla už len ako rekreačné alebo hospodárske stavby a v súčasnosti nám dokumentujú tradičnú ľudovú architektúru obce.

1.3 Geológia, geomorfológia a pedológia obce Vysoká nad Kysucou

Územie obce Vysoká nad Kysucou je budované prevažne treťohornými flyšovými súvrstviami, ktoré sú charakteristické monotónnou rytmickou sedimentáciou pieskovcov, ílovcov až ílovitých bridlíc. Flyšové pásma v charakteristickej pásmovitej stavbe Západných Karpát tvorí Vonkajšie Západné Karpaty. K tzv. vonkajším jednotkám patrí sliezsky príkrov, ktorý na severe obce zasahuje iba okrajovo. Sliezka jednotka má príkrovový charakter a je tvorená pieskovecami a ílovcami, pieskovce sú miestami hrubozrnné.

Prevažná časť obce je budovaná magurskou jednotkou, patriacou do vnútornej časti flyšového pásma. Zo štyroch nad sebou ležiacich čiastkových príkrovov sa na stavbe celých Kysúc podieľajú hlavne dva, predstavované jednotkami račianskou - tá zasahuje i na územie obce a bystrickou. Typickým znakom pre ňu sú mohutné pieskovcové polohy (vrstvy), ktoré sa výrazne odrazili aj na morfológii územia.

Geomorfologická tvárnosť územia obce Vysoká nad Kysucou odzrkadľuje jednak petrografické zloženie jednotlivých štruktúr územia, tektonickú stavbu i erózo-denudačné procesy, ktoré sa v tejto oblasti uplatňovali po ukončení alpínskeho vrásnenia až po súčasnosť. Územie obce, ktoré je budované flyšovým pásmom má hladko modelované tvary. Rieka Kysuca, pretekajúca v západno-východnom smere rozčlenila územie obce na dve časti s jednou pozdĺžnou dolinou. Do tejto doliny ústi priečna dolina vytvorená riekou Kelčovanka. Severozápadná časť územia obce, budovaná Západnými vrchmi Turzovskej vrchoviny je rozčlenená malými priečnymi dolinami a eróznymi brázdami, vyformovanými miestnymi potokmi.

Typické flyšové erózne brázdy vytvorené miestnymi potokmi možno vidieť i v južnej časti obce, ktorú tvorí celok Javorníky. Medzi typické javy na Kysuciach patria zosuvy, ktoré je možno vidieť v ktorejkoľvek časti obce. Medzi historické antropogénne tvary územia obce patria i tzv. medze, ktoré vznikli intenzívnym obhospodarovaním parciel vo vertikálne náročnom teréne. Časť z nich bola v čase kolektivizácie poľnohospodárstva rozoraná.

Pôdny kryt územia sa diferencuje najmä pod vplyvom klimatických a hydrologicko-substrátovo-geomorfologických pomerov. Klimatické pomery, predovšetkým pokles teploty vzduchu a pribúdanie zrážok s nadmorskou výškou, členia pôdny kryt zonálne. Vertikálna zonálnosť pôdneho krytu je typická pre všetky horské oblasti a prejavuje sa zákonitou zmenou pôdnych typov a subtypov od úpätia po vrcholové časti pohorí.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

V rámci vertikálnej zonálnosti pôdneho krytu najnižšie pásma tvoria nasýtené až nenasýtené hnedé lesné pôdy, ktoré siahajú zhruba do nadmorskej výšky 600 - 700 m. Vo vyšších polohách dominujú hnedé lesné pôdy nenasýtené. Hydrologické pomery ovplyvňujú formovanie pôdneho krytu, najmä na riečnych nivách, kde sa periodicky uplatňuje vplyv povodňových a poriečnych podzemných vôd. Podzemná voda ovplyvňuje trvalo pôdotvorný proces aj mimo riečnych nív, najmä v terénnych depresiách a v oblasti pramenísk.

Vplyvom veľkého množstva zrážok a nízkej priepustnosti podložja značná časť pôd má nepriaznivý vodný režim s dlhodobým alebo sezónnym prevlhčením a s výraznými znakmi procesov oglejenia. Typická je pre pôdy Kysúc skeletnatosť. Z hľadiska stupňa skeletnatosti môžeme pôdy zaradiť medzi stredne skeletnaté pôdy. Celková hĺbka pôdy v horských oblastiach je do 30 cm, v údolí je stredne hlboká s hĺbkou 30 - 100 cm.

1.4 Klimatické pomery

Základný vplyv na klimatické pomery v obci Vysoká nad Kysucou má geografická poloha, nadmorská výška a prevládajúce prúdenie vzduchu. Klímu výrazne ovplyvňuje dolinová poloha obce, výškové rozpätie medzi dnom obce a jej horskou obrubou a orientácia doliny v smere prevládajúcich vetrov. V horskej obrube obce pribúda oblačnosť. Osobitne charakteristické je klesanie teploty a pribúdanie množstva zrážok s výškou. Dno obce má naopak výraznejšie teplotné a zrážkové rozdiely medzi letným a zimným obdobím a vyznačuje sa veľkým počtom dní s teplotnou inverziou.

Obec Vysoká nad Kysucou patrí do mierne teplej klimatickej oblasti s mierne teplou a veľmi vlhkou klímou. Ubúdanie teploty s výškou udáva ročný teplotný gradient, ktorý v priemere dosahuje hodnotu 0,6 °C na každých 100 m výšky. Maximum teploty v roku pripadá na júl a minimum na január. Priemerná júlová teplota kolíše v rozpätí 16 - 17 °C, vo vrcholových častiach klesá až na 11 - 12 °C. V januári, v najchladnejšom mesiaci roka, teplotný priemer v dolinách klesá pod 4,5 °C a na rozvodných chrbtoch až pod 7 °C.

Obdobie s nočnými prízemnými mrazíkmi sa začína v prvej polovici mesiaca október. V obci je najväčšia oblačnosť okolo 70 % v zime vplyvom častej hmly. Najmenšia oblačnosť je koncom leta a začiatkom jesene - 55 %. Oblačnosť vzrastá od septembra do decembra a potom klesá do augusta. Najväčší počet jasných dní je v auguste, minimum pripadá na mesiac október.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Zrážky majú zo všetkých klimatických prvkov najpremenlivejší charakter. Zrážok je dostatok a sú pomerne rovnomerne rozložené počas roka. Pomer medzi najsuchším a najvlhším mesiacom je 1 : 2. Miestne rozdiely v zrážkových úhrnoch vyplývajú z nadmorskej výšky a expozície voči prevládajúcemu smeru vetra. S výškou pribúda v priemere na každých 100 m 60 - 80 mm zrážok. Najvyššie denné úhrny zrážok sa najčastejšie vyskytujú v období letných búrok. Sú to výdatné lejaky, obyčajne sprevádzané elektrickými výbojmi a hrmením. Najvyššie denné úhrny zrážok sa najčastejšie vyskytujú v mesiacoch jún, júl a august. V zimnom období klesá výdatnosť zrážok, zrážky padajú prevažne v pevnom skupenstve a vytvárajú snehovú pokrývku. Prvé dni so snežením pripadajú priemerne na koniec mesiaca október, prípadne na začiatok mesiaca november. Posledné dni so snežením sa môžu v obci vyskytnúť ešte koncom apríla, resp. začiatkom mája. Dĺžka obdobia so snehovou pokrývkou závisí najmä od nadmorskej výšky. Snehová pokrývka trvá 90 dní, v horskej obrube sa v priemere sneh udržuje až 110 dní, pričom maximálnu výšku dosahuje v januári.

Vietor patrí medzi najdôležitejšie klimatické prvky, lebo je „nosiťom počasia“. Veterné pomery sú podmienené jednak všeobecnou cirkuláciou ovzdušia, jednak orografickými pomermi. Oblasť je vcelku veterná, najviac veterných dní sa vyskytuje na jar, najmenej veterné je jesenné obdobie. Cez deň je najzriedkavejšie bezvetrie v prvých poludňajších hodinách a najčastejšie v nočných a skorých ranných hodinách.

1.5 Hydrologické pomery

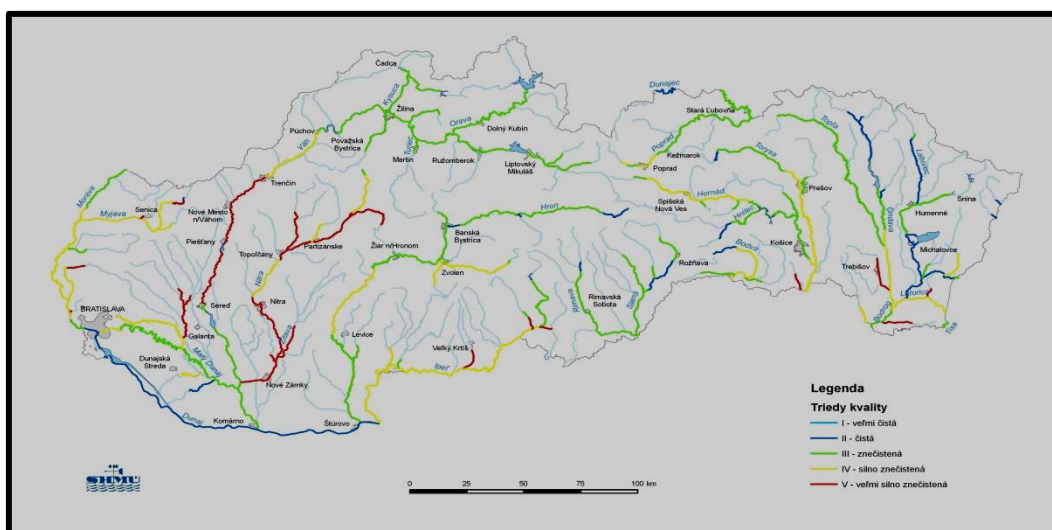
Na území obce Vysoká nad Kysucou je najvýznamnejším vodným tokom rieka Kysuca, do ktorej sa vlievajú všetky menšie, či väčšie potoky v oblasti. Kysuca je typickou riekou v horskej oblasti so snehovo-dažďovým typom odtoku. Pramení pod vrchom Hričovec v katastrálnom území obce Makov, vlieva sa do rieky Váh pri Žiline a patrí do úmoria Čierneho mora. Celková dĺžka toku je 66,6 km, plocha povodia je asi 1053 km².

Najvýznamnejším prítokom rieky Kysuce v obci je Kelčovanka. Ďalšími prítokmi sú miestne potoky Varechovský potok, Škradňanský potok, Jedľovnícky potok, Janetkovský potok, Farský potok, Rekšovský potok a Gajdicovský potok. Sezónne sú zavodňované i tzv. jarky, ktoré slúžia na odvodnenie určitých plôch územia počas dažďov.

Na vodu sú najbohatšie mesiace marec a apríl a najmenej vody majú toky v septembri. Zreteľný pokles prietokov je aj v mesiaci január a zvýšenie v mesiacoch jún a júl. Takýto režim odtoku je charakteristický pre vyššie položené stredohorské oblasti Slovenska, medzi ktoré patrí aj povodie rieky Kysuce.

Obrázok 2 Tok rieky Kysuca obcou Vysoká nad Kysucou

Prameň: <https://www.google.sk/search?q=poloha+obce+sta%C5%A1kov+na+mape+vo%C4%8Di+in%C3%B4Dm+obciam+v+okol%C3%AD&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=1..>

1.6 Životné prostredie v obci Vysoká nad Kysucou

Žilinský kraj je región s najväčším plošným podielom územia v rôznom stupni ochrany v rámci SR. Prírodné bohatstvo v Žilinskom kraji sa priamo odzrkadľuje aj v počte a plochách chránených území. Ide o lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu a biotopy národného významu, biotopy druhov európskeho významu, biotopy druhov národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo územia medzinárodného významu. Zo štrnástich CHKO na území SR pokrývajú časť územia ŽSK tri oblasti. Z nich CHKO Horná Orava a CHKO Kysuce sa celé rozkladajú iba na území ŽSK.

Na území okresu Čadca, na ktorom sa rozprestiera aj územie obce Vysoká nad Kysucou sa nenachádza žiaden národný park. Na jeho území sa nachádza chránená krajinná oblasť Kysuce, ktorá v okrese Čadca pozostáva z dvoch samostatných častí, a to západnej Javorníckej a východnej Beskydskej. Do beskydskej časti malou mierou zasahuje aj Chránené vtáčie územie Malá Fatra, ktoré je súčasťou NP Malá Fatra a Chránené vtáčie územie Horná Orava, ktoré je súčasťou Chránenej krajiny oblasti Horná Orava. Na území okresu sa taktiež nachádza 16 maloplošných chránených území a 12 území európskeho významu. Celková plocha veľkoplošných chránených území je 552,10 km², čo je cca 72,6 % podiel na celkovej rozlohe okresu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 2 Veľkoplošné chránené územia v okrese Čadca a v okrese Žilina

Kategória	Názov chráneného územia	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	
			celková	z toho v okrese
NP	NP Malá Fatra	3	22 630	8 422
Ochranné pásmo NP	NP Malá Fatra - OP	2	23 262	10 355
CHKO (okres Čadca)	CHKO Kysuce	2	65 462	55 210
CHKO (okres Žilina)	CHKO Kysuce	2	68 997	1 619
CHKO	CHKO Strážovské vrchy	2	30 979	4 532

Prameň: <http://www.sazp.sk/>, stav k 31.12.2013.

Pri zabezpečovaní primárnych a sekundárnych potrieb človeka veľmi často dochádza k narušeniu alebo k ničeniu prírody a celého životného prostredia. Človek nemá žiadne právo na ničenie diela, ktoré sám nevytvoril, má však povinnosť napraviť všetko to, čo za dlhé roky zničil, aby v dôsledku jeho konania nedošlo k ekologickej kríze, tzn. k extrémnemu stavu, pri ktorom dochádza k zrúteniu prírodných ekosystémov, k zlyhaniu zdrojov potravín, k vyčerpaniu zdrojov biosféry a nakoniec k zániku celých spoločenstiev vrátane človeka.

Za jeden z hlavných nástrojov pre uskutočňovanie trvalo udržateľného rozvoja miest či obcí je považované posudzovanie vplyvov na životné prostredie. Predstavuje účinný preventívny systém v starostlivosti o životné prostredie. Je tiež účinným nástrojom umožňujúcim zabrániť realizácii činností, ktoré by neprípustne a často nenávratne poškodili životné prostredie, alebo aspoň vybrať z variantov konkrétneho všeobecne prospešného projektu variant s najmenšími negatívnymi vplyvmi na životné prostredie.

Tento nástroj umožňuje všetkým občanom podieľať sa na rozhodovaní o činnostiach, ktoré sa bezprostredne dotýkajú prostredia, v ktorom žijú a budú žiť ich potomkovia. Preto každá obec, aj obec Vysoká nad Kysucou, má v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie veľmi dôležité postavenie. Základnou úlohou obce a jej obyvateľov z hľadiska zabezpečenia trvalej prosperity je doceliť vysokú kvalitu základných zložiek životného prostredia - ovzdušia, vody, pôdy, horninového prostredia a organizmov, čoho predpokladom je minimalizácia negatívnych vplyvov a garancia funkčných a efektívnych systémov na ich ochranu a využívanie, riadených štátnym i podnikateľským sektorom.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

K vážnym poškodzovateľom životného prostredia patrí bez pochyb drastický úbytok lesných porastov, a to nielen na území okresu Čadca, ale na celom území našej planéty. Táto činnosť má už dnes za následok nevyčísliteľné škody. Ťažba dreva zásadne mení krajinný ráz celej krajiny a aj samotné zloženie lesa. Ťažba dreva predstavuje nezvratný proces a zároveň jeden z najvážnejších zásahov a vplyvov na životné prostredie. Prirodzený les sa nedá ničím nahradiť, a aj napriek tomu sa v ťažbe a devastácii lesov naďalej pokračuje. Pri súčasnom tempe ťažby drevnej hmoty spolu s nadmerným znečisťovaním ovzdušia môžu lesy úplne zmiznúť z povrchu Zeme už za 50 až 90 rokov - stav prinajmenej alarmujúci.

Obec Vysoká nad Kysucou leží mimo záujmov väčších priemyselných výrobcov. Z tohto dôvodu môžeme konštatovať, že v katastrálnom území obce sa nenachádza veľký znečisťovateľ ovzdušia. Z ekonomického hľadiska je nevyhnutné zachovať kvalitu životného prostredia. Najväčším znečisťovateľom ovzdušia v zimnom období sú domácnosti, ktoré zabezpečujú svoje vykurovanie tuhými palivami. K devastácii životného prostredia prispievajú aj čierne skládky, nedoregulované vodné toky a samotní občania, ktorí sa podieľajú podstatnou mierou na vzhľade a estetike samotnej obce. Rozvinutím osvetly medzi občanmi sa časom môže zmeniť prístup k životnému prostrediu v rámci spomínanej obce.

Kvalite životného prostredia neprispievajú chátrajúce hospodárske objekty, staré drevené prístavby a oplotenia, neupravené dvory, chátrajúce rodinné domy, neupravené predzáhradky a nedostatok zelene. Negatívne pôsobia aj poškodzované autobusové zástavky na území obce Vysoká nad Kysucou.

Osobitnú pozornosť by mala obec venovať racionálnemu využívaniu nerastných surovín a vplyvu ich ťažby na životné prostredie, spresneniu geologického obrazu zdrojov fosílnych palív, rozvoju environmentálnej geológie či protieróznym opatreniam.

Ďalším významným krokom v oblasti životného prostredia obce je potreba intenzívnejšieho zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, teda nefosílnych zdrojov energie, ktorých energetický potenciál sa trvalo obnovuje prírodnými procesmi alebo činnosťou ľudí, pričom ide o zdroje ako vodná energia, slnečná energia, veterná energia, geotermálna energia, biomasu vrátane všetkých produktov jej spracovania, bioplyn, skládkový plyn, plyn z čističiek odpadových vôd či biometán. Aj napriek tomu, že tieto zdroje existujú od vzniku Zeme a stále sa obnovujú, ich využívanie je v súčasnosti relatívne technicky náročné a ekonomicky nákladné. Ropa, zemný plyn a uhlie sú zdroje koncentrovanej energie, ktoré sú v súčasnosti najpohodlnejšie a najvýhodnejšie na pokrytie energetických potrieb v celosvetovom meradle.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Sú ale neobnoviteľné - keď sa raz vyčerpajú, nedajú sa nahradiť. Navyše, spaľovanie ropy a uhlia je zdrojom znečistenia a výrazne prispieva ku klimatickej zmene. I keď sa alternatívne zdroje energie využívajú čoraz viac, k ich výraznému masovejšiemu využívaniu zatiaľ nedošlo. Často sa pri alternatívnych zdrojoch energie stretávame s mnohými problémami a prekážkami, ktoré stoja v ceste v ich zavádzaní, či zvýšení využiteľnosti ich dostupného potenciálu.

Ďalším významným krokom v oblasti ochrany životného prostredia je realizácia mnohých aktivít na zvýšenie separácie a zhodnocovania odpadu. Triedený zber vracia druhotné suroviny späť do výrobného procesu, čo výrazne vplýva na ťažbu a získavanie prvotných surovín. V mnohých smeroch sa tak znižuje devastácia nových území ťažbou.

Zmenšenie objemu skládkovania a spaľovania odpadov pozitívne ovplyvňuje znečisťovanie životného prostredia, a tým aj celkovo spotrebu energie. Kompostovaním biologicky rozložiteľných odpadov môžeme získať kvalitné ekologické hnojivá. Základným východiskom pre elimináciu environmentálnych rizík v rámci územia obce bude teda kontrola environmentálnej bezpečnosti a vhodnosti stavieb, zariadení a výrobkov, ako aj znižovanie negatívnych vplyvov chemických, fyzikálnych a biologických faktorov na zdravie ľudí, hospodárstvo, prírodné a kultúrne dedičstvo obce Vysoká nad Kysucou.

V súčasnosti sa stav ovzdušia obce výrazne zlepšil (aj v dôsledku plynofikácie obce), čo je zrejme i pohľadom - obecná samospráva najmä v zimnom období už nie je pri pohľade z vyvýšeného miesta zahalená do smogového oblaku. Prirodzená vegetácia na území obce Vysoká nad Kysucou je v súčasnosti značne pozmenená najmä antropogénnou činnosťou.

Taktiež postupný rozvoj ľudskej spoločnosti a rastúce nároky na život majú často veľmi nepriaznivé účinky na prírodu. Pôvodné ekosystémy sú narušované a pretvárané, pričom jednotlivé rastlinné a živočíšne druhy na tieto zmeny citlivo reagujú. Zmeny a pretváranie krajiny počas minulého a terajšieho režimu mali a majú na biodiverzitu často katastrofálne následky. Horné Kysuce a teda ani Vysokú nad Kysucou tieto zmeny našťastie nezasiahli v takej miere ako iné odľahlé kúty Slovenska alebo susednú Českú republiku.

Vzhľadom na vyššie uvedené môžeme konštatovať, že príroda na území obce je pomerne dobre zachovaná, hoci aj tu badať negatívny vplyv človeka na biotopy. Podobne je na tom aj stav ovzdušia v obci Vysoká nad Kysucou, ktorý je uspokojivý s tendenciou sústavného znižovania nežiaducich faktorov a vplyvov. „Spoločným záujmom o ochranu nášho životného prostredia zabezpečíme lepší život pre všetkých.“

1.6.1 Životné prostredie - flóra

Charakter rastlínstva je ovplyvnený geologickým podložím, ktoré vytvára podmienky najmä pre acidofilnú vegetáciu, pričom územie patrí do oblasti Západokarpatskej kveteny. Klíma a nadmorská výška ovplyvňujú vegetáciu vertikálne, v oblasti je podhorského až horského charakteru. Podľa fytogeografického členenia Slovenska patrí územie obce Vysoká nad Kysucou do oblasti Západobeskydskej flóry.

Lesy tvoria krásny prírodný rámec obce Vysoká nad Kysucou a priam volajú turistov i cyklistov, alebo dokonca lyžiarov na bežkách, zdolať ich oblé hrebene. Väčšinu územia obce Vysoká nad Kysucou pokrývali v minulosti bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, pričom lesnatosť bola takmer 100 %, a to do nadmorskej výšky takmer 800 m n. m.. V súčasnosti najväčšiu plochu z lesných spoločenstiev zaberajú nepôvodné smrečiny. Krovinná etáž v lesoch nie je vyvinutá, prípadne sú zastúpené ojedinele druhy ako napr. zemolez obyčajný, ostružina malinová, ostružina krovitá, lieska obyčajná, trnka obyčajná a pod.. V bylinnej etáži rastú predovšetkým kyslomilné druhy smrečín ako napr. brusnica čučoriedková, plúcnik tmavý, prvosienka vyššia, veternica hájna, jahoda obyčajná či slezinovka striedavolistá

Na území obce rastú viaceré chránené a vzácne druhy rastlín, s ktorými sa môžeme stretnúť najmä v lesoch a na podmáčaných lúkach. Z takýchto druhov rastlín tu patria napr. vstavač mužský, plavún obyčajný, vemeník dvojlistý či krušík širokolistý.

K zaujímavostiam flóry na území obce patrí najmä výskyt brusnice obľúbenej v Hájnici, čo je vzhľadom na nadmorskú výšku skutočnou raritou. K najväčším solitérom v obci patria predovšetkým dva exempláre lipy malolistej pri kostole sv. Matúša. Obvod ich kmeňa vo výške 1 m je 470 cm, výška takmer 30 m a ich vek sa odhaduje na 250 rokov.

1.6.2 Životné prostredie - fauna

Voľne žijúce živočíšstvo je jednou z hlavných zložiek prírody so závažnými vplyvmi na prostredie, jeho rovnováhu a nenahraditeľným genofondom dedičných vlastností jednotlivých druhov. Živočíchy sa môžu ľahšie prispôbiť životnému prostrediu vďaka schopnosti pohybovať sa. V určitom prostredí, kde nájdú dostatok potravy, úkryt a podmienky na vývin mláďat, vytvoria s ostatnými druhmi živočíšne spoločenstvo (zoocenózu). Rovnako ako rastlinné spoločenstvá je aj založenie populácie fauny limitované prírodnými podmienkami ako sú zemepisná poloha, geologické a klimatické podmienky a vegetačný kryt.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Komplex týchto faktorov ovplyvňuje jednotlivé živočíšne druhy v danom území. Živočíšne spoločenstvá majú na území obce Vysoká nad Kysucou charakter Západokarpatskej podhorskej a horskej fauny. Na území obce teda dominujú lesné, lúčne a pasienkové spoločenstvá, ktoré osídľujú živočíšne druhy viazané na tieto biotopy. K pretváraniu týchto biotopov prispela najmä v poslednej dobe ľudská činnosť, ktorá mnohé pôvodné biotopy zničila, zmenila, alebo nahradila novými a živočíchy sa museli týmto zmenám prispôbiť. Na území obce sú zastúpené tieto biotopy: biotop lesov a krovín, biotop lúk, pasienkov a kultúrnych polí, biotop stojatých a tečúcich vôd a biotop ľudských sídel.

Na území obce Vysoká nad Kysucou je zaznamenaný výskyt mnohých chránených druhov živočíchov, medzi ktoré patria napr. mlok obyčajný, skokan hnedý, užovka obojková, vlk dravý, medveď hnedý, vydra riečna či rôzne druhy drobných zemných cicavcov.

1.6.3 Mykoflóra v obci Vysoká nad Kysucou

Priaznivé prírodné podmienky (najmä dostatok zrážok), veľké plošné zastúpenie lesov a dobrá zachovanosť niektorých lúk a pasienkov sú na území obce predpokladom pestrého spektra rôznych druhov lesných i lúčnych húb. V rámci Slovenska patrí celý región Horných Kysúc k skutočným hubárskym oblastiam a nie nadarmo sa hovorí: „čo Kysučan, to hubár“. Na území obce Vysoká nad Kysucou sa však nevyskytujú len bežné konzumné huby, ale aj mimoriadne vzácne druhy, ktoré ocení každý profesionálny mykológ.

K najbežnejšie a najčastejšie zbieraným hriбом patrí hriб smrekový, suchohriб hnedý, kozák brezový, kozák osikový, hriб zrnitohlúbikový či masliak obyčajný.

V modernom svete sa rovnako, ako mnoho rastlín a živočíchov, aj mnoho druhov húb stávajú ohrozené v dôsledku deštruktívnych ľudských aktivít (holoruby, meliorácie, nadmerné hnojenie, ukončenie tradičného hospodárenia, mechanické poškodzovanie lesného krytu ...).

Treba tiež spomenúť nadmerný zber húb, kedy ľudia zbierajú malé, príliš mladé alebo prestarnuté plodnice, ktoré neskôr vyhodia. Zákaz zberu plodníc má však pre ochranu húb nepatrný význam, oveľa dôležitejšie je chrániť podhubie ukryté pod zemou čo sa dá docieľiť len starostlivosťou o biotop, ktorý daný druh osídľuje.

Na území obce sa však popri bežných konzumných druhoch vyskytujú aj druhy veľmi vzácne, ktoré dotvárajú pestrú paletu diverzity a sú zaujímavé najmä pre profesionálnych mykológov. K najvzácnejším druhom na území obce patrí kedysi veľmi hojne sa vyskytujúci lievikovec kyjakovitý. Ďalším veľmi vzácnym druhom, ktorý môžeme na území obce Vysoká nad Kysucou nájsť už len sporadicky je náramkovka cisárska.

1.7 Demografický vývoj obce Vysoká nad Kysucou

Demografický vývoj významne ovplyvňuje fungovanie celej spoločnosti, preto sa štúdiu demografických procesov venuje veľká pozornosť. Kvalifikované rozhodovanie v oblasti ekonomiky, sociálnych vecí, zamestnanosti, školstva, zdravotníctva, bytovej výstavby sa nemôže zaobiť bez kvalifikovaných, vhodne štruktúrovaných, variantných a pohotových demografických informácií.

Význam demografických informácií zvyšuje súčasná spoločenská situácia, keď súčasťou spoločenských zmien sú aj zásadné zmeny v reprodukčnom správaní obyvateľstva. Dôsledkom týchto zmien sú zmeny v prírastkoch a štruktúre obyvateľstva, mení sa aj štruktúra rodín a domácností. Okrem informácií o minulom a súčasnom populačnom vývoji sú pre rozhodovacie procesy potrebné aj informácie o očakávanom vývoji. Demografické prognózy sú teda základom pri uvažovaní o budúcom vývoji spoločnosti.

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra a počet obyvateľov obce predstavuje jeden z najdôležitejších aspektov rozvoja obce, od počtu obyvateľstva závisí výška podielových daní a taktiež spotreba po tovaroch a službách, čo ovplyvňuje podnikateľské prostredie v samotnej obci Vysoká nad Kysucou.

Obec Vysoká nad Kysucou sa radí medzi menšie obce. Na jej území v roku 2014 žilo 2 734 obyvateľov, z nich 1 384 žien a 1 350 mužov, čo predstavuje oproti roku 2013 úbytok o 29 obyvateľov. Nad 60 rokov veku je v obci 583 obyvateľov - 21,32 %, do 15 rokov má obec 414 - 15,14 % obyvateľov. Aktuálna hustota obyvateľstva je 61,75 obyvateľov / km² oproti roku 2007, kedy hustota obyvateľstva dosiahla úroveň 68,0 obyvateľov / km².

V roku 2001 mala obec Vysoká nad Kysucou 3005 obyvateľov, z ktorých bolo 1 465 mužov, čo predstavovalo 48,8 % a 1540 žien čo bolo 51,2 %. V porovnaní s rokom 1991 stúpol podiel v oboch kategóriách zhruba o 1,00 % (muži 49,6 % a ženy 50,4 %). V roku 2001 bol zaujímavý aj podiel mužov a žien v jadre obce a na kopaniciach. Zatiaľ čo v jadre obce prevyšoval počet žien (ženy 1 045 - 51,9 %), na kopaniciach bol tento pomer úplne vyrovnaný (ženy 495, muži 495). V rámci jednotlivých skupín možno konštatovať, že podiel žien žijúcich v jadre obce (67,9 %) bol o 1,7 % vyšší ako podiel mužov (muži 970 - 66,2 %). Podiel mužov žijúcich na kopaniciach (33,8 %) však mierne prevyšoval nad podielom žien žijúcich na kopaniciach (32,1 %). Tento rozdiel však nebol markantný, a preto možno považovať podiely mužov a žien žijúcich na kopaniciach alebo v jadre za takmer vyrovnané.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 3 Vývoj počtu obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou

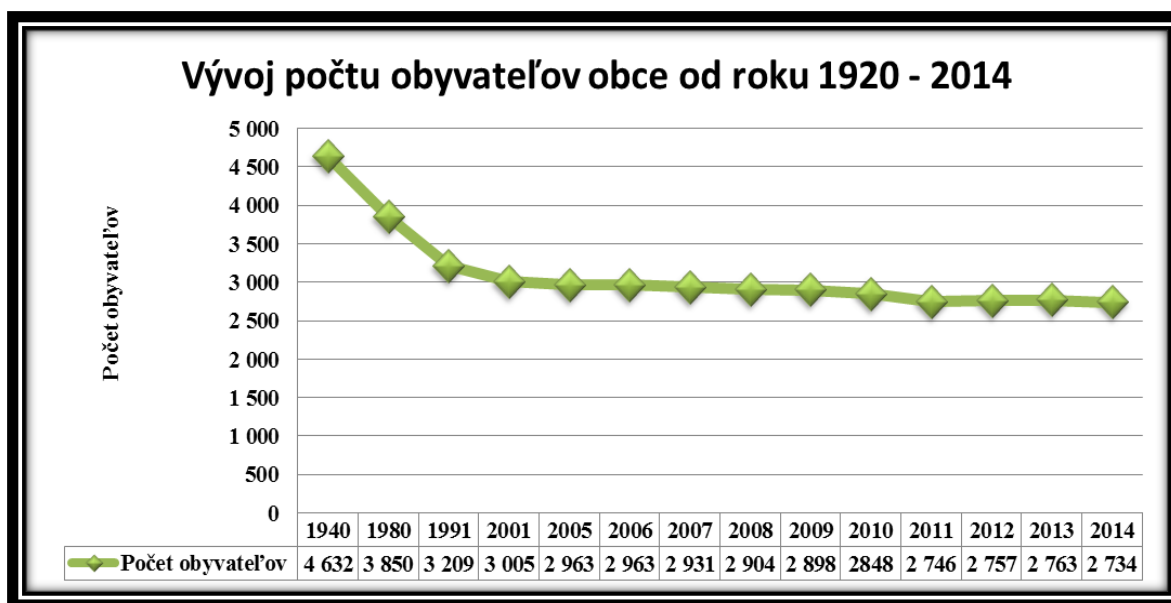
Rok	1940	1980	1991	2001	2005	2006	2007
Počet obyvateľov	4 632	3 850	3 209	3 005	2 963	2 963	2 931
Prírastok/úbytok obyvateľov		- 782	- 641	- 204	- 42	0	- 32
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov	2 904	2 898	2 848	2 746	2 757	2 763	2 734
Prírastok/úbytok obyvateľov	- 27	- 6	- 50	- 102	+ 11	+ 6	- 29

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

V roku 2001 mala obec Vysoká nad Kysucou pri sčítaní obyvateľstva 3 005 obyvateľov a pri sčítaní obyvateľstva v roku 2011 2 746 obyvateľov, rozdiel 259 obyvateľov. Počas rokov 1980 až 2013 zaznamenala obec Vysoká nad Kysucou najväčší úbytok obyvateľstva v roku 2011, a to v počte 102 obyvateľov, v roku 2014 v počte 29 obyvateľov.

Na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky môžeme konštatovať, že vývoj počtu obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou má kolísavý vývoj.

Obrázok 3 Vývoj počtu obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

1.7.1 Prognóza demografického vývoja

Neurčitost' vyplývajúca z individuálnych reprodukčných rozhodnutí obyvateľstva ako aj meniace sa a ťažko odhadnuteľné vonkajšie podmienky, vnášajú do procesu demografického prognózovania silný prvok neurčitosti. Preto aktuálnosť prognóz treba starostlivo sledovať a vyhodnocovať.

Napriek spomínanej neurčitosti vo vývoji reprodukčného správania obyvateľstva má populačný vývoj aj značnú zotrvačnosť, ktorá vyplýva hlavne zo stability vekovej štruktúry obyvateľstva. Preto je možné niektoré základné rysy populačného vývoja prognózovať s vysokou pravdepodobnosťou. Aj keby nastal vývoj, ktorý prognóza nepredpokladá, s istotou nespôsobí zvrátenie niektorých základných trendov budúceho populačného vývoja mimo rámcov vymedzených vysokým a nízkym prognostickým scenárom.

Možno jednoznačne skonštatovať, že obdobie najbližších 60 rokov bude charakteristické zmenou trendu vo vývoji počtu obyvateľov a kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia. V roku 2060 bude obyvateľstvo Slovenska menej početné, staršie a pravdepodobne aj etnicky pestršie. Úbytok počtu obyvateľov na Slovensku začne s veľkou pravdepodobnosťou najneskôr v roku 2030 a s veľmi veľkou pravdepodobnosťou, ktorá hraničí s istotou, sa zachová až do konca prognózovaného obdobia, preto by sa počet obyvateľov mal v roku 2060 pohybovať okolo hranice 5,3 milióna osôb.

Naopak, čo sa týka starnutia obyvateľstva na Slovensku, prognózy sú veľmi stabilné a budúci vývoj môžeme v tomto smere odhadovať s veľmi vysokou pravdepodobnosťou. Starnutie obyvateľstva bude počas celého prognózovaného obdobia nezvratné a hlavne v období 2020 až 2040 veľmi intenzívne. Slovensko sa stane spolu s Poľskom najstaršou krajinou EÚ a zaradí sa medzi najstaršie krajiny na svete. Stagnácia počtu obyvateľov resp. mierny úbytok počtu obyvateľov neznamená v horizonte niekoľkých desaťročí pre spoločnosť prakticky žiaden problém. Veľmi intenzívne starnutie obyvateľstva však bude mať závažné dopady pre vývoj celej spoločnosti.

Najviac sa spomína sociálne a zdravotné zabezpečenie, starnutie obyvateľstva však ovplyvní aj vzdelávací systém, bytovú politiku, oblasť služieb a tvorbu infraštruktúry. Novou a veľmi významnou skutočnosťou je, že starnutie vo zvýšenej miere zasiahne obyvateľstvo v produktívnom veku. Ekonomické zaťaženie produktívneho obyvateľstva neproduktívnym obyvateľstvom sa začne zvyšovať, stane sa tak po období skoro 50-ročného klesajúceho trendu. Je to vážny signál pre trh práce.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Je zrejmé, že základné trendy vo vývoji počtu a vekového zloženia obyvateľstva sú veľmi stabilné a spoločnosť nemá reálne nástroje na ich zvrátenie. Treba reálne vyhodnotiť možnosti ovplyvniť reprodukčné správanie obyvateľstva a nezvratným, resp. vysoko pravdepodobným trendom prispôbiť fungovanie spoločnosti. Veľmi starostlivo treba zvažovať prijímanie opatrení.

Na budúci vývoj počtu a štruktúry obyvateľstva bude mať rozhodujúci vplyv vývoj plodnosti a migrácie. Nakoľko zmiernenie úbytku a starnutia obyvateľstva patrí medzi strategické spoločenské ciele, musí spoločnosť prispieť k ich realizácii. To znamená, že štát by mal podporiť zvyšovanie pôrodnosti a príchod migrantov na Slovensko.

Podpora pôrodnosti je dlhodobý a zložitý proces, ktorý navyše nebýva veľmi účinný. Spoločnosť má len obmedzené možnosti ovplyvňovať reprodukčné správanie obyvateľstva. Aj tak je vytváranie spoločenskej klímy priaznivo naklonenej pre zakladanie rodín a rodenie detí potrebné. Štát musí hrať v tomto procese rozhodujúcu úlohu, nakoľko má v rukách rozhodujúce nástroje - legislatívne, sociálno-ekonomické a pracovno-právne.

Len premyslenou kombináciou týchto nástrojov možno prispieť k vytvoreniu spoločenskej klímy, ktorá zvýši prestíž rodiny a detí v spoločnosti, čo je nevyhnutný predpoklad pre dlhodobejšie a zásadnejšie zvýšenie pôrodnosti.

V oblasti migrácie je potrebné vytvoriť také podmienky, aby imigranti mali záujem prichádzať na Slovensko, aby sa tu mohli stať platnými členmi spoločnosti a neskôr aj plnohodnotnými občanmi. Základným predpokladom takéhoto stavu je integrácia. Každý štát by mal samozrejme vedieť o koho má predovšetkým záujem a podniknúť príslušné kroky, aby preferované skupiny prisťahovalcov získal. V oblasti migrácie by teda mala existovať premyslená postupnosť krokov od identifikácie preferovaných skupín, cez prvý kontakt na území SR, ďalej cez vytvorenie podmienok pre integráciu (bývanie, práca, škola, rekvalifikácia, jazyk) až po vytváranie pozitívneho vzťahu k novej krajine a poskytnutie občianstva. To všetko samozrejme pri rešpektovaní osobnosti imigranta s celým jeho kultúrnym zázemím. Len ťažko si možno predstaviť tieto náročné kroky bez inštitucionalizovanej štátnej populačnej a migračnej politiky.¹

¹ BLEHA, B. - ŠPROCHA, B. - VAŇO, B. 2013. *Prognóza vývoja obyvateľstva Slovenska* . s. 74-75.

1.7.2 Prognóza demografického vývoja Žilinského samosprávneho kraja

Pôrodnosť

Reprodukčné správanie na Slovensku prechádza v posledných dvoch desaťročiach hlbokými, nezvratnými a historicky ojedinelými zmenami. Z pohľadu procesu plodnosti sme svedkami poklesu celkovej intenzity plodnosti pri súbežnom posune rodenia detí do vyššieho veku. Zároveň je preukázané dlhodobé pretrvávanie pomerne značných regionálnych rozdielov v intenzite a časovaní plodnosti.

Úmrtnosť

Hlavným znakom posledných dvoch desaťročí sa stalo kontinuálne predlžovanie dĺžky potenciálneho života, čo sa odzrkadlilo aj na regionálnej úrovni. Pri tvorbe zhlukov okresov z pohľadu procesu úmrtnosti sú zohľadnené nielen ukazovatele intenzity, ale aj charakter samotného procesu (stredná dĺžka života pri narodení, v presnom veku 65 rokov, kvocient dojčenskej úmrtnosti, pravdepodobnosť prežitia medzi presným vekom 1 a 50, presným vekom 50 a 65 a presným vekom 65 a 85). Najlepšie úmrtnostné pomery nachádzame v zhlukoch 1 a 2. Naopak najhoršie úmrtnostné charakteristiky majú dlhodobé okresy v takmer súvislom páse juhu Slovenska a u mužov aj na severe stredného Slovenska - okresy Bytča, Čadca, Námestovo a Kysucké Nové Mesto.

Migrácia

Význam migrácie na regionálny populačný vývoj na Slovensku sa vo všeobecnosti zvyšuje. Prispieva k tomu pokles váhy prirodzeného pohybu a s ním súvisiacich prirodzených prírastkov. Z pohľadu vývojových trendov vnútornej migrácie sa ukazuje, že migračne ziskové okresy sa čoraz viac koncentrujú do západných regiónov Slovenska.

Zmena vo vekovej štruktúre obyv. predstavuje významný faktor, ktorý bude zásadným spôsobom ovplyvňovať rozvojový potenciál regiónu. Hlavné demografické trendy prejavujúce sa na celoštátnej úrovni, sú viditeľné aj na regionálnej úrovni. Prírastky obyvateľstva sa znižujú a obyvateľstvo starne - to je v kraji pribudnúť okresy s prirodzeným aj celkovým úbytkom obyvateľstva a zvýši sa priemerný vek obyvateľstva. Vývoj počtu a prírastku obyvateľstva nebude rovnomerný. Väčšina okresov ŽSK, okrem okresov Bytča, Námestovo a Trstená bude mať do roku 2035 prirodzený aj celkový úbytok obyvateľstva.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva ŽSK bude rovnomernejší. Zostarnú všetky okresy bez výnimky, aj keď intenzita populačného starnutia bude v jednotlivých okresoch rôzna - najmladším okresom bude okres Námestovo, najstarším okres Trstená.

Predpokladané znižovanie rozdielov v reprodukčnom správaní obyvateľstva vychádza z predpokladu šírenia spoločenskej a kultúrnej zmeny a znižovania sociálno-ekonomických rozdielov v rámci Slovenska. Znižovanie rozdielov v reprodukčnom správaní sa však nepremietne bezprostredne a priamo do vývoja počtu, prírastku a vekového zloženia obyvateľstva. Očakávané posuny vo vekovej štruktúre - presun silných povojnových generácií do poproduktívneho veku, presun silných generácií zo 70. rokov 20. stor. do poreprodukčného veku a presun slabých generácií narodených po roku 1990 do reprodukčného veku spôsobí, že prirodzený úbytok obyvateľstva a intenzita populačného starnutia sa budú prehĺbovať, a to napriek očakávaným pozitívnym trendom plodnosti a úmrtnosti. Platí to pre všetky okresy SR bez výnimky, rozdiel bude len v intenzite týchto procesov, keďže v súčasnosti sa okresy z hľadiska vekovej štruktúry výrazne líšia.

Najvýznamnejší populačný rozvojový región v ŽSK budú tvoriť okresy Námestovo, Trstená a Bytča. Depopulačný región v rámci ŽSK kraja budú tvoriť okresy Martin, Trstená a veľmi nízke hodnoty populačného potenciálu bude mať aj okres Liptovský Mikuláš. Úbytok a starnutie obyvateľstva v okresoch s nízkym populačným potenciálom budú mať dopady na spôsob života aj životnú úroveň týchto regiónov:

- strata dynamiky a stagnácia sa prejaví na trhu práce - na strane ponuky aj dopytu,
- zvýšenie nárokov na zdravotnú aj sociálnu starostlivosť a služby pre seniorov.²

² BLEHA, B. - ŠPROCHA, B. - VAŇO, B. 2013. *Prognóza vývoja obyvateľstva Slovenska* . s. 74 - 75.

1.7.2 Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou do roku 2035

Ako vstupné informácie pre posúdenie ďalšieho vývoja obyvateľstva v obci Vysoká nad Kysucou boli použité informácie a výstupy z publikácie „Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035“ spracovanej v októbri 2013 Infostatom. Prognóza je spracovaná na úrovni okresu, preto budeme ako smerujúce údaje pre obec používať údaje za okres Čadca a zároveň zohľadňovať aj špecifiká demografického vývoja samotnej obce.

Na základe výstupov z „Prognózy“ je možné konštatovať nasledujúce vývojové trendy počtu obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou, ktoré vychádzajú z predpokladov:

a) Obec Vysoká nad Kysucou je z hľadiska vývoja plodnosti zaradená do druhej skupiny - zhluk 3B (na základe zhlukovej analýzy)³. Mestá a obce zaradené do zhľuku 3B sa vyznačujú nízkou intenzitou plodnosti. Príčinu je potrebné hľadať jednak v neskoršom začiatku zmien reprodukčného správania a predovšetkým v zatiaľ len miernej rekuperácii, ktorá nedokázala plne nahradiť pokles plodnosti v mladšom veku. Podskupinu 3B tvorí desať okresov. Nevytvárajú tak kompaktnú oblasť, ale ide skôr o menej početné zhľuky v rôznych oblastiach Slovenska (s výnimkou západu). Na severovýchode sú to okresy Bardejov, Svidník, Stropkov, na severe stredného Slovenska Čadca, Bytča a Kysucké Nové Mesto a na strednom Slovensku Poprad, Brezno a južnejšie Banská Štiavnica a Krupina.

V ostatných podskupinách (3A, 3B) je doháňanie odložených pôrodov podstatne menej dynamické a pohybuje sa na úrovni 0,14 prvého dieťaťa a na ženu (3A)⁴, resp. 0,17 prvého dieťaťa (3B). Z pohľadu charakteru plodnosti je tretia skupina asi najviac podobná celoslovenskému priemeru. Váha plodnosti žien do 25 rokov sa podľa posledných údajov z roku 2011 pohybovala na úrovni 24 - 27 % (priemer SR 25 %) a plodnosť žien vo veku 30 a viac rokov tvorila 41 - 45 % (priemer SR 45 %) z celkovej hodnoty úhrnnej plodnosti. Priemerný vek pri prvom pôrode sa v roku 2011 pohyboval na úrovni približne 27 - 27,5 roka.

V nasledujúcom období (do roku 2035) sa predpokladá vo všetkých skupinách okresov postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehlbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti. Generálnou líniou preto vo všetkých skupinách okresov je postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehlbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti.

³ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 21-26.

⁴ V zhľuku 3A bol nárast úhrnnej plodnosti prvého poradia najnižší spomedzi všetkých sledovaných skupín okresov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Z pohľadu dynamiky nárastu podielu plodnosti vo veku 30 a viac rokov sa najväčšie zmeny očakávajú v dvoch podskupinách tretieho zhluku (A,B), kde by ich váha mohla vzrásť o viac ako desať percentuálnych bodov.

Vývoj plodnosti v obci Vysoká nad Kysucou a prirodzený prírastok je ovplyvnení trendom vývoja plodnosti na úrovni okresu, kde predpokladáme v ďalšom období zvýšené zastúpenie plodnosti žien vo veku nad 30 rokov v okrese Čadca, môžeme teda predpokladať, že rovnaký trend bude možné pozorovať aj v obci Vysoká nad Kysucou.

b) Obec Vysoká nad Kysucou je z pohľadu intenzity a charakteru úmrtnosti zaradená do štvrtej skupiny.⁵ Ide o súbor regiónov, ktoré sa vyznačujú dlhodobou najhoršími úmrtnostnými charakteristikami. Z priestorového hľadiska ide do značnej miery o súvislý pás okresov od Dunajskej Stredy a Galanty juhom stredného Slovenska až po okresy na juhovýchode Slovenska, ku ktorým sa pripájajú niektoré okresy stredného a východného Slovenska (napr. Brezno, Spišská Nová Ves, Gelnica). Okrem nich dôležitou oblasťou je aj sever stredného Slovenska (Bytča, Čadca, Námestovo spolu s Kysuckým Novým Mestom) a sever východného Slovenska s okresom Kežmarok.

Stredná dĺžka života pri narodení sa medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila o 5,4 roku z pôvodných 67,2 roku na 72,6 roka. V presnom veku 65 rokov podľa posledných údajov majú muži šancu ešte prežiť 14,7 roku, čo je približne o 2,5 roka viac ako na začiatku 90. rokov. Dojčenská úmrtnosť klesla z takmer 15 ‰ na približne 5 ‰. Aj v tomto zhluku platí, že najväčšie zaostávanie z pohľadu hodnôt pravdepodobností prežitia nachádzame až vo vyššom veku (medzi presnými vekmi 50 a 65, resp. 65 a 85 rokov).

U žien je situácia do značnej miery podobná. Stredná dĺžka života pri narodení sa vo štvrtom zhluku okresov medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila len o približne 3,5 roka a podľa posledných údajov dosahuje len niečo viac ako 79 rokov. Práve v tomto zhluku okresov nachádzame jednu z najvyšších dynamík zvyšovania úmrtnosti.

Výrazne podpriemerná je aj úmrtnosť vo vyššom veku. V presnom veku 65 rokov dosiahla v roku 2012 stredná dĺžka života hodnotu približne 17,7 roku, čo je takmer o 2 roky menej ako ukazuje celoslovenský priemer.⁶ Z uvedeného vyplýva, že prognóza vývoja úmrtnosti v obci Vysoká nad Kysucou má teda charakter zvyšovania veku a jednu z najvyšších dynamík zvyšovania úmrtnosti.

⁵ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 50.

⁶ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 65.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

a) Na základe analýzy a prognózy migrácie vykonanej Infostatom môžeme predpokladať trend vývoja migrácie v obci Vysoká nad Kysucou definovaný podľa tzv. „migračného typu 7.“, ktorý tvoria okresy severného Slovenska (Čadca, Námestovo, Kysucké Nové Mesto, Dolný Kubín, Trstená, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Martin). V súčasnosti dosahujú mierne migračné straty, pričom je predpoklad zmiernenia týchto strát, resp. mierneho migračného zisku. Predpokladá sa, že počas celého prognózovaného obdobia bude v obci Vysoká nad Kysucou naďalej pretrvávajúť pohyb / migrácia obyvateľstva smerom aj von z obce, čo sa v konečnom dôsledku prejaví miernymi migračnými stratami.

b) Okres Žilina sa z hľadiska prognózy do roku 2035 radí medzi okresy s najvyšším počtom obyvateľov, ktorým bude zároveň obyvateľstvo v priebehu nasledujúcich rokov rásť a udrží si pozíciu jedného z 10 okresov s najvyšším počtom obyvateľov. Celkový prirodzený prírastok / úbytok obyvateľov na 1000 obyvateľov v okrese Žilina by mal mať hodnotu - 2,49 - 0,00.⁷

V obci Vysoká nad Kysucou však v priebehu rokov 2015 - 2035 predpokladáme postupné znižovanie počtu obyvateľov zapríčinené stále zvyšujúcou sa hodnotou prirodzeného úbytku obyvateľov. Tento trend by mal pretrvať až do roku 2035 s tým, že od roku 2020 sa predpokladá úbytok počtu obyvateľov a celkový prirodzený úbytok obyvateľov. Maximálne hodnoty celkového úbytku obyvateľstva sa počas prognózovaného obdobia výraznejšie nezmenia, budú sa pohybovať od 4 do 7 osôb na 1000 obyvateľov.

Vzhľadom na očakávaný vývoj počtu obyvateľov možno teda okresy SR rozdeliť do štyroch skupín. Najväčšiu skupinu (36 okresov) tvoria okresy, v ktorých sa bude počet obyvateľov znižovať počas celého prognózovaného obdobia. Ide predovšetkým o okresy, ktoré sa nachádzajú na severozápadnom, strednom alebo južnom Slovensku, v ktorých sa obvykle spája efekt nízkej pôrodnosti, nepriaznivej úmrtnosti a záporného migračného salda.

Len malá časť okresov si zachová nepretržitý rast počtu obyvateľov až do roku 2035. Ide o 18 okresov, ktoré sa nachádzajú výlučne na juhozápade, severe alebo východe Slovenska. Okresy v Bratislave a v jej zázemí ťažia predovšetkým z kladného migračného salda, zatiaľ čo okresy na severe a východe Slovenska majú nadpriemernú pôrodnosť.

⁷ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 66.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Zvyšných 26 okresov zaznamená počas prognózovaného obdobia zmenu trendu vo vývoji počtu obyvateľov. V 25 okresoch sa rast počtu obyvateľov zastaví a vystrieda ho pokles. V okrese Košice I sa očakáva opačný trend, keď znižovanie počtu obyvateľov vystrieda po roku 2025 rast počtu obyvateľov. V ôsmich okresoch (Bratislava V, Čadca, Banská Bystrica, Zvolen, Poprad, Košice II, Košice IV a Trebišov) sa rast počtu obyvateľov zastaví ešte pred rokom 2020.

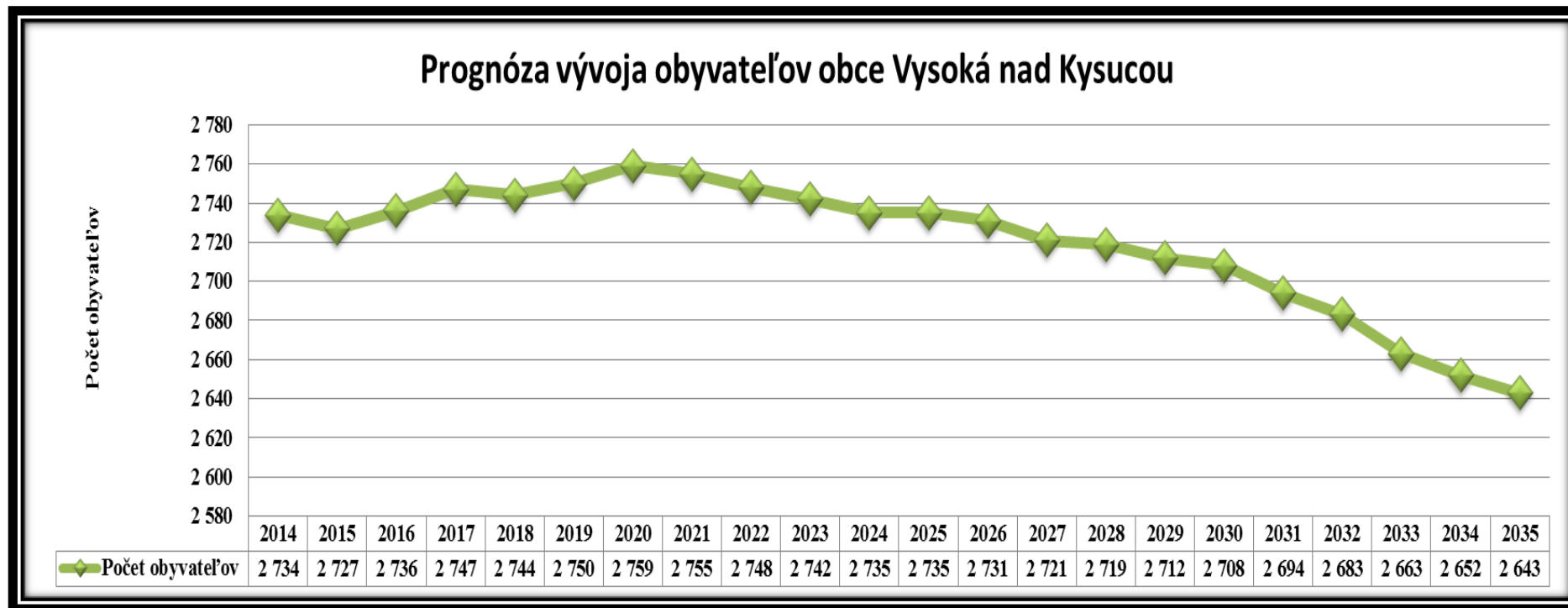
Na základe prognózy Infostat z októbra 2013 by sa mal podiel obyvateľstva okresu do roku 2035 postupne znižovať (celkový prirodzený úbytok obyvateľstva bude od roku 2029 klesať v takej miere, že sa predpokladá aj klesanie počtu obyvateľov celkovo). Aj v okrese Žilina bude s určitosťou pokračovať všeobecný trend starnutia obyvateľstva. Okres Žilina sa na základe prognózy do roku 2035 radí medzi okresy s najnižším populačným potenciálom, ktorý sa určuje v spojitosti s prírastkom, resp. úbytkom obyvateľstva a jeho vekového zloženia. Čím vyšší je prírastok obyvateľstva a pomalší proces populačného starnutia, tým je populačný potenciál okresu vyšší a naopak.

Tabuľka 4 Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou v rokoch 2015 - 2035

Rok	Počet obyvateľov	Rok	Počet obyvateľov
2014	2 734	2025	2 735
2015	2 727	2026	2 731
2016	2 736	2027	2 721
2017	2 747	2028	2 719
2018	2 744	2029	2 712
2019	2 750	2030	2 708
2020	2 759	2031	2 694
2021	2 755	2032	2 683
2022	2 748	2033	2 663
2023	2 742	2034	2 652
2024	2 735	2035	2 643

Prameň: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat.

Obrázok 4 Prognóza vývoja obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou v rokoch 2015 – 2035

Prameň: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat.

Uvedeným vývojovým trendom a predpokladanému úbytku počtu obyvateľov (predpoklad úbytku v celom sledovanom období), ktoré má znaky starnutia na úrovni okresu aplikovateľného aj na úroveň obce je potrebné prispôsobiť aj prístup obce Vysoká nad Kysucou k jej občanom a zabezpečiť pre nich také životné podmienky, ktoré budú zohľadňovať ich potreby a požiadavky.

Obec Vysoká nad Kysucou by na základe prognózy mala pristúpiť k opatreniam, ktoré budú eliminovať prípadné negatívne javy spôsobené znižovaním počtu obyvateľov a jeho starnutím.

1.8 Štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín; vzdelanostná, náboženská a národnostná štruktúra obyvateľov v obci Vysoká nad Kysucou

Štruktúra obyvateľstva je jedným z najvýznamnejších demografických ukazovateľov, ktorý poukazuje na zloženie obyvateľstva podľa jednotlivých výberových kritérií. Štruktúra obyvateľstva podľa vekových kategórií znamená rozdelenie štatistického súboru obyvateľstva v závislosti od veku. Obyvateľstvo možno podľa veku rozdeliť na základe troch hlavných kritérií a to na vekové skupiny podľa produktivity, základné vekové skupiny podľa reprodukčnosti (biologické vekové skupiny) a hlavné vekové skupiny.

Rozdelenie občanov v obci podľa ich produktivity veku nie je priaznivé, pretože obec Vysoká nad Kysucou mala v roku 2014 vo svojej evidencii nižší počet detí do 14 rokov (15,27 %, t.j. 414) v predproduktívnom veku ako seniorov nad 65 rokov (15,37 %, t.j. 417) v poproduktívnom veku. Obyvatelia v produktívnom veku boli v roku 2014 zastúpení v obci v počte 69,36 %. V Slovenskej republike bolo v roku 2014 zastúpených 70,7 % obyvateľov v produktívnom veku, 15,3 % v predproduktívnom veku a 14,0 % v poproduktívnom veku.

Podľa SODB 2001 bolo v obci Vysoká nad Kysucou 565 obyvateľov (18,8 %) v predproduktívnom veku. Z toho bolo 285 mužov (50,4 %) a 280 žien (49,6 %). Kategóriu predproduktívneho veku možno považovať z hľadiska pohlavnej štruktúry za takmer vyrovnanú. V detailnejšom pohľade na kopanice a jadro v roku 2001 možno vidieť vysokú prevahu obyvateľov v predproduktívnom veku žijúcich v jadre obce (71,0 %) oproti obyvateľom žijúcim na kopaniciach (29,0 %). Do kategórie produktívneho veku patrilo 1771 obyvateľov, čo predstavovalo v rámci obce 58,9 %. Z toho bolo 977 mužov (55,2 %) a 794 žien (44,8 %). V tejto kategórii bolo v roku 2001 teda badať prevahu mužov. Pri mužoch boli dve najpočetnejšie kategórie od 30 do 34 rokov a kategória od 25 do 29 rokov. U žien bol maximálny počet posunutý o jednu kategóriu nižšie, teda najpočetnejšou bola kategória žien od 25 do 29 rokov a kategória od 20 do 24 rokov. I v tomto prípade prevyšoval podiel obyvateľov žijúcich v jadre (67,9 %) nad obyvateľmi žijúcimi na kopaniciach (32,1 %). Vzájomný rozdiel je však nižší ako to bolo u kategórie predproduktívneho veku. Do kategórie poproduktívneho veku patrilo 669 obyvateľov, čo v rámci obce predstavovalo 22,3 %. Z toho žien bolo 465 (69,5 %) a mužov 204 (30,4 %). V tejto kategórii bol zároveň i najmenší rozdiel medzi obyvateľmi žijúcimi v jadre obce (61,6 %) a obyvateľmi žijúcimi na kopaniciach (38,4 %). Pri kategórii poproduktívneho veku možno vidieť najmarkantnejší rozdiel medzi jednotlivými pohlaviami, pričom o 39,1 % prevyšoval podiel žien.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Tento fakt možno vysvetliť hypotézou, že zatiaľ čo v povojnových rokoch väčšina žien ostávala pracovať v domácnostiach, muži odchádzali za náročnou fyzickou prácou, či už ako stavební robotníci alebo ako robotníci do okolitých závodov na Slovenku alebo na Moravu. To spôsobilo, že sa dožívajú nižšieho veku ako ženy.

Pri rozčlenení obce na jadro a kopanice je situácia v rámci vekových kategórií obdobná. Štatistické výstupy však nezahŕňajú údaje v jednotlivých vekových kategóriách podľa pohlavnej štruktúry zvlášť pre kopanice a zvlášť pre jadro. Najpočetnejšou kategóriou v jadre obce bolo obyvateľstvo v produktívnom veku (59,6 %). Takmer vyrovnané boli však kategórie obyvateľstva v predproduktívnom veku (401 - 19,9 %) a v poproduktívnom veku (412 - 20,4 %). Situácia na kopaniciach je však v obci oveľa jasnejšia. Najpočetnejšie bolo v roku 2001 opäť obyvateľstvo v produktívnom veku (57,5 %) ale podľa očakávania tu možno vidieť väčší rozdiel medzi obyvateľmi v predproduktívnom veku (16,6 %) a v poproduktívnom veku (25,9 %). Z uvedených čísiel je teda jasné, žena kopaniciach v roku 2001 žilo podstatne staršie obyvateľstvo a z hľadiska podielu i početnejšie ako v jadre obce.

Priemerný vek obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou podľa SODB z roku 2011 u mužov predstavoval hodnotu 37,71 rokov, u žien to bola hodnota 42,03 rokov. Celkový priemerný vek obyvateľov obce bol v roku 2001 39,91 rokov.

Index starnutia, ktorý vyjadruje podiel počtu osôb v poproduktívnom veku (65 a viac rokov) na sto detí v predproduktívnom veku (0 - 14 rokov), dosiahol v obci Vysoká nad Kysucou v roku 2014 hodnotu 100,72. Index starnutia obce v roku 2014 bol vyšší ako index starnutia Slovenskej republiky (91,2) a tiež Žilinského kraja (85,0), a podobne vyšší aj ako v okrese Čadca (73,01).

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 5 Štruktúra obyvateľstva obce Vysoká nad Kysucou podľa vekových skupín

	Počet obyvateľov		
Rok	2001	2011	2014
Vek (rokov)			
0-4	172	126	133
5-9	211	126	124
10-14	182	173	157
15-19	204	188	167
20-24	230	193	207
25-29	266	179	170
30-34	251	194	183
35-39	183	229	201
40-44	170	243	248
45-49	195	176	214
50-54	202	163	154
55-59	141	179	171
60-64	139	181	166
65-69	140	110	158
70 - 74	135	100	94
75-79	114	75	60
80-84	28	76	64
85-89	32	29	31
90-94	8	5	9
95-99	2	1	1

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

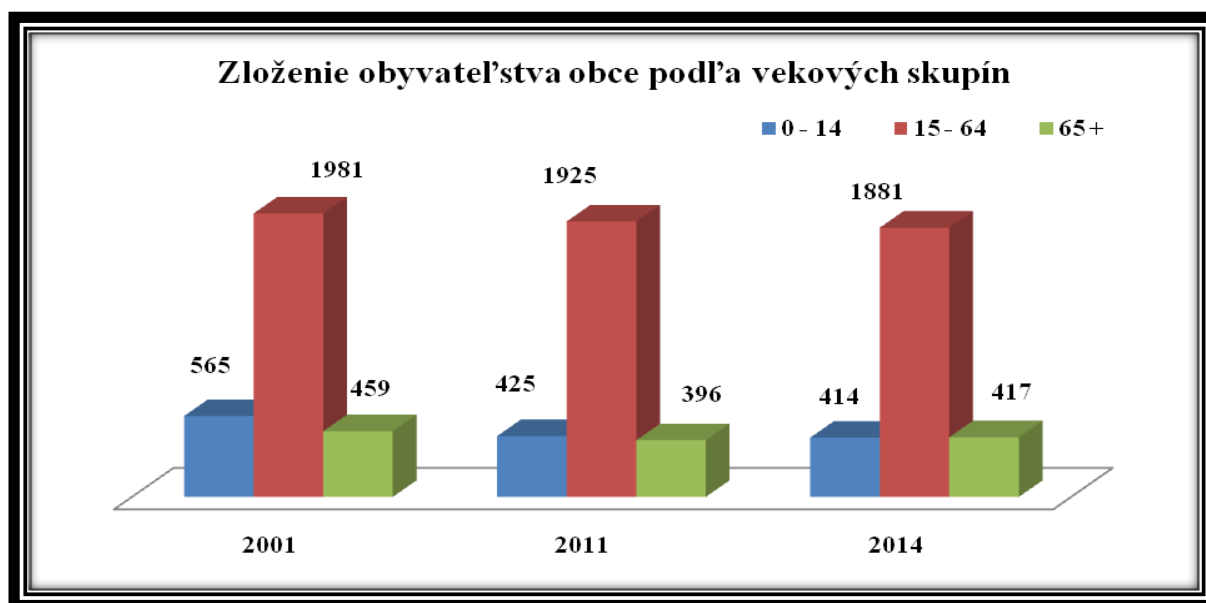
Kým v roku 2011 predstavoval počet obyvateľov v obci Vysoká nad Kysucou v poproduktívnom veku 14,42 % (396 obyvateľov), v roku 2014 to bolo už 15,27 % (417 obyvateľov). Obyvateľov v predproduktívnom veku bolo v roku 2011 v obci Vysoká nad Kysucou 15,47 % - 425, zatiaľ čo v roku 2014 ich bolo 15,27 % - 414. Rozdiel obyvateľov obce v produktívnom veku v rokoch 2011 a 2014 bol 44. Produktívne obyvateľstvo obce bolo v roku 2011 zastúpené v počte 70,10 % a v roku 2014 v počte 69,36 %. V rozmedzí týchto rokov teda badáme mierny pokles obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou v produktívnom veku o 2,29 %. Kým v roku 2011 predstavoval index starnutia v obci hodnotu 93,18 %, v roku 2014 narástol na hodnotu 100,72 %.

Tabuľka 6 Štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín v obci Vysoká nad Kysucou

Vek obyvateľov (v rokoch)	Počet obyvateľov					
	2001		2011		2014	
		%		%		%
0 - 14 rokov	565	18,80	425	15,48	414	15,27
15 - 64 rokov	1 981	65,92	1 925	70,10	1 881	69,36
65 + rokov	459	15,27	396	14,42	417	15,37

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Obrázok 5 Zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín obce Vysoká nad Kysucou

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Grafické prevedenie údajov o zložení obyvateľstva podľa vekových skupín názornejšie poukazuje na negatívny trend, ktorý je daný menším počtom obyvateľov v predproduktívnom veku v pomere k seniorom zaradeným do poproduktívneho veku, čo je predpokladom nestabilnejšieho hospodárskeho vývoja v obci Vysoká nad Kysucou.

Obec z hľadiska náboženskej skladby možno považovať za takmer monoteistickú, čo vyplýva z izolovanej polohy od vplyvov ostatných náboženstiev, ale i z dlhoročných tradícií obyvateľov. Dominantná časť obyvateľov obce sa v roku 2011 hlásila k rímskokatolíckemu vierovyznaniu (93,08 %), druhé najpočetnejšie zastúpenie mala gréckokatolícka cirkev (0,18 %). Bez vyznania bolo v roku 2011 v obci 2,78 % obyvateľov. Z porovnania vývoja obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou a ich príslušnosti k náboženskému vyznaniu v rokoch 2001 a 2011 vyplýva, že v roku 2011 evidujeme takmer vo všetkých prípadoch náboženskej príslušnosti nárast počtu obyvateľov v porovnaní s rokom 2001. 3,17 % obyvateľov v roku 2011 neuviedlo svoju príslušnosť k náboženskému vyznaniu v obci Vysoká nad Kysucou.

Tabuľka 7 Obyvateľstvo obce Vysoká nad Kysucou podľa vierovyznania

Náboženské vyznanie	2001		2011	
		%		%
Rímskokatolícka c.	2 913	97,04	2 582	93,08
Gréckokatolícka c.	4	0,13	5	0,18
Pravoslávna cirkev	1	0,03	2	0,07
Evanjelická cirkev augsburská	6	0,20	10	0,36
Reformovaná kresťanská cirkev	1	0,03	1	0,04
Spoločnosť Jehovovi svedkovia	5	0,17	5	0,18
Evanjelická cirkev metodistická	0	0,00	0	0,00
Kresťanské zbory	1	0,03	4	0,14
Apoštolská cirkev	0	0,00	0	0,00
Bratská jednota baptistov	0	0,00	0	0,00
Bez vyznania	27	0,90	77	2,78
Nezistené	44	1,47	88	3,17

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva patrí medzi kultúrne znaky obyvateľstva. Školské vzdelanie je odrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti, odráža celkové ekonomické, hospodárske a sociálne pomery krajiny. Vzdelanie dáva základy všetkého, čo ľudstvo objavilo, vymyslelo, vytvorilo, či objaví, vymyslí a vytvorí v budúcnosti.

Tabuľka 8 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou

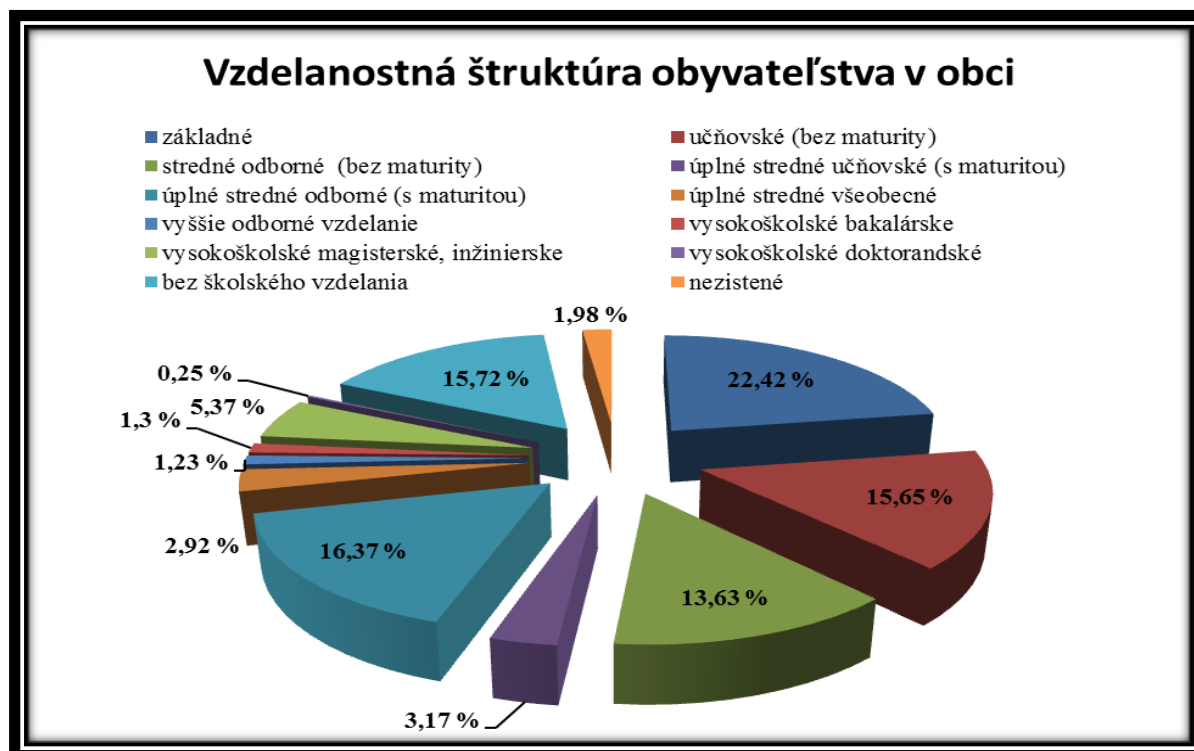
Vzdelanie	2001		2011	
		%		%
základné	883	36,52	622	22,42
učňovské (bez maturity)	794	32,83	434	15,65
stredné odborné (bez maturity)	40	1,65	378	13,63
úplné stredné učňovské (s maturitou)	113	4,67	88	3,17
úplné stredné odborné (s maturitou)	337	13,94	454	16,37
úplné stredné všeobecné	106	4,38	81	2,92
vyššie odborné vzdelanie	17	0,70	34	1,23
vysokoškolské bakalárske	0	0	36	1,30
vysokoškolské magisterské, inžinierske	88	3,64	149	5,37
vysokoškolské doktorandské	1	0,04	7	0,25
bez školského vzdelania	19	0,79	436	15,72
nezistené	20	0,83	55	1,98

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Obrázok 6 Úroveň vzdelanosti obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou v roku 2011

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky, SODB 2011.

Obrázok 7 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce v rokoch 2001 a 2011

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky, SODB 2001, 2011.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Trend vývoja štruktúry obyvateľstva obce Vysoká nad Kysucou podľa vzdelania na základe štatistických údajov zo sčítania obyvateľstva v rokoch 2001 a 2011 je charakteristický úbytkom počtu obyvateľov s dosiahnutým základným vzdelaním a učňovským vzdelaním bez maturity. V roku 2011 vidíme pokles počtu obyvateľov so základným vzdelaním v porovnaní s rokom 2001 o takmer 29,56 % obyvateľov. V roku 2011 je zrejмый nárast počtu obyvateľov s dosiahnutým úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou, stredným odborným vzdelaním bez maturity a vysokoškolským vzdelaním v porovnaní s rokom 2001. Najväčší nárast v roku 2011 oproti roku 2001 sme zaznamenali u obyvateľov so stredným odborným vzdelaním bez maturity.

Napriek výraznému zvýšeniu počtu obyvateľov s dosiahnutým úplným stredným odborným vzdelaním bez maturity je vývojový trend zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľstva v obci zrejмый a spôsobený najmä zmenou jej hospodárskej štruktúry.

Tabuľka 9 Obyvateľstvo obce Vysoká nad Kysucou podľa národnosti

Národnosť	2001		2011	
		%		%
slovenská	2 922	97,23	2 646	95,39
maďarská	1	0,03	3	0,11
rómska	19	0,63	32	1,15
rusínska	0	0	0	0
ukrajinská	0	0	0	0
česká	27	0,89	22	0,79
nemecká	0	0	0	0
poľská	0	0	1	0,04
chorvátska	0	0	0	0
srbská	0	0	0	0
ruská	2	0,07	2	0,07
židovská	0	0	0	0
moravská	0	0	0	0
bulharská	0	0	0	0
ostatné, nezistené	34	1,13	68	2,45

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Poloha obce Vysoká nad Kysucou jednak v pohraničnej oblasti z Českou republikou a jednak na severozápade krajiny sčasti predurčuje národnostné zloženie obyvateľstva v obci.

Z porovnania vývoja obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou a ich príslušnosti k národnostným skupinám v rokoch 2001 a 2011 vyplýva, že v roku 2001 evidujeme najväčší nárast počtu obyvateľov hlásiacich sa k rómskej národnosti, a to o 68,42 %. Počas sčítania SODB v rokoch 2001 a 2011 až 100 % obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou v roku 2011 neuviedlo svoju príslušnosť k národnostnej skupine.

Zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín poukazuje na negatívny trend, ktorý je v obci Vysoká nad Kysucou daný nižším počtom obyvateľov v predproduktívnom veku v pomere k seniorom zaradeným do poproduktívneho veku, čo nie je dobrým predpokladom pre jej ďalší stabilnejší hospodársky rozvoj.

Ďalší rozvoj obce Vysoká nad Kysucou, jej ekonomická budúcnosť, závisí aj od schopnosti a vytvárania možností pre tvorbu nových pracovných miest či samo zamestnávania v rôznych oblastiach ekonomiky. Migrácia za prácou mimo obec Vysoká nad Kysucou, do blízkeho okolia a jej rozsah ovplyvňuje charakter osídlenia. Migrácia za prácou mimo regiónu (hlavne trvalá) zhoršuje celkový úbytok obyvateľstva v obci. Impulzom pre rast počtu obyvateľov v obci Vysoká nad Kysucou a priaznivého vývoja ich vekovej štruktúry je vytváranie podmienok pre život, bývanie a pracovné príležitosti nielen v obci, ale aj v jej najbližšom okolí.

1.9 Ekonomika a jej vývoj v obci Vysoká nad Kysucou

Ekonomickú oblasť v obci Vysoká nad Kysucou determinuje nielen rozpočet obce, rozsah vlastných príjmov, ale aj jej schopnosť čerpať prostriedky z iných zdrojov - štátnych a európskych. Zahŕňa ekonomickú aktivitu obyvateľstva v produktívnom veku i podnikateľskú činnosť právnických a fyzických osôb na území obce. Ekonomiku obce Vysoká nad Kysucou a jej stav ovplyvňuje úroveň riadenia samosprávnych orgánov, ktoré podporujú podnikanie a zamestnanosť, cestovný ruch a celkový hospodársky rast, i aktuálny model regionálnej politiky vyššieho územného celku.

Sociálna charakteristika obce Vysoká nad Kysucou sa odvíja od sociálnej politiky štátu a regiónu, od štruktúry obyvateľstva, demografického vývoja, úrovne zamestnanosti a pracovných príležitostí v obci i v jej širšom okolí. Od toho závisí aj úroveň sociálnej odkázanosti niektorých skupín obyvateľstva. Sociálnu situáciu v obci Vysoká nad Kysucou koriguje výkon originálnych kompetencií miestnej samosprávy.

1.9.1. Miera nezamestnanosti a štruktúra EAO obyvateľstva obce Vysoká nad Kysucou

Nezamestnanosť je stav, pri ktorom sa časť pracovných síl nezúčastňuje pracovného procesu. Ako nezamestnaní sú označované práceschopné osoby, ktoré si na trhu práce nemôžu nájsť platené zamestnanie. Nezamestnanosť je následkom nerovnováhy medzi dopytom a ponukou na trhu práce. Tých, ktorí pracovnú silu ponúkajú, tzn. chcú sa zamestnať u tých, ktorí pracovnú silu potrebujú, je viac ako tých, ktorí túto pracovnú silu hľadajú.

Ukazovateľ, ktorý podáva informácie o vývoji (v žiadnom prípade nie stave) nezamestnanosti sa nazýva miera nezamestnanosti. V Slovenskej republike je miera nezamestnanosti v percentuálnom vyjadrení dlhodobo podstatne nižšia ako nezamestnanosť. Mieru nezamestnanosti môžeme teda vypočítať ako podiel nezamestnaných k ekonomicky aktívnym osobám (teda pracujúcim plus nezamestnaným). Vysoká nad Kysucou bola v roku 2001 miera nezamestnanosti 8,00 %, v roku 2011 sa zvýšila na hodnotu 12,13 % a v roku 2014 dosiahla miera nezamestnanosti v obci Vysoká nad Kysucou hodnotu 13,20 %.

Miera nezamestnanosti v obci Vysoká nad Kysucou v porovnaní s priemerom v okrese Čadca v roku 2014 bola vyššia. Trend vývoja (pozitívny) je porovnateľný s vývojom v regióne. Do konca roku 2015 sa predpokladá v obci Vysoká nad Kysucou zníženie počtu osôb v produktívnom veku a nárast osôb v poproduktívnom veku, čím dochádza k poklesu celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v obci.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

K 31. decembru 2014 na území obce Vysoká nad Kysucou bolo vykázaných Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny 144 nezamestnaných osôb, pričom väčšie percento nezamestnaných z celkového počtu nezamestnaných predstavovali ženy, a to v počte 51,63 %.

Počas rokov 2005 - 2015 na základe údajov z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny Čadca vidíme kolísavú tendenciu vývoja počtu nezamestnaných v obci Vysoká nad Kysucou.

Z obdobia po roku 2005 bola v obci Vysoká nad Kysucou zaznamenaná najvyššia nezamestnanosť k 31. decembru 2009 - 11,86 %. V júni 2015 mala obec Vysoká nad Kysucou 8,4 % nezamestnanosť, čo je približne na úrovni priemeru okresu Čadca.

Tabuľka 10 Uchádzači o zamestnanie v obci Vysoká nad Kysucou v rokoch 2005 - 2015

Rok	Uchádzači o zamestnanie		
	muži	ženy	spolu
2005	78	97	175
2006	67	79	146
2007	50	56	106
2008	51	65	116
2009	104	85	189
2010	87	77	164
2011	81	98	179
2012	109	115	224
2013	92	87	179
2014	77	67	144
2015	74	79	153

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

Na základe údajov z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny o počte nezamestnaných v obci Vysoká nad Kysucou podľa veku vidíme, že v rokoch 2005 - 2015 mali najväčšie zastúpenie práve obyvatelia nad 50 rokov. Najväčší nárast počtu nezamestnaných nad 50 rokov bol zaznamenaný práve v roku 2012, a to v počte 21,88 %.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 11 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie vo Vysokej nad Kysucou podľa veku

rok	do 20 r.	20 - 24 r.	25 - 29 r.	30 - 34 r.	35 - 39 r.	40 - 44 r.	45 - 49 r.	nad 50 r.
2005	7	16	14	29	33	22	23	31
2006	7	15	15	19	21	18	14	37
2007	8	11	10	18	9	9	9	32
2008	9	14	11	12	24	7	10	29
2009	15	27	14	20	32	23	16	42
2010	9	30	20	10	30	19	12	34
2011	12	32	22	20	20	22	14	37
2012	14	39	14	22	34	35	17	49
2013	7	32	12	15	22	26	17	48
2014	4	20	10	13	21	23	14	39
2015	2	26	15	18	15	16	21	40

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

Tabuľka 12 Štruktúra UoZ v obci Vysoká nad Kysucou podľa dĺžky evidencie

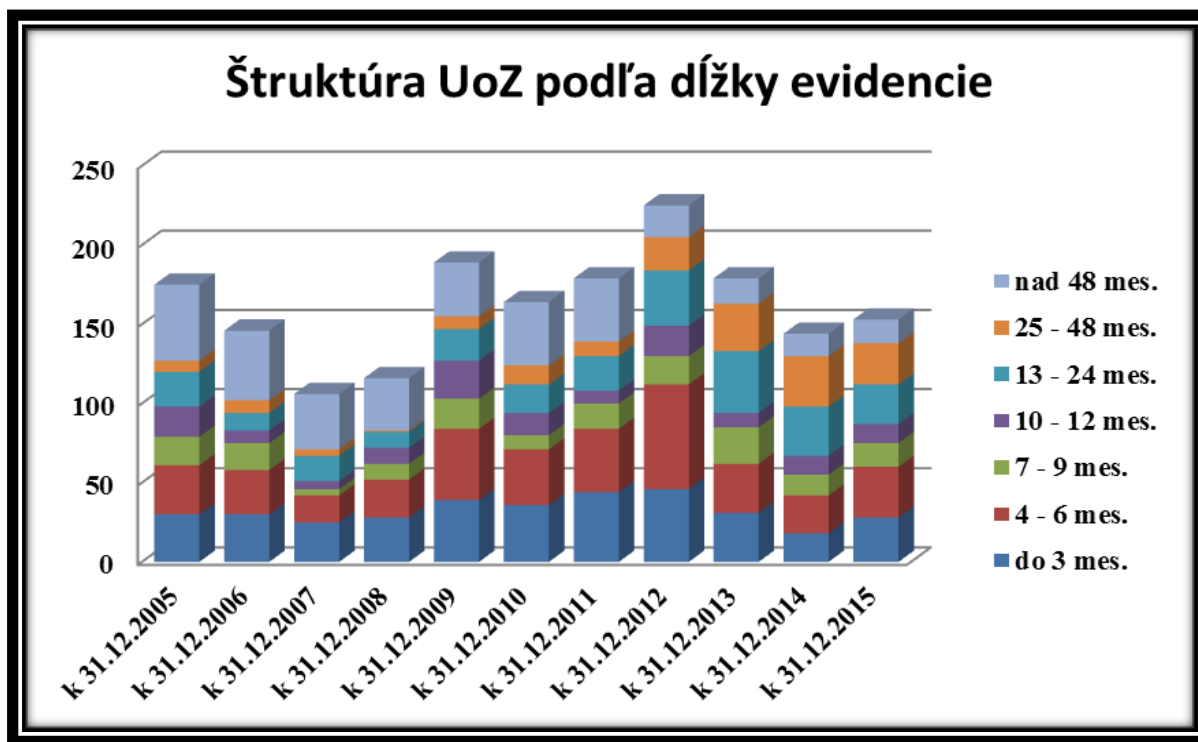
rok	do 3 mes.	4 - 6 mes.	7 - 9 mes.	10 - 12 mes.	13 - 24 mes.	25 - 48 mes.	nad 48 mes.
2005	30	31	18	19	22	7	48
2006	30	28	17	8	11	8	44
2007	25	17	4	5	16	4	35
2008	28	24	10	10	10	1	33
2009	39	45	19	24	20	8	34
2010	36	35	9	14	18	12	40
2011	44	40	16	8	22	9	40
2012	46	66	18	19	35	21	20
2013	31	31	23	9	39	30	16
2014	18	24	13	12	31	32	14
2015	28	32	15	12	25	26	15

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Obrázok 8 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v obci Vysoká nad Kysucou

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

Na základe údajov z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny podľa štruktúry znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie v obci Vysoká nad Kysucou môžeme konštatovať, že od roku 2013 do roku 2015 bol celový počet absolventov v obci 40, občanov starších ako 50 rokov veku 127 a dlhodobo nezamestnaných občanov 228.

Tabuľka 13 Štruktúra znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie v obci Vysoká nad Kysucou

Rok	Absolvent	Občan starší ako 50 rokov veku	Dlhodobo nezamestnaný občan
k 31.12.2013	20	48	85
k 31.12.2014	9	39	77
k 30.06.2015	11	40	66

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

1.9.2 Miera ekonomicky aktívnych osôb v obci Vysoká nad Kysucou

K 31. decembru 2011 bolo na území obce Vysoká nad Kysucou vykazovaných Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny 1 297 ekonomicky aktívnych osôb (EAO). Od roku 2001 na základe údajov SODB sa celkový počet ekonomicky aktívnych osôb, teda osôb zapojených do pracovného procesu, podľa odvetvia hospodárstva znížil o 10,12 % v porovnaní s rokom 2011, pričom aj podiel na celkovom počte obyvateľstva sa znížil. Rozhodujúci vplyv na vývoj ekonomicky aktívnych obyvateľov v obci Vysoká nad Kysucou má aj veková štruktúra obyvateľstva. Do zamestnania z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou odchádzalo v roku 2001 50,78 % obyvateľov, avšak ich počet v roku 2011 sa ešte zvýšil, a to na 79,57 %.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 14 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Vysoká nad Kysucou podľa odvetvia hospodárstva v roku 2001

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Vysoká nad Kysucou, rok 2001			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	10	9	19	6
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	32	19	51	37
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	14	0	14	10
Priemyselná výroba, stavebníctvo	339	221	560	282
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	6	3	9	8
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motor. vozidiel a spotrebného tovaru	23	45	68	30
Hotely a reštaurácie	9	43	52	22
Doprava, skladovanie a spoje	32	28	60	42
Peňažníctvo a poisťovníctvo	3	3	6	6
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	12	4	16	14
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	38	54	92	46
Školstvo	18	69	87	36
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	7	30	37	24
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	31	18	49	14
Súkromné domácnosti s domácim personálom	0	2	2	2
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
Ekonomicky aktívny obyvateľia bez udania odvetví	221	100	321	154
Spolu	795	648	1 443	733

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 15 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Vysoká nad Kysucou podľa odvetvia ekonomickej činnosti v roku 2011

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Vysoká nad Kysucou 2011			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	12	7	19	11
Lesníctvo a ťažba dreva	26	9	35	30
Ťažba uhlia a lignitu, iná ťažba a dobývanie	7	1	8	7
Výroba potravín, textilu, odevov, kože a kožených výrobkov	15	44	59	41
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku	33	5	38	33
Výroba papiera a papierových výrobkov	1	0	1	1
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	2	3	1
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	2	0	2	2
Výroba základných farmaceutických výrobkov a prípravkov	2	0	2	0
Výroba výrobkov z gumy a plastu	11	25	36	32
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	9	1	10	9
Výroba a spracovanie kovov	12	1	13	10
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	61	13	74	64
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	3	15	18	14
Výroba elektrických zariadení, strojov a zariadení i. n.	21	14	35	28
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	29	7	36	30
Výroba nábytku, iná výroba	13	11	24	16
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	22	3	25	22
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	5	1	6	5

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Vysoká nad Kysucou 2011			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov, recyklácia materiálov	2	1	3	2
Zber, úprava a dodávka vody	1	2	3	1
Výstavba budov, inžinierske stavby	68	6	74	65
Špecializované stavebné práce	95	15	110	92
Veľkoobchod, maloobchod a oprava motorových vozidiel	11	2	13	10
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	31	19	50	41
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	28	52	80	60
Pozemná doprava a doprava potrubím	36	8	44	38
Skladové a pomocné činnosti v doprave	8	3	11	7
Poštové služby a služby kuriérom	3	13	16	14
Ubytovanie, činnosti reštaurácií a pohostinstiev	13	30	33	32
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	2	1	3	2
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	3	1	4	4
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem sociálneho poistenia	0	1	1	1
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	1	1	2	2
Činnosti v oblasti nehnuteľnosti	6	1	7	6
Právne a účtovnícke činnosti, vedenie firiem, poradenstvo v oblasti riadenia	11	18	29	26
Vedecký výskum a vývoj	1	1	2	2
Architektonické a inžinierske činnosti, technické testovanie a analýzy	8	1	9	5
Reklama a prieskum trhu, ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	2	0	2	1
Prenájom a lízing, sprostredkovanie práce	6	4	10	6

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Vysoká nad Kysucou 2011			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Bezpečnostné a pátracie služby, veterinárne činnosti	5	0	5	4
Činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie, telekomunikácie	2	0	2	2
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	3	2	5	4
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	5	0	5	4
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	36	41	77	66
Vzdelávanie, zdravotníctvo	26	70	96	83
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	4	40	44	40
Sociálna práca bez ubytovania	2	5	7	5
Činnosti herní a stávkových kancelárií	0	1	1	1
Tvorivé, umelecké, zábavné, športové a rekreačné činnosti	4	0	4	3
Zamestnávateľ v zahraničí	1	0	1	0
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	0	1	1
Ostatné osobné služby, nakladateľské činnosti	0	4	4	2
Činnosti členských organizácií	7	8	15	11
Nezistené	39	28	67	31
Spolu	759	538	1 297	1 032

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2011.

Fakt, že najpočetnejšími odvetviami v obci bol v roku 2011 priemysel, stavebníctvo, verejná správa a obrana, školstvo, doprava, hotely a reštaurácie, teda zamestnania, ktoré sú na území obce zastúpené menším počtom pracovných miest, poukazuje na veľký význam dochádzky do zamestnania v obci Vysoká nad Kysucou, čo môže zohrať veľký význam pri formovaní celkovej regionálnej štruktúry Kysúc i samotnej obce.

1.9.3 Trh práce v obci Vysoká nad Kysucou

Trh práce je miestom, kde sa stretáva dopyt po práci zo strany potenciálnych zamestnávateľov s ponukou práce, ktorú predstavujú jednotlivci uchádzači o zamestnanie, pričom predmetom kúpy a predaja nie sú jednotlivé osoby, ale ich pracovná sila.

V obci Vysoká nad Kysucou pôsobia viaceré podnikateľské subjekty, v ktorých zamestnanie našli aj obyvatelia obce. Obyvatelia obce teda pôsobia najmä v odvetviach strojárstva, drevospracujúceho priemyslu, poľnohospodárskej výroby či stavebníctva.

1.9.4 Miera nezamestnanosti v obci Vysoká nad Kysucou

Nezamestnanosť je stav, pri ktorom sa časť pracovných síl nezúčastňuje pracovného procesu. Ako nezamestnaní sú označované práceschopné osoby, ktoré si na trhu práce nemôžu nájsť platené zamestnanie. Nezamestnanosť je následkom nerovnováhy medzi dopytom a ponukou na trhu práce. Tých, ktorí pracovnú silu ponúkajú, tzn. chcú sa zamestnať u tých, ktorí pracovnú silu potrebujú, je viac ako tých, ktorí túto pracovnú silu hľadajú.

Ukazovateľ, ktorý podáva informácie o vývoji (v žiadnom prípade nie stave) nezamestnanosti sa nazýva miera nezamestnanosti. V Slovenskej republike je miera nezamestnanosti v percentuálnom vyjadrení dlhodobo podstatne nižšia ako nezamestnanosť.

Mieru nezamestnanosti môžeme teda vypočítať ako podiel nezamestnaných k ekonomicky aktívnym osobám (teda pracujúcim plus nezamestnaným).

V obci Vysoká nad Kysucou bola v roku 2001 miera nezamestnanosti 12,12 %, v roku 2011 sa zvýšila na hodnotu 13,80 % a v roku 2014 dosiahla miera nezamestnanosti v obci Vysoká nad Kysucou hodnotu 12,49 %.

1.9.5 Priestory a podmienky na podnikanie v obci Vysoká nad Kysucou

Podnikateľským prostredím môžeme označiť všetko, čo obklopuje a ovplyvňuje podnikateľské subjekty. Je to prostredie, ktoré je prepojené s prostredím konkurenčným. Podnikateľské prostredie je ovplyvnené hospodárskymi, politickými, inštitucionálnymi, právnymi, technologickými, sociálnymi a etickými podmienkami, v ktorých sa uskutočňuje podnikateľský proces, čiže proces formovania podnikateľských subjektov a vykonávanie ich podnikateľskej činnosti. Podnikateľské prostredie v obci Vysoká nad Kysucou je tvorené veľmi rôznorodo, prevažne malými a strednými podnikmi, v rámci možností obce Vysoká nad Kysucou.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Ekonomická situácia v obci sa pomaly, ale isto zlepšuje, jej stav je odrazom oživenia okolitého regiónu, nie však priamo ekonomiky obecnej samosprávy Vysoká nad Kysucou. V obci pôsobí 53 podnikateľských subjektov (právnických osôb) a 250 podnikateľských subjektov (fyzických osôb). Aj keď miestne podnikateľské subjekty zamestnávajú viacerých obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou, tento stav nepostačuje na absorbovanie miestnej ponuky pracovných síl. Väčšina ekonomicky aktívneho obyvateľstva z obce Vysoká nad Kysucou odchádza za prácou do okolitých obcí či miest. Medzi významných zamestnávateľov v okolitých obciach či mestách patrí ITRAN s.r.o., Kia Motors Slovakia s.r.o., Mobis Slovakia s.r.o., INA Kysuce s.r.o. či JJ ELEKTRONIC s.r.o..

Tabuľka 16 Najvýznamnejšie podniky v okrese Čadca podľa počtu zamestnancov

Názov	Počet zamestnancov	Činnosť
COOP Jednota Čadca, spotrebné družstvo	500 - 999	Maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom
Kysucká nemocnica s poliklinikou Čadca	500 - 999	Činnosti nemocníc
Belfein Slovakia, a.s.	500 - 999	Výroba pletených a háčkových pančúch
TI - Hanil Slovakia, s.r.o.	250 - 499	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá
Kysucké pekárne, a.s.	200 - 249	Výroba chleba, výroba čerstvého pečiva a koláčov
M & H Slovensko, s.r.o.	200 - 249	Výroba ostatných textilných výrobkov okrem odevov
JJ ELEKTRONIC, s.r.o.	150 - 199	Výroba montovaných elektronických dosiek

Prameň: <http://www.finstat.sk/analyza-firiem>, údaje za rok 2013.

Podľa indexu regionálneho podnikateľského prostredia PAS patrilo v roku 2011 okresu Čadca 61. Miesto v SR v atraktivite pre podnikanie. To ho radí na posledné miesto medzi jedenástimi okresmi v ŽSK. Tromi uvedenými najväčšími konkurenčnými výhodami okresu boli potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, dostupnosť voľnej pracovnej sily a dostupnosť finančných a kapitálových zdrojov. Tromi najväčšími nevýhodami boli kvalita cestnej infraštruktúry, migrácia kvalifikovanej pracovnej sily a dopad šedej ekonomiky na podnikanie.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Podnikateľské subjekty pôsobiace v obci Vysoká nad Kysucou

AFC - ZTS, a. s.

AFC-ZTS, a.s. bola založená v roku 1997 ako dcérska spoločnosť spoločnosti AVC, a. s. a bola špecializovaná predovšetkým na malo a stredne sériovú výrobu. Spoločnosť sa koncom roka 2004 osamostatnila. Postupne od svojho vzniku sa spoločnosť vyprofilovala na špecialistu pre trieskové opracovanie výkovkov a odliatkov. Spoločnosť AFC - ZTS, a. s. sa zaoberá malo a stredne sériovou výrobou komponentov pre automobilový priemysel, stavebné a poľnohospodárske stroje.

A & T Group, a. s.

Spoločnosť A & T Group, a. s. je akciovou spoločnosťou a zároveň materskou firmou dcérskych spoločností, ktoré poskytujú služby v rôznorodých ekonomických odvetviach.

A & T Services, s. r. o.

Spoločnosť A & T Services, s. r. o. poskytuje komplexné účtovné a daňové služby už od jej vzniku roku 2004. Spracúva podvojné i jednoduché účtovníctvo, personálnu a mzdovú agendu či daňové priznanie v súlade s platnou účtovnou a daňovou legislatívou. Pôsobí nielen v rámci Slovenskej republiky, ale taktiež i v Českej republike.

Okrem činností spojených s účtovníctvom sa firma špecializuje na oblasť informačných technológií, poradenstva v oblasti výpočtovej techniky, administratívnych služieb, zabezpečovania propagačných materiálov, či prevoze zásielok formou kuriéra.

A & T Reality, s. r. o.

A & T Reality s. r. o. je developerská spoločnosť, ktorá vznikla v roku 2008 v reakcii na rastúci trend a rozvoj na slovenskom realitnom trhu, kde v súčasnosti vyhľadáva vhodné investičné príležitosti. Zaujíma sa predovšetkým o pozemky, ktoré priliehajú mestským aglomeráciám, a ktoré budú možné v budúcnosti využiť pre výstavbu polyfunkčných objektov, obchodných centier, administratívnych budov, gastronomických zariadení, hotelov, logistických centier alebo infraštruktúry pre ľahký priemysel. Taktiež i lokality a objekty situované v blízkosti významných dopravných uzlov. Tieto objekty sú vhodné pre budovanie ako administratívnych a obchodných objektov, tak pre výstavbu bytov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

A & T Transport, s. r. o.

Spoločnosť A & T Transport, s. r. o. vznikla v roku 1998. Jej hlavnou podnikateľskou činnosťou spoločnosti A & T Transport, s. r. o. je vnútroštátna nepravidelná autobusová doprava, vnútroštátna a medzinárodná nákladná cestná doprava, medzinárodná cestná preprava tovaru, medzinárodná preprava cestujúcich autobusmi a zasielateľstvo. V súčasnosti sa spoločnosť A & T Transport, s. r. o. sústreďuje na poskytovanie týchto služieb v krajinách ako sú Rusko, Bielorusko, Ukrajina, Pobaltie a Kazachstan.

Estor Building, s. r. o.

Hlavným zameraním spoločnosti Estor Building, s. r. o. ktorá vznikla v roku 2008, je výstavba ucelených častí objektov, tzv. „stavieb na kľúč“. Cieľom spoločnosti Estor Building je dodržiavať vysoký štandard stavebných prác, a to použitím moderným technológií.

K splneniu kritérií kvality, enviromentu a bezpečnosti na stavbe prispieva systém managementu akosti podľa ISO 9001:2008, systém environmentálneho managementu podľa ISO 14001:2004 a systém managementu BOZP podľa OHSAS 18001:2007.

Creditmultimedial, s. r. o.

Spoločnosť Creditmultimedial, s. r. o. vznikla v roku 2009. Hlavným predmetom činnosti spoločnosti je nákladná cestná doprava vykonávaná vozidlami s celkovou hmotnosťou do 3,5 t vrátane prípojného vozidla, prípravnými prácami k realizácii stavby a prenájmom nehnuteľností.

Finestra Job, s.r.o.

Spoločnosť Finestra Job, s.r.o. vznikla v roku 2013. Hlavnou ekonomickou činnosťou spoločnosti je sprostredkovateľská činnosť v oblasti služieb, výroby, obchodu, činnosti podnikateľských, organizačných a ekonomických poradcov, prieskum trhu a verejnej mienky, administratívne služby, reklamné a marketingové služby a mimoškolská vzdelávacia činnosť.

Furmanec s. r. o.

Organizácia Furmanec s. r. o. vznikla v roku 2013. Podnikateľský subjekt sa zaoberá pohostinskou činnosťou a predajom nápojov a občerstvenia na priamu konzumáciu, teda kúpou tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo iným.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Mibert-PLAG, s.r.o.

Táto spoločnosť s ručením obmedzením bola založená v roku 2013. Spoločnosť sa zaoberá sprostredkovateľskou činnosťou v oblasti obchodu, služieb, prieskumom trhu a verejnej mienky, výrobou jednoduchých výrobkov z kovu, opracovaním kovu jednoduchým spôsobom, prípravnými prácami k realizácii stavieb, dokončovacím stavebnými prácami pri realizácii exteriérov a interiérov, projektovaním a konštruovaním elektrických zariadení, prenájmom hnutelných vecí, zámočníctvom, vodoinštalatérstvom a kúrenárstvom.

ZEPA Montage s. r. o.

Spoločnosť ZEPA Montage s. r. o. bola založená v roku 2007. Spoločnosť sa zaoberá zámočníctvom, vodoinštalatérskymi a kúrenárskymi prácami, kúpou tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) v rozsahu voľných živností, kúpou tovaru na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod) v rozsahu voľných živností, sprostredkovateľskou činnosťou v rozsahu voľných živností, zhotovovaním jednoduchých kovových konštrukcií a výrobkov z kovu, dokončovacími prácami hotových kovových výrobkov jednoduchým ručným opracovaním alebo pomocou drobnej ručnej mechanizácie, montážou a demontážou lešenia, maliarskymi a natieračskými prácami, výrobou malty a betónu, demoláciou, búracími prácami, prípravou staveniska a terénnymi úpravami, montážou sadrokartónu, montážou, údržbou a rekonštrukciou elektrických zariadení, prenájmom a podnájomom nehnuteľností, avšak aj prenájmom hnutelných vecí.

V obci Vysoká nad Kysucou pôsobí aj niekoľko lesných spoločenstiev:

1. Urbariálna obec - pozemkové spoločenstvo Vysoká - Makov
2. Združenie drobnovlastníkov lesnej a poľnohospodárskej pôdy Vysoká nad Kysucou
3. Združenie drobnovlastníkov lesnej a poľnohospodárskej pôdy Horný Kelčov.

1.10 Vzdelávanie v obci Vysoká nad Kysucou

1.10.1 Základná škola s materskou školou E. A. Cernana Vysoká nad Kysucou

Motto: „Keď ľúbime, ľúbime celého človeka takého aký je, nie takého, akým chceme aby bol.“

Základná škola v obci už vyše 50rokov učí, vzdeláva a vychováva. Škola je živý organizmus. Dáva základy všetkého, čo ľudstvo objavilo, vymyslelo, vytvorilo. Meradlom jej úspešnosti sú pedagogickí zamestnanci, žiaci, ale i rodičia žiakov. Iba láskavý a spravodlivý učiteľ odovzdá detskej duši dostatok tepla potrebného na radosť zo života.

Ako sa to všetko začalo? Základná škola v obci Vysoká nad Kysucou bola slávnostne otvorená 16. septembra 1961. Pomenovanie Základná škola E. A. Cernana nesie po americkom kozmonautovi, ktorého starí rodičia pochádzajú z obce Vysoká nad Kysucou. Čestný názov bol základnej škole pridelený v roku 1994 pri druhej návšteve kozmonauta v obci. 1. január 1993 poznamenal dejiny školy vznik samostatného štátu - Slovenskej republiky. Škola, okrem toho, že sa stále snažila o čo najkvalitnejší výchovno-vzdelávací proces, zápasila aj s ekonomickými problémami, s ktorými jej pomáhali rozliční sponzori.

V časti obce Vysoká nad Kysucou bola zriadená Základná škola Vyšný Kelčov. V roku 2011 ju navštevovalo v priemere 97 žiakov. Z tohto počtu bolo 16 integrovaných žiakov so ŠVVP (celkový priemerný prepočítaný počet žiakov bol 129). Počet žiakov bol počas školského roka mierne pohyblivý z dôvodu migrácie detí z detského domova, ktorý sa nachádza taktiež v tejto osade. Z detského domova školu navštevovalo 20 detí, z ktorých bolo 12 integrovaných, takže až 21 % z celkového počtu detí v škole tvorili deti z detského domova. V škole bola v tomto roku vytvorená aj špeciálna trieda, v ktorej boli fyzicky 4 deti (z tohto počtu boli 3 deti z detského domova), s ktorými pracoval špeciálny pedagóg s dlhoročnou praxou. Dnes je táto špeciálna trieda už zrušená. Na tejto základnej škole pôsobí 9 pedagogických zamestnancov, pričom z celkového počtu pedagogických zamestnancov je len 1 muž. Všetci spĺňajú pedagogickú aj odbornú spôsobilosť. Počet tried bolo v školskom roku 2014/2015 8, pričom druhá a tretia trieda boli spojené.

Dňa 1. septembra 2014 bola obcou Vysoká nad Kysucou zriadená Základná škola s materskou školou E. A. Cernana. Súčasťou ZŠ s MŠ E. A. Cernana sú subjekty: Základná škola E. A. Cernana, Elokované pracovisko Vyšný Kelčov, Elokované pracovisko Ústredie, ŠKD Ústredie, ŠKD Vyšný Kelčov, ŠJ Ústredie a ŠJ Vyšný Kelčov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Základná škola s materskou školou E. A. Cernana v školskom roku 2014/2015 mala celkom 335 žiakov. Vnútorne sa člení na 1. a 2. stupeň. Priemerný počet žiakov v triede bol 21. V Základnej škole sa vzdelávajú predovšetkým žiaci z obce Vysoká nad Kysucou. Pokiaľ to dovoľia priestorové podmienky a naplnenosť tried, škola je otvorená aj žiakom z iných školských obvodov, ktorí o základnú školu prejavia záujem. Z odľahlejších častí obce dochádzajú žiaci do základnej školy autobusovými linkami. Organizácia vyučovacieho dňa je skoordínovaná tak, aby vyhovovala aj dochádzajúcim žiakom.

Vzdelávanie zabezpečuje 18 pedagogických pracovníkov. V pedagogickom zbore je prevaha žien. Z celkového počtu pedagogických pracovníkov sú 2 muži. Všetci spĺňajú pedagogickú aj odbornú spôsobilosť. Snahou vedenia školy je zabezpečiť čo najvyššiu odbornosť vzdelávania. V rámci profesijného rozvoja školy a podľa svojich osobných plánov sa pedagogickí zamestnanci snažia neustále zvyšovať si svoju kvalifikáciu, dopĺňať si a vylepšovať úroveň svojich profesijných kompetencií. V škole pôsobí aj špeciálny pedagóg, ktorý zabezpečuje a koordinuje práce a činnosti súvisiace s integráciou i vzdelávaním žiakov so špeciálno-výchovnými potrebami.

Poslaním Základnej školy s materskou školou E. A. Cernana Vysoká nad Kysucou je základ pre tvorivý, aktívny a plnohodnotný život. Dať žiakom dobrý základ vzdelaného a osobne rozvinutého človeka schopného v rámci svojich možností:

- ďalšieho seba rozvoja a celoživotného vzdelávania,
- kriticky a tvorivo myslieť, riešiť problémy,
- šťastného a spokojného života v spoločnosti iných ľudí,
- úspešného uplatnenia sa v profesijnom živote.

Základná škola s materskou školou E. A. Cernana mala v akademickom roku 2014/2015 9 ročníkov a 10 tried.

Vzdelávanie, ktoré zabezpečujú tieto školské zariadenia prešlo výraznými zmenami. Tými viditeľnými boli úspešné projekty, prostredníctvom ktorých došlo k rekonštrukcii budov. Na budove ZŠ Vyšný Kelčov boli vymenené okná, vybudovaná nová strecha, novú strechu má i telocvičňa. Najväčšou rekonštrukciou prešla budova ZŠ E. A. Cernana, kde sa odstraňoval havarijný stav. V rokoch 2011 až 2013 tu bola vybudovaná nová strecha, vymenené okná, zrekonštruované toalety a v roku 2014 budova základnej školy dostala nový vzhľad vďaka novej izolačnej fasáde.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Tou neviditeľnou bola zmena subjektivity každého školského zariadenia. V záujme konsolidácie verejných financií sa od 1. septembra 2014 v obci začala písať história nového školského zariadenia a to Základnej školy s materskou školou E. A. Cernana, ktorej súčasťou sa stali všetky školské zariadenia pôsobiace na území obce.

Súčasťou Základnej školy s materskou školou E. A. Cernana je aj žiacka knižnica, ktorá obsahuje 4 231 knižných zväzkov a publikácií. Knižničný fond zahŕňa beletriu pre deti a mládež, náučnú literatúru ako sú odborné knihy, cudzojazyčné knihy a encyklopédie. V roku 2009 v rámci úspešného projektu Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc bola knižnica doplnená novými knižnými publikáciami v počte 290 kníh, novým počítačom s pripojením na internet, tlačiarňou, laminovačkou, rýchloviazačom a čítačkou čiarových kódov. Školská knižnica je vybavená novým moderným nábytkom - skrine na uloženie kníh, pylónovou keramickou tabuľou a dataprojektorom.

Žiaci Základnej školy s materskou školou E. A. Cernana využívajú mnohé krúžky, ktoré im ponúka školský klub detí. Školský klub detí v školskom roku 2014/2015 ponúkol 10 záujmových útvarov. Každý záujmový útvar je pod vedením skúseného vedúceho. Hlavným cieľom Školského klubu detí je plnohodnotne vyplniť voľné chvíle detí a mladých, ponúknuť im nové poznatky z rôznych oblastí a rozvíjať ich prirodzený talent.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY
2015 - 2022**

Tabuľka 17 Vývoj počtu žiakov ZŠ v obci Vysoká nad Kysucou

Školský rok	Počet žiakov	Počet tried	Prírastok / úbytok		ZŠ s MŠ E. A. Cernana Vysoká nad Kysucou 1. september 2014
				%	
2000/2001	374	9			
2001/2002	371	9	- 3	2,22	
2002/2003	367	9	- 4	2,96	
2003/2004	361	9	- 6	4,44	
2004/2005	353	9	- 8	5,93	
2005/2006	334	9	- 19	14,07	
2006/2007	311	9	- 23	17,03	
2007/2008	298	10	- 13	9,63	
2008/2009	302	10	+ 4	2,96	
2009/2010	300	10	- 2	1,48	
2010/2011	289	10	- 11	8,15	
2011/2012	282	10	- 7	5,19	
2012/2013	272	10	- 10	7,41	
2013/2014	255	10	- 17	12,59	
2014/2015	x	x	x	x	335

Prameň: <http://zsvysokanadkysucou.edupage.org/>- Základná škola s materskou školou E. A. Cernana.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY
2015 - 2022**

Tabuľka 18 Vývoj počtu žiakov ZŠ v obci Vysoká nad Kysucou, ZŠ s MŠ E. A. Cernana Vysoká nad Kysucou

Školský rok	Počet detí MŠ	Počet detí ZŠ Horný Kelčov	Počet detí ZŠ Vysoká nad Kysucou	Základná škola s materskou školou E. A. Cernana 1. september 2014
2000/2001	55	119	255	x
2001/2002	63	117	254	x
2002/2003	61	115	252	x
2003/2004	56	111	250	x
2004/2005	54	106	247	x
2005/2006	56	107	227	x
2006/2007	62	100	211	x
2007/2008	67	99	199	x
2008/2009	58	97	205	x
2009/2010	61	94	206	x
2010/2011	58	95	194	x
2011/2012	55	92	190	x
2012/2013	64	90	182	x
2013/2014	74	86	169	x
2014/2015	x	x	x	335

Prameň: Obec Vysoká nad Kysucou.

1.10.2 Materská škola v obci Vysoká nad Kysucou

Materská škola Vysoká nad Kysucou je trojdielna. Dve triedy sú umiestnené v účelovej budove s dobrými priestorovými podmienkami. Poskytujú deťom celodennú výchovu a vzdelávanie. Tretia trieda materskej školy - alokovaná, je umiestnená v areáli Základnej školy Vyšný Kelčov. Veľkosť a rozloženie jednotlivých tried a príslušných priestorov plne rešpektuje vekové osobitosti detí, poskytuje dostatok priestoru pre hrové edukačné aktivity. Každá trieda má zriadené estetické hravé a pracovné kútiky, ako aj priestor pre spoločné aktivity a hry detí. Materiálne vybavenie sa v rámci finančných možností neustále dopĺňa. Súčasťou materskej školy je aj veľká záhrada s detským ihriskom. Vzdelávanie, ktoré zabezpečujú školské zariadenia prešlo výraznými zmenami, a to najmä vďaka úspešným projektom. V roku 2010 bola rekonštruovaná a modernizovaná budova MŠ.

Detičky sú v materskej škole rozdelené do troch tried, a to na triedu Lienky, triedu Včielky a triedu Slniečka. Dokladom o získanom stupni vzdelania je na úrovni materskej školy Osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania, pričom v školskom roku 2012/2013 si takéto osvedčenie prevzalo celkovo 64 detí, v roku 2013/2014 to bolo 74 detí (z oboch materských škôl). Materské školy pracujú na základe štátneho vzdelávacieho programu ISCED, ktorý je najvyšším kurikulárnym dokumentom, ktorý vymedzuje všeobecné ciele a požiadavky vzťahujúce sa na obsah edukácie a kľúčové kompetencie. V školskom roku 2012/2013 pracovala materská škola podľa vzdelávacieho programu „Čo všetko deťom k šťastiu treba“ so zameraním na pohybovú a environmentálnu výchovu.

Cieľom materskej školy v obci Vysoká nad Kysucou je vo výchovno-vzdelávacom procese dosiahnuť optimálnu emocionálnu, sociálnu a kognitívnu úroveň ako základ pripravenosti na školské vzdelávanie a na život v spoločnosti. V rámci ich koncepčného zámeru sa podarilo naplniť potrebu dieťaťa po sociálnom kontakte s rovesníkmi, vzťah dieťaťa k poznávaniu a učeniu hrou, cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť dieťaťa v psychomotorickej, poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti.

Prostredníctvom environmentálnych aktivít sa snaží u detí rozvíjať aj pozitívne postoje k flóre a faune. Odhaľuje pozitívne a negatívne zásahy človeka v prírodnom prostredí, stimuluje detskú zvedavosť pri bádaní a experimentovaní s prírodninami. Prehlbuje úctu detí k rodičom, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám. Dôraz kladie aj na kooperáciu detí v kolektíve a preberanie primeranej zodpovednosti za seba samého. Vedie deti k ochrane svojho zdravia, rovnako k využitiu zdravej výživy a k ochrane ŽP.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Deti získavajú poznatky, schopnosti, zručnosti, postoje, ktoré majú význam vo vzťahu v kultúrnej, čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti a pripravenosti na vstup do primárneho vzdelávania v ZŠ a ďalší aktívny život v spoločnosti.

Kapacita Materskej školy je takmer každoročne naplnená. Jej bránami za jej existenciu prešlo mnoho detí. Po prenesení kompetencií v oblasti školstva a fiškálnej decentralizácie je povinnosťou obce Vysoká nad Kysucou riešiť mnohé otázky zabezpečenia financovania a prevádzky Základnej školy s materskou školou E. A. Cernana, vrátane ich rekonštrukcií, opráv a údržby, ako aj jej alokovaných pracovísk v miestnej časti obce Vysoká nad Kysucou Horný Kelčov.

Tabuľka 19 Vývoj počtu detí MŠ v obci Vysoká nad Kysucou

Školský rok	Počet detí	Rozdiel	Školský rok	Počet detí	Rozdiel
2000/2001	55		2008/2009	58	- 9
2001/2002	63	+ 8	2009/2010	61	+ 3
2002/2003	61	- 2	2010/2011	58	- 3
2003/2004	56	- 5	2011/2012	55	- 3
2004/2005	54	- 2	2012/2013	64	+ 9
2005/2006	56	+ 2	2013/2014	74	+ 10
2006/2007	62	+ 6	2014/2015	72	- 2
2007/2008	67	+ 5	Spolu detí v MŠ	916	

Prameň: Obec Vysoká nad Kysucou.

Školské zariadenie - ZŠ s MŠ E. A. Cernana Vysoká nad Kysucou je základná inštitúcia na úrovni obce Vysoká nad Kysucou, dôležitá z hľadiska naplnenia výchovno-vzdelávacích cieľov mladej generácie a udržania kultúrno-spoločenského života v obci. Udržanie Základnej školy s materskou školou E. A. Cernana a samozrejme jej rozvoj patrí medzi priority obecnej samosprávy Vysoká nad Kysucou.

1.11 Kultúra na území obce Vysoká nad Kysucou

„Kultúra sa nededí, kultúra sa dobýva.“

Kultúra - to nie sú len súbory, knihy, či kultúrne domy, ale predovšetkým dosiahnutá úroveň vzdelanosti, výchovy a prostredie, v ktorom ľudia žijú a naplňajú zmysel svojho života. Kultúra ako taká je časťou sociálnych vzťahov v každej spoločnosti. Môžeme povedať, že ide o dodržiavanie kultúrnych tradícií, hodnôt a zvykov regiónov, miest či obcí. Pomocou kultúrnych akcií môže každá obec podporovať u ľudí kreativitu, prípadne nadobúdanie hodnôt nielen k svojej obci, ale aj medzi ľuďmi navzájom.

Kultúrny a spoločenský život obce Vysoká nad Kysucou sa v minulosti odvíjal od mnohých okolností. Bolo to náboženské a národnostné zloženie obyvateľstva, pracovnoprávne postavenie, sociálne pomery, vzdelanostná úroveň, zastúpenie inteligencie či verejnoprávných inštitúcií. Na prelome osemnásteho a devätnásteho storočia sa spoločenský a duchovný život prejavoval predovšetkým v rodinných, výročných a pracovných zvykoch, ktoré sa po dlhšiu dobu udržiavali a obohacovali život obyčajného človeka. Obec bola v tomto období z hľadiska cirkevného takmer celá rímskokatolíckeho vyznania, čo značne ovplyvňovalo a ovplyvnilo život v obci Vysoká nad Kysucou.

Neodmysliteľnou súčasťou kultúry je bez pochyb aj zvykoslovie. Každá ľudská spoločnosť má vo svojom živote určité zvyky a rituály, ktoré sa snaží dodržiavať, ale aj využívať vo svoj prospech a napredovanie. Ani obec Vysoká nad Kysucou nie je výnimkou.

Zvykoslovie ako také, či je rodinné, pracovné, alebo obradové je prejavom duchovnej kultúry daného spoločenstva a každej situácie v živote človeka. Korene zvykoslovia siahajú ďaleko do dávnej minulosti a vyvíjalo sa kontinuálne s vývojom spoločnosti, preto nachádzame nielen v obci Vysoká nad Kysucou, ale aj inde na Slovensku pomerne dosť zvykov, ktoré majú pôvod ešte v pohanskom prostredí. Vývojom spoločnosti a upevňovaním kresťanstva sa vyvinuli ďalšie zvyky a naopak niektoré, vplyvom zmien zanikli. V súčasnosti zaniklo veľa zvykov, najmä z pracovného a výročného zvykoslovia a ostávajú iba v spomienkach najstaršej generácie, ktorá však postupne nenávratne odchádza. Viaceré z tých, čo sa ešte dochovali, stratili svoj pôvodný význam a slúžia iba ako istý druh zábavy.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Zvykoslovie sa týkalo najmä narodenia dieťaťa, svadieb, ale aj pohrebov. Neodmysliteľnou súčasťou zvykoslovia sú aj výročné zvyky, ktoré sa praktikovali a praktikujú v obci Vysoká nad Kysucou počas celého roka v súvislosti s kalendárom a ročnými obdobiami. Medzi také patrí obdobie od Kataríny do Veľkej noci, chodenie po Mikuláši, chodenie po Lucii, Štefanská zábava či obdobie od Vianoc do Troch kráľov.

Kultúrny život a kultúrne podujatia v obci Vysoká nad Kysucou sa väčšinou sústreďujú do kultúrneho domu, na futbalové ihrisko, prípadne na pódium nachádzajúce sa na námestí v prípade potreby. Možnosť kultúrneho vyžitia obyvateľom obce však poskytujú aj podujatia okolitých obcí či miest.

K prejavom kultúrneho života obce Vysoká nad Kysucou bez pochyb patrí aj ľudový kroj, ľudová pieseň, tradičné hudobné nástroje a nárečie. Môžeme povedať, že Kysuce sú oblasťou, kde sa udržal ľudový odev najdlhšie. Jednou z príčin bola pomerne veľká vzdialenosť jednotlivých obcí od priemyselného a kultúrneho centra a obmedzené pracovné príležitosti. Ženy pracovali doma na poliach a muži sa v drvivej väčšine zamestnávali ako drevorubači či furmani pri zväžaní dreva.

Najrozšírenejším folklórnym prejavom v minulosti bola ľudová pieseň. Jej prvé formy vznikali spontánne pri poľných prácach, pri ľudových slávnostiach a rodinných sviatkoch. Boli verným obrazom života ľudí a prostredia, v ktorom vznikali a ďalej sa tradovali. Podstatná časť piesní sa funkčne viaže na zvyky ľudí, ktoré sa opakovali počas roka. Spevné tradície sa viazali na fašiangy, stávanie májov, jánske ohne, svadby, krstenie, na činnosť pri pastve či pri muzike. V obci Vysoká nad Kysucou aj v súčasnosti pôsobí folklórny súbor a skupiny, ktoré zachovávajú tradičné piesne. V obci Vysoká nad Kysucou pôsobí folklórna skupina Vysočanka, folklórna skupina Muzička spod Grúňa či skupina Zbojníci z Lúpežova.

Medzi najvýznamnejšie kultúrne podujatia v obci Vysoká nad Kysucou patrí: váľanie mája, Matúšovské hodové slávnosti, Vianočné trhy so živým Betlehemom, tradičné stretnutie vysockých detí s Mikulášom, Reprezenačný ples obce, Pochovanie basy, Úcta k starším, Deň matiek, Silvestrovský ohňostroj a mnoho ďalších podujatí.

Tie pripravuje pre všetky vekové kategórie Občianske združenie Voľný čas, Klub turistiky, DHZ Vysoká nad Kysucou a DHZ Horný Kelčov, Farnosť Vysoká nad Kysucou, Poľovnícke združenie Vysoká a všetky školské zariadenia či aktívni jednotlivci. Každoročne vydáva obec Kalendár kultúrnych, spoločenských, náboženských a športových podujatí, z ktorého si každý obyvateľ či návštevník obce môže vybrať podujatie blízke jeho srdcu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Do obce Vysoká nad Kysucou siahajú aj korene spevácko-tanečného súboru „Kysučan“, ktorý v 50-tych rokoch v obci založil Peter Gančár. Vo svojich choreografiách predstavuje rôzne regióny Slovenska, no najmä domáce prostredie Kysúc. Jeho zriaďovateľom je Kysucké kultúrne stredisko v Čadci. V súbore pôsobí množstvo mladých ľudí, ktorých spája láska k folklóru a ľudovým tradíciám.

Dlhoročné túžby kultúrnych činníkov sa v obci naplnili výstavbou kultúrneho domu, ktorý bol v roku 1972 slávnostne otvorený. V jeho priestoroch sa začala rozvíjať bohatá kultúrna činnosť. Na dlhoročnú tradíciu ochotníckych krúžkov nadviazal vtedy svojou činnosťou divadelný krúžok „Vysočan“ a krúžok Malé Javiskové Formy, ktoré boli veľmi úspešné a dosahovali veľmi dobré výsledky. V 70-tych rokoch skupinka hudobných nadšencov založila hudobnú skupinu pod názvom ALBATROS, ktorej popularita rýchlo prekročila hranice obce. Do kultúrneho domu bola presťahovaná i knižnica, ktorú v roku 1945 založila učiteľka Elena Hunčíková. Viedla ju úctyhodných 27 rokov, za čo obdržala i ocenenie ministra. Pri príležitosti návštevy amerického astronauta E. A. Cernana v roku 1994 bola v budove kultúrneho domu na jeho počesť zriadená pamätná izba.

Neoceniteľnú snahu pri kultúrnom a spoločenskom živote v obci Vysoká nad Kysucou zohráva TJ SPARTAK Vysoká, dobrovoľné hasičské zbory, ale i ďalšie spolky a zoskupenia.

1.11.1 Kultúrne spolky v obci Vysoká nad Kysucou

Folklórna skupina Vysočanka

Folklórna skupina Vysočanka vznikla v októbri v roku 2003 pri Obecnom úrade Vysoká nad Kysucou a v čase svojho vzniku mala 10 členiek, ktoré sa schádzali v obecnej knižnici. Cieľom folklórnej skupiny bolo a je zachovať, chrániť a šíriť kultúrne bohatstvo našich predkov, nedať zabudnúť na zvyky a piesne, ktoré boli súčasťou ich života a príjemňovali im nielen sviatočné, ale i pracovné chvíle.

Pri zostavovaní pásiem tvoria kmeňový repertoár najmä vysocké, ale i regionálne ľudové piesne, ktoré sú obohatené o žartovné rozprávania a zvykoslovné pásma, v ktorých folklórna skupina ponúka tradičný pracovný a sviatočný folklór. Folklórna skupina Vysočanka vystupuje na rôznych spoločenských stretnutiach, výročných schôdzach organizácií, spoločenských zábavách, rodinných oslavách a rôznych výročiach.

V roku 2008 sa po prvýkrát zúčastnila folklórneho festivalu OCHODNICA 2008 nazvaného „A tam dolu, na doline“ ktorý bol súťažný. Vystúpila s pásmom Pred svadbou, s ktorým sa jej podarilo zvíťaziť.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

V januári 2009 vystúpila na Medzinárodných zimných dňoch športu, turistiky a kultúry v Poľsku, v októbri 2009 sa zúčastnila súťažnej prehliadky kysuckého folklóru Piesne domova 2009.

Folklórna skupina sa od svojho vzniku borila s finančnými problémami. Ak chcela vystupovať, musela si zabezpečiť ľudové kroje. Fortuchy, zástery a šatky získala vďaka občanom Vysokej nad Kysucou, finančne jej vychádzala v ústrety i obec, ktorá skupine zakúpila kroje a pravidelnou finančnou podporou ako jediná prispieva na jej činnosť.

Pri príležitosti 390. výročia prvej písomnej zmienky o obci Vysoká nad Kysucou v roku 2009 bol vydaný prvý CD nosič folklórnej skupiny Vysočanka, ktorého nahrávanie sa z finančných dôvodov neuskutočnilo v žiadnom štúdiu, ale v priestoroch obecnej knižnice a sály kultúrneho domu. V roku 2013 si skupina pripomenula 10. výročie svojho vzniku. Pri tejto príležitosti starosta obce Vysoká nad Kysucou, počas jej vystúpenia na Vianočných trhoch, odovzdal každej členke Poďakovanie za šírenie kultúry a dobrého mena obce.

Muzička spod Grúňa

Ľudová hudba „Muzička spod Grúňa“ vznikla na prelome rokov 2006 - 2007. Jej zakladateľmi a zároveň aj hlavnými protagonistami sú Ján Ošípaník st. a Jozef Jankech. Spolu s nimi hrajú Ján Ošípaník ml., Alžbeta Ošípaníková, Gabriel Jankech a z času na čas aj Anton Jankech. Repertoárovou základňou Muzičky spod Grúňa je vadičovská muzika, ku ktorej sa s úspechom pripájajú piesne z rôznych kútov Slovenska, blízkej Moravy a ľudové piesne typu valčík či polka. Ľudová hudba „Muzička spod Grúňa“ už neodmysliteľne patrí k všetkým kultúrno-spoločenským podujatiam organizovaných obcou Vysoká nad Kysucou.

Detský folklórny súbor Kelčovan

Popísať históriu Detského folklórneho súboru Kelčovan od jeho vzniku (1972) pri ZŠ vo Vysokej nad Kysucou - Hornom Kelčove až podnes nie je možné. Založil ho Pavol Kužma spoločne s manželkou Amáliou a súbor od roku 1982 pôsobí už pri inom zriaďovateli. Súbor významnou mierou prispel k zviditeľneniu Kysúc a Slovenska v zahraničí a patrí k špičkovým umeleckým telesám. Vypracoval sa medzi vrcholné folklórne súbory na Slovensku, stal sa viacnásobným laureátom národných súťažných prehliadok, uskutočnil stovky vystúpení na prestížnych domácich (Východná, Terchová, Likavka, Detva a ďalšie) a zahraničných festivaloch (Česká republika, Juhoslávia, Francúzsko, Španielsko, Turecko, Poľsko, Chorvátsko, Taliansko, Anglicko, Nemecko, Rakúsko, Nórsko, ...).

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Medzi najväčšie úspechy tohto detského súboru patrí ocenenie: Laureát Svetového folklórneho festivalu: 1. miesto - Zlatý Ajhasson, Laureát Medzinárodnej Strážnice, Cenu MK SR, Zlatá plaketa Osvetového ústavu Bratislava, Pamätné medaile Za rozvoj Kysúc, Za rozvoj kultúry na Kysuciach. Ako prvý folklórny súbor vystupoval na slávnostnom otvorení Bratislavských hudobných slávností. Sólisti DFS Kelčovan získali počas viac ako 40-ročnej existencie súboru desiatky individuálnych ocenení v rôznych súťažiach (inštrumentalisti, speváci a ľudové hudby) organizovaných na úrovni Slovenska, kraja i regiónu.

Hudobná skupina Regent Band

V roku 1988 sa v obci Vysoká nad Kysucou začala písať história ďalšieho hudobného telesa - skupiny Regent Band v zložení J. Štefko (klávesové nástroje, gitara - kapelník), A. Jankech (basgitara), P. Jančík (gitara), D. Čerňan (bicie), M. Čerňan (gitara). Hrávali rôzny repertoár na svadbách, plesoch, zábavách a rodinných oslavách. V skupine účinkovali aj ďalší hudobníci ako V. Gajdoš, J. Kubačka, M. Mucha a M. Janáč. V roku 1996 sa vytvorilo DUO J. Štefko a A. Jankech, ktoré hráva dodnes.

1.11.2 Šport v obci Vysoká nad Kysucou - „Fenomé, ktorý rozdeľuje a spája“

Šport predstavuje prostriedok rozvoja osobnosti, upevňuje zdravie človeka a je prostriedkom trávenia voľného času a ako jedna z mála oblastí života ľudí má v spoločnosti svoje historicky definované postavenie. Obec Vysoká nad Kysucou sa nachádza v miernom podnebnom pásme so štyrmi ročnými obdobiami, ktoré umožňujú obyvateľom obce vykonávať rôzne športové a rekreačné aktivity počas celého roka.

Priestorom pre aktívny športový oddych sú dve ihriská s umelým povrchom, dve antukové ihriská pri základných školách, hasičský areál vo Vyšnom Kelčove, trávnatá plocha s automatickou závlahou zrekonštruovaného ihriska TJ SPARTAK Vysoká nad Kysucou s plochou 4 700 m² a pre najmenších farebné detské ihrisko na námestí.

Futbalový klub TJ Spartak Vysoká nad Kysucou

Športový klub vo Vyskej nad Kysucou bol založený 21. septembra 1933. V tomto čase žila v obci Vysoká nad Kysucou mládež, ktorá mala veľký záujem hrať futbal, ktorý v tých rokoch na Kysuciach bol ešte len v svojich začiatkoch. Zakladateľom a organizátorom prvého športového klubu vo Vyskej nad Kysucou bol Gašpar Sekerka.

Prvý futbalový zápas bol odohraný ihneď po založení futbalového klubu proti mužstvu z Turzovky. Futbalový oddiel mal v tom čase veľký nedostatok materiálnych a finančných prostriedkov. Treba vyzdvihnúť elán, obetavosť a nadšenie pre šport vtedajších hráčov, ktorí na zápasy chodili pešo, na bicykloch i v rebrinových konských vozoch. Futbalová výstroj bola zaobstarávaná za peniaze získané z divadelného predstavenia, ktoré hrávali samotní hráči. S hracou plochou v obci boli značné ťažkosti. Vtedajší predstavitelia obce vyšli v ústrety futbalovému klubu a prideliť im pozemok slúžiaci ako ihrisko v priestore, na ktorom je dnes postavený podnikateľský subjekt K - Ten Turzovka s.r.o..

Postupom času sa v obci Vysoká nad Kysucou začala zvyšovať úroveň futbalu a športový klub nadviazal družbu s ďalšími futbalovými mužstvami. Vykúpením okolitých pozemkov v centre obce v rokoch 1954 až 1956 sa získala nová plocha na výstavbu futbalového ihriska, na ktorom sa neskôr v rámci akcie „Z“, za účinnej pomoci obecného úradu a Jána Chribíka, ktorý vykonával funkciu predsedu, postavila klubovňa so spoločenskou miestnosťou. Veľký futbalový úspech zaznamenalo mužstvo v roku 1968, kedy pod vedením trénera a vedúceho futbalového oddielu postúpilo do krajskej 1.B triedy.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

V tom čase bol na vrchole svojej formy vynikajúci vysocký brankár Jozef Čerňan, na ktorého sa chodili pozerat' i fanúšikovia z okolitých obcí. Od roku 1970 sa každoročne v obci organizuje futbalový turnaj „O putovný pohár TJ Spartak“, ktorý od roku 1998 nesie meno akademického maliara Miroslava Cipára, rodáka z Vysokej nad Kysucou. V súčasnosti futbalový oddiel reprezentujú v obci štyri družstvá - mužstvo mladších žiakov (I. trieda), mužstvo žiakov (I. trieda), mužstvo dorastu (I. trieda) a mužstvo dospelých (I. trieda).

Športové odvetvia, v ktorých vynikali obyvatelia obce Vysoká nad Kysucou

Popri futbalovom športe sa v roku 1936 dostala do popredia aj gymnastika. Vtedy obec reprezentovali dve mužstvá, a to A mužstvo a B mužstvo. Vystúpenia sa konali v kinosále, pričom zisk z týchto podujatí šiel do pokladne športového klubu.

V minulosti bol v obci Vysoká nad Kysucou zaznamenaný aj ďalší športový vzostup, ktorý predstavoval založenie volejbalového oddielu v 1949, ktorého zakladateľom a kapitánom bol vysocký dekan, ktorý väčšinu zápasov hradil z vlastných prostriedkov. Volejbalové ihrisko sa v tom čase nachádzalo na Nižnom Kelčove pri Základnej škole. Tento šport bol na Kysuciach v tom čase „lastovičkou“. Volejbalové mužstvo hneď vo svojich začiatkoch vyhralo okresnú súťaž a postúpilo do krajskej. V roku 1959 postúpilo z krajského preboru do divízie, avšak pre nedostatok finančných prostriedkov sa postupu zrieklo a prenechalo Čadci. V tom čase v obci Vysoká nad Kysucou hrávali také mužstvá ako Martin, Žilina, Púchov, Ružomberok či Považská Bystrica.

V roku 1960 bol v obci Vysoká nad Kysucou založený aj lyžiarsky oddiel, z ktorého vyrástli výborní lyžiari, ktorí reprezentovali obec na majstrovstvách Slovenska. Veľký úspech dosiahol aj jeho samotný zakladateľ Jozef Meheš, ktorý sa stal viacnásobným majstrom Slovenska v malorážnom biatlone v kategórii mužov nad 50 rokov.

Nie najhoršiu tradíciu mal v obci Vysoká nad Kysucou aj šachový a stolnotenisový oddiel, ktorý hrával v okresnej súťaži. Aktívni obyvatelia v športe boli i v časti obce Horný Kelčov, kde boli športovci organizovaní v TJ Beskyd.

V sedemdesiatych rokoch bol v telovýchovnej jednote založený turistický oddiel, ktorý pod vedením A. Opiala dosahuje mimoriadne výsledky i v súčasnosti.

V obci Vysoká nad Kysucou sa aj dnes organizuje množstvo športových podujatí - je už len na jej obyvateľoch či sa rozhodnú niektorému tomuto športovému podujatiu venovať svoj čas a podporiť ho, hoci len svojou návštevou.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 20 Športové podujatia v obci Vysoká nad Kysucou

Športové podujatia obce Vysoká nad Kysucou
Cyklistický pretek Krajom Drotárie, Medzinárodný turistický pochod Krajom Drotárie
Futbalový turnaj O putovný pohár akademického maliara Miroslava Cipára
Volejbalový turnaj pod názvom Memoriál Mgr. Ľubomíra Valacha
Hasičská súťaž O putovný pohár starostu obce
Lyžiarsky karneval, Vysocký drevorubač, Nám vždy chutí, Lúpežnícky pochod
Vysocká desiatka- turistický pochod deviatimi krčmami
Medzinárodný futbalový turnaj obcí s názvom „Vysoká“
Beh na chatu Kmínek, Kysucký maratón, Beh na Vrchriecku, Hokejový turnaj Vysocká Hokejka
Vysocká nočná stopa - Memoriál Milana Dormana
Turistický Nonstop pochod na 2 150 km, Obecný turnaj v malom futbale

Prameň: Vlastné spracovanie.

Dobrovoľný hasičský zbor Vysoká nad Kysucou

Spolok vznikol v roku 1881. Jeho zakladateľmi bol notár Hornay s 32 členmi. Od roku 1923 má zbor zachovanú kroniku. Hasiči dali podnet na postavenie Pamätníka padlým občanom v I. svetovej vojne, ktorý v roku 1929 slávnostne odhalili. Pri 55. výročí zboru bol zakúpený hasičský prapor. Spolok začal opäť aktívnejšie fungovať po skončení vojny.

Podarilo sa mu získať vozidlo Praga R12 a požiarne vozidlo Aero spoločne s motorovou striekačkou PS8 a PS16s kompletným vybavením. Zbor opakovane od svojho vzniku zasahuje pri povodniach, záplavách, požiaroch či snehových kalamitách. Pravidlom sa stáva nasadenie členov zboru pri čerpaní pivníc domov, prípadne čistení studní.

V roku 1982 bol postavený a v roku 1984 slávnostne otvorený hasičský dom. Zbor má viacerých ocenených hasičov. Vysoké štátne vyznamenanie získal Martin Bilík. Obec sa stala pravidelným hosťom medzinárodného stretnutia hasičov veteránov. Počas 125. výročia založenia udelilo Prezídium DPO SR zboru čestnú zástavu. Pôvodná vzácna zástava zboru má 80. rokov. Do výbavy hasičov sa dostala Tatra T148. Starosta obce Anton Varecha prevzal od OVDPO vyznamenanie „Križ III. stupňa“ za príkladnú spoluprácu. V roku 2014 zbor realizoval projekt „Spoločne za bezpečnosť obyvateľov a ochranu krajiny bez hraníc“, v rámci ktorého nadobudol kompletne nové vybavenie, oblečenie, štvorkolku, GPS navigáciu, projekčnú techniku, novú striekačku a automobil Ford Transit 4x4. I vďaka najmodernejšej technike bol zbor zaradený do zásahovej skupiny B. V súčasnosti má 105 členov.

1.11.4 Cestovný ruch na území obce Vysoká nad Kysucou

Cestovný ruch je odvetvie zahŕňajúce súbor činností zameraných na cestovanie a následný pobyt, ktorý je uskutočňovaný spravidla vo voľnom čase, ako aj na s nimi spojené služby, najmä ubytovanie a stravovanie. Cestovný ruch je jedno z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich odvetví a tvorí významnú časť hospodárstva. Je medzirezortným odvetvím, ktoré priamo zasahuje do sféry hospodárstva, priemyslu, obchodu a služieb, financií, dopravy, regionálneho rozvoja, kultúry, zdravotníctva, vzdelávania, športu, ochrany ŽP, lesného a vodného hospodárstva, pôdohospodárstva, zamestnanosti a pôsobnosti samospráv. Je preň typické, že kým väčšina iných odvetví sa zaoberá relatívne úzkym segmentom svojej pôsobnosti po vertikálnej osi, charakter cestovného ruchu je taký, že spája aj rôzne odvetvia po horizontálnej osi. Zahŕňa teda viaceré problémy, ktoré možno riešiť len spoluprácou.

História neobdarila obec žiadnym hradom, kaštieľom, či zručaninou, ale vďaka prírodným scenériám je jej kataster popretkávaný označenými turistickými chodníkmi. Tie podľa svojej náročnosti vytvárajú možnosti aktívneho oddychu, a to nie len pre peších turistov a milovníkov hubárčenia, ale i pre milovníkov horských bicyklov. Z miestnych častí Nižný a Vyšný Kelčov vedú turistické chodníky cez kopaničiarske osady, kde turista nájde ešte pôvodnú architektúru. Aj miesto, ktoré sa nazýva „Mláka“, kde údajne v minulosti zmizla celá svadba. Alebo využiť čas na výstup na Chatu Kmínek. Tá je so svojim bazénom a kúpacími sudmi v horskom prostredí vyhľadávaným centrom oddychu a relaxu. Niektoré z chodníkov sa, vďaka miestnym nadšencom, menia na bežkárске trasy a zimné bežkovanie.

Kráľovnou bežkárskych trás, nielen v obci Vysoká nad Kysucou, ale i v celom kraji, je Beskydsko-Javornícka lyžiarska magistrála. O pravidelnú údržbu jej bežeckých stôp sa stará Žilinský samosprávny kraj. Z cca 54 km magistrály možno za dva najkrajšie a najčastejšie využívané úseky považovať práve tie, ktoré prechádzajú obcou Vysoká nad Kysucou a susednou obcou Makov.

V obci nájdeme aj dva ciele pútnikov. Ten prvý je „očný prameň“, ako jeden z prameňov blízkeho pútnického miesta Živčáková. Nachádza sa v prieniku katastrov obce Korňa, mesta Turzovka a obce Vysoká nad Kysucou. Práve z obce Vysoká nad Kysucou z časti Nižný koniec U Sojkov vedie do tohto vyhľadávaného pútnického miesta lesný chodník, ktorý odolal náporu času a nepodľahol vplyvu komercializmu. Dodnes predstavuje trasu krásnou prírodou, upokojujúcou dušu a poskytuje oázu na rozjímanie. Pútnik sa po ňom dostane popri „očnom prameni“ priamo na horu Živčák.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Tým druhým cieľom je miesto údajného zjavenia sa sv. Anny na vrchu Kýčera. Od toho času tu vyviera prameň a v roku 1911 bola na mieste zjavenia postavená kamenná kaplnka. Každoročne v júli, pri príležitosti sviatku sv. Anny k nej v nedeľu smeruje kresťanská púť z centra obce s cieľom slávania svätej omše. Tu sa na jednom mieste a jeden krát v roku stretáva väčšia časť obyvateľov obce. Pri tejto príležitosti, tak ako to býva zvykom i na hody, rodiny navštívia známi či odsťahovaní blízki. Pútnické miesto však v tento deň nie je cieľom iba domácich či rodákov, ale i obyvateľov z okolitých obcí.

Ak turista zavíta do osád Vrchriea, Jedľovník, Šatina či Dučkov a nachvíľu prižmúri oči, pocíti závan minulosti. Pochopí, aký náročný život tu mali ľudia v minulosti, keď ich najväčšou povinnosťou i záľubou bola ťažká práca. V mysli možno uvidí desiatky ľudí, drotárov, odchádzajúcich za prácou do širého sveta. Pohľad na drotársky dom Štefana Hunčíka, ale i ďalších, tento pocit iba umocní. Obec sa priamo dotkol i najväčší ozbrojený konflikt v histórii ľudstva, 2. svetová vojna. Nielen rodín, ktorých muži sa už domov z frontu nevrátili, ale i tých, čo zostali doma. Okrem vypálenej osady Mihalka takmer popolom ľahla aj osada Semeteš. Ako spomienka na túto udalosť stojí dnes na mieste tragédie pamätník.

Obec Vysoká nad Kysucou je v súčasnosti využívaná na rekreačné účely prevažne formou chalupárstva. Zároveň je, ako sme už vyššie spomínali, aj východiskom pre turistické výlety po značkovaných trasách, pretože kataster obce sa vyznačuje zachovalou prírodou, rozsiahlymi lesmi a lúkami.

Aj keď obec Vysoká nad Kysucou nemá v pravom slova zmysle vybudované stredisko pre zimné športy, jej obyvatelia i návštevníci to majú takpovediac na skok, do 5 km vzdialenej obce Makov, kde im dobré športové vyžitie poskytuje lyžiarsky areál SKI Makov.

Pre spropagovanie cestovného ruchu obec Vysoká nad Kysucou vydala viaceré typy a druhy propagačných materiálov a rozmiestnila v jej katastri informačné tabule s turistickými mapami. Jednou z možností ako obyvateľom obce, a predovšetkým jej návštevníkom ešte viac priblížiť túto malebnú obec, by bolo možno aj zriadenie informačnej kancelárie.

Od čistoty ŽP je závislá aj možnosť prilákať do obce viac návštevníkov. Obec je členom OCR Kysuce, kde spoločne so svojimi partnermi z oblasti rozvoja CR hľadá nové možnosti, ako efektívnejšie spropagovať svoje územie, zviditeľniť svoje krásy či jedinečnosť. Medzi ciele podpory v oblasti CR obce patrí aj výstavba náučných chodníkov, prezentujúcich obec a jej danosti, aby slúžili ako možné ciele výletov širším skupinám obyvateľov.

1.12 Sociálne služby v obci Vysoká nad Kysucou

Sociálne služby sú jednou z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Štát prostredníctvom nich podporuje sociálne začlenenie občanov a uspokojovanie sociálnych potrieb ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Demografický potenciál obce Vysoká nad Kysucou vypovedá o postupnom starnutí obyvateľstva. V nasledujúcom období sa predpokladá nárast obyvateľstva poproduktívneho veku, preto je potrebné uvažovať o udržaní sociálnych zariadení pre obyvateľov obce.

Sieť sociálnej starostlivosti v obci je tvorená dvomi alokovanými pracoviskami Detského domova Bytča, situovanými vo Vyšnom Kelčove a v osade Semeteš, Zariadením pre seniorov a domovom sociálnej starostlivosti Park, prevádzka Vysoká nad Kysucou.

Detský domov v obci Vysoká nad Kysucou v osade Semeteš má kapacitu 30 detí, v roku 2014 bola naplnená na 83,3 %, teda domov tam našlo 25 detí. Druhý detský domov v časti obce Horný Kelčov má kapacitu 40 detí, v roku 2014 bola naplnená na 90,0 %. V tomto zariadení našlo svoj domov 36 detí.

V obci Vysoká nad Kysucou sa nachádza Zariadenie pre seniorov a dom sociálnej starostlivosti Park ako pobytová forma sociálnej služby, kde sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, prípadne dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Zlučovaním zariadení sociálnych služieb zriaďovateľom došlo od 1. júla 2008 k zlúčeniu pôvodnej rozpočtovej organizácie Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých vo Vyskej nad Kysucou s rozpočtovou organizáciou Domov dôchodcova domov sociálnych služieb pre dospelých so sídlom v Čadci.

Prevádzka Vysoká nad Kysucou je zrekonštruovaná budova rodinného typu, ktorá je situovaná do pekného prostredia. Zariadenie sa nachádza v blízkosti centra obce, kde sa nachádzajú takmer všetky dôležité inštitúcie. Táto poloha umožňuje bezproblémový chod zariadenia a uspokojovanie potrieb samotných prijímateľov sociálnych služieb. S účinnosťou od 1. júla 2010 zriaďovateľ, ŽSK, zmenil názov zariadenia na Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb PARK. Súčasná kapacita kmeňového zariadenia je 93 prijímateľov sociálnej služby a prevádzky Vysoká nad Kysucou 21 prijímateľov sociálnej služby.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY
2015 - 2022**

Tabuľka 21 Pobytové a ambulantné sociálne služby na území okresu Čadca

Druh sociálnej služby	Počet poskytovateľov sociálnej služby		Počet zariadení sociálnych služieb		Kapacita zariadení	
	Čadca	Žilina	Čadca	Žilina	Čadca	Žilina
Domov sociálnych služieb CPF	4	10	7	12	353	389
Domov sociálnych služieb TPF	1	2	1	3	4	11
Domov sociálnych služieb AF	2	4	2	5	15	69
Špecializované zariadenie CPF	4	6	5	7	80	211
Špecializované zariadenie AF	-	1	-	2	-	55
Zariadenie pre seniorov CPF	7	11	9	11	277	305
Zariadenie pre seniorov TPF	-	-	-	-	-	-
Zariadenie podporovaného bývania	-	4	-	4	-	22
Zariadenie núdzového bývania	-	2	-	2	-	19
Domov na pol ceste	-	1	-	1	-	8
Útulok, krízové stredisko	3	4	3	5	45	98
Resocializačné stredisko	-	-	-	-	-	-
Nocľaháreň	1	1	1	1	10	25
Denný stacionár	1	4	1	4	10	117
Zariadenie opatrovateľskej služby	2	-	2	-	18	-
Spolu	25	50	31	57	812	1 329

Prameň: Žilinský samosprávny kraj.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Obec Vysoká nad Kysucou sa snaží skvalitniť život aj občanom, ktorí si nedokážu pre svoj nepriaznivý zdravotný stav alebo inú okolnosť zabezpečiť prípravu stravy vo svojom prirodzenom rodinnom prostredí. Vzhľadom k tomu, že v územnom obvode obce Vysoká nad Kysucou bol veľký záujem o donášku obedov do domáceho prostredia, obec sa rozhodla rozšíriť poskytovanie sociálnych služieb o podpornú službu - jedáleň. Obec tak prostredníctvom jedálne - donáška stravy do domácnosti klienta v zmysle § 58 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách zabezpečuje stravu fyzickým osobám, ktoré majú ťažké zdravotné postihnutie, nepriaznivý zdravotný stav alebo dovŕšili dôchodkový vek.

Zdravotnícke služby obyvateľom obce poskytuje zdravotné stredisko, nachádzajúce sa v centre obce. V budove sa nachádza ambulancia praktického lekára pre dospelých a ambulancia stomatóloga. Lekárske služby obyvateľom obce i dopĺňa aj lekáreň Arnika. Vyššie zdravotnícke služby zabezpečuje poliklinika v Turzovke a nemocničnú starostlivosť obyvateľom obce Vysoká nad Kysucou poskytuje Kysucká nemocnica s poliklinikou v Čadci.

V rámci sociálnej starostlivosti obec zabezpečuje aj opatrovateľskú službu pre svojich občanov v poproduktívnom veku a menej pohyblivých občanov.

1.13 Bývanie a služby občanom v obci Vysoká nad Kysucou

Mať všetko po ruke... To je to, čo nám môžu obyvatelia obce z dôb minulých dnes závidieť. Sieť obchodov, pohostinstiev, reštaurácií a predajne rôzneho druhu a sortimentu. Plány rozvoja obce Vysoká nad Kysucou nevznikajú na poslednú chvíľu, ale uvážene, po analýze súčasného stavu, uvážení vlastných možností obce a potrieb jej obyvateľov s časovým predstihom.

Je veľa vecí, s ktorými sa musí obec popasovať. Jednou z tých najdôležitejších je eliminovať vysokú mortalitu, vyplývajúcu z vekového zloženia obyvateľstva. Jednou z ciest je aj vytváranie vhodného prostredia pre možnú výstavbu nových rodinných domov mladými rodinami, aj dokončenie už začatej prestavby bývalej budovy materskej školy na Nižnom Kelčove na 14 bytový nájomný dom. To úzko súvisí s neustálou snahou obce prilákať do jej katastra vhodného investora a takto nepriamo vytvoriť ponuku voľných pracovných miest. Aby bolo možné tento náročný cieľ dosiahnuť, je nutné neustále zvyšovať kvalitu života v obci a to si vyžaduje riešenie množstva menších, čiastkových cieľov.

Vzhľadom na dobrú polohu obce Vysoká nad Kysucou a jej dopravnú dostupnosť (železničné a autobusové spojenie) v kombinácii s občianskou vybavenosťou (materská škola, základná škola) i so všetkými svojimi pozitívami, obec Vysoká nad Kysucou poskytuje dobré podmienky na život a bývanie.

Počet trvalo obývaných domov vo Vyskej nad Kysucou mal až do roku 1991 stúpavú tendenciu. Prispieval k tomu jednak postupný rast obyvateľstva (do roku 1970) a výstavba nových rodinných domov. SĽDB v roku 1991 odhalilo skutočnosť, že v porovnaní s rokom 1980 dochádza k opačnému procesu, teda k poklesu počtu trvale obývaných domov. Tento proces dokonca pokračoval i ďalej, čo dosvedčuje údaj 808 trvale obývaných domov podľa SODB v roku 2001. Podobné minimum v počte trvale obývaných domov možno badať aj v roku 1930, kedy bolo štatisticky vykázaných 822 trvale obývaných domov.

Trend poklesu počtu trvale obývaných domov si však nemožno vysvetľovať ako pokles celkového počtu rodinných domov, ale skôr ako vyľudňovanie vekovo starších domov.

V roku 2001 podľa výsledkov SODB bolo na území obce Vysoká nad Kysucou 920 - 68,1 % trvalo obývaných bytov a 431 - 31,9 % bytov neobývaných.

Podľa SODB v roku 2001 bolo v obci Vysoká nad Kysucou 1295 stavieb s priradeným súpisným číslom, z ktorých bolo 808 trvale obývaných. Znamená to fakt, že 62,4 % z nich bolo trvale obývaných.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Rast počtu domov v sledovanom období možno vysvetliť výstavbou nových rodinných domov, ale aj prestavbou pôvodných hospodárskych budov na rekreačné chalupy, ktoré sú následne preradené do domového fondu. Možno teda konštatovať, že zatiaľ čo stúpa počet rodinných domov klesá percento ich obývanosti.

Podiel počtu trvale obývaných domov je v rámci obce celoplošná záležitosť čo znamená, že nemožno túto skutočnosť stotožňovať výlučne s kopanicami alebo jadrom. V rámci vyššie spomenutého 30 ročného obdobia však možno pozorovať, že percentuálny podiel trvale obývaných domov na kopaniciach je vyrovnanejší (pohybuje sa v rozmedzí 38,4 % až 43,2 %) ako podiel trvale obývaných domov v jadre obce (56,8 % až 62,3 %). Podľa sčítania v roku 2001 bolo v jadre obce 503 (62,3 %) trvale obývaných domov a na kopaniciach 305 (37,7 %) trvale obývaných domov čo znamená, že za posledných 30 rokov je na kopaniciach najnižší podiel trvale obývaných domov a najvyšší podiel trvale obývaných domov v jadre obce Vysoká nad Kysucou.

Pri sledovaní vývoju bytového fondu v obci Vysoká nad Kysucou logicky nachádzame paralelu z domovým fondom. Podobne ako u domového fondu z rastúcim počtom domov rástol až do sčítania ľudí, domov a bytov roku 1991 i počet bytov. Súviselo to predovšetkým z výstavbou nových viacbytových rodinných domov. Avšak v porovnaní s počtom bytov v roku 1980 vidíme, že v priebehu dekády došlo k poklesu počtu bytov (podobne ako domov) a tento pokles pokračoval i v ďalšom období čo dokazuje sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2001.

Podobne ako u domového fondu, aj u bytového fondu za posledných 30 rokov opäť môžeme konštatovať, že zatiaľ čo počet bytov rástol, počet trvale obývaných bytov klesal. Výnimkou je iba údaj z roku 1980, kedy došlo k nárastu počtu trvale obývaných bytov v obci. V roku 1970 bolo v obci vykázaných 1039 bytov, z čoho bolo 989 trvale obývaných, čo predstavuje 95,2 %. V roku 1980 dochádza k vyššie spomenutej „anomálii“, kedy počet bytov v obci dosiahol 1193 a zároveň vzrástol oproti roku 1970 i absolútny počet trvale obývaných bytov, a to na 1029. Avšak trvale obývané byty v roku 1980 tvorili 86,3 %, čo je oproti roku 1970 pokles takmer o 9,0 %. Vzniknutú situáciu možno vysvetliť skutočnosťou, že práve v tomto období došlo v obci k prudkému nárastu počtu nových domov, čo dokazuje i vývoj situácie vo vyššie spomenutom domovom fonde. V záujme vyhovieť mladším, ale aj starším obyvateľom obce Vysoká nad Kysucou a zvýšiť možnosti bývania tých, ktorí z rôznych príčin a dôvodov nemajú záujem o individuálnu bytovú výstavbu, sa ukazuje viac ako potrebné.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 22 Obyvateľstvo podľa druhu pobytu a pohlavia v obci Vysoká nad Kysucou

2001	muži	ženy	spolu
bývajúce obyvateľstvo	1 465	1 540	3 005
dočasne neprítomné obyvateľstvo	138	100	238
bývajúce prítomné obyvateľstvo	1 327	1 440	2 767
dočasne prítomné obyvateľstvo	61	46	107
prítomné obyvateľstvo	1 388	1 486	2 874

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001.

Tabuľka 23 Domová a bytová zástavba obce Vysoká nad Kysucou v roku 2001

počet	rodinné domy	bytové domy	ostatné budovy	domový fond spolu
domov spolu	1 209	4	12	1 225
trvale obývaných domov	796	4	8	808
v %	98,5	0,5	1,0	100,0
neobývaných domov	413	0	2	415
z toho na rekreáciu	318	0	0	318
bytov spolu	1 316	24	11	1 351
trvale obývané	888	23	9	920
v %	96,5	2,5	1,0	100,0
neobývané	428	1	2	431

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001.

1.14 Dopravná a technická infraštruktúra obce Vysoká nad Kysucou

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja každej obce, teda i obce Vysoká nad Kysucou. Je tvorená predovšetkým technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu podnikateľských subjektov a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má aj z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje vo významnej miere kvalitu ich života.

Dopravné siete, ich orientácia, technická úroveň a hustota sú podmienky, ktoré sprostredkujú vzájomné vzťahy obce so susednými obcami, ale tým i s celým regiónom Kysúc. Sú tak aj predpokladom optimálneho teritoriálneho rozdelenia ekonomickej aktivity. Železničná a cestná doprava prepravuje podstatnú časť osôb, nákladov, pretože ostatné druhy dopravy zatiaľ nemajú väčší význam.

Dopravná infraštruktúra a služby poskytované v doprave sú neoddeliteľnou súčasťou každodenného života obyvateľov. Zároveň podmieňujú dosahovanie ekonomického rastu, zvyšovanie konkurencieschopnosti a prosperity spoločnosti.

Prispievajú taktiež k zvyšovaniu zamestnanosti a sú kľúčovým faktorom pre prílev investícií, rozvoj cestovného ruchu a napomáhajú znižovať disparity medzi regiónmi, mestami či obcami. Kvalitná a funkčná dopravná infraštruktúra je jedným zo základných predpokladov rýchleho rozvoja slovenských regiónov, miest i samotných obcí.

Obec Vysoká nad Kysucou má vybudovanú takmer kompletnú infraštruktúru. Obcou prechádza cesta II. triedy č. 487 Čadca - Turzovka - Makov, ktorá tvorí hlavnú dopravnú os v regióne Horných Kysúc, a to v celkovej dĺžke 6,77 km. Zároveň tvorí spojnicu medzinárodných ciest I. triedy E 442 (I/18) Olomouc - Bytča - Žilina a E 75 (I/11) Ostrava - Čadca - Žilina. Obec má aj železničné prepojenie s mestom Čadca jednokoľajovou neelektrifikovanou traťou č. 128 Čadca - Turzovka - Makov.

Po štátnych cestách II. a III. triedy vedú linky autobusovej hromadnej dopravy (diaľkovej a prímestskej). Na území obce Vysoká nad Kysucou sa nachádza celkovo 16 zastávok autobusovej hromadnej dopravy. Štátne cesty II. a III. triedy na území obce tvoria hlavnú komunikačnú kostru. Na ňu sa napája sieť obslužných komunikácií. Cesta III/48778 v dĺžke 3,350 km sa pripája na cestu II/487 v časti Nižný Kelčov. Obe cestné komunikácie sú pod správou VÚC Žilina. Stále častejšie sa však hovorí o prechode ciest III. triedy pod správu obce Vysoká nad Kysucou. Znamenalo by to pre obec nemalé problémy spojené predovšetkým z údržbou tohto ťahu počas zimných mesiacov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Základný komunikačný skelet dopĺňujú miestne obslužné a prístupové komunikácie v celkovej dĺžke 69,258 km. Z tejto dĺžky tvoria 24,990 km (36,1 %) komunikácie, ktoré vyhovujú premávke všetkým druhom motorových vozidiel. Miestne komunikácie s obmedzeným prístupom motorových vozidiel z dôvodu šírkového usporiadania, prevýšenia a nedostatočných smerových oblúkov, teda neprístupné autobusom, nákladným motorovým vozidlám s prívesom a podobne, tvoria z celkovej dĺžky miestnych komunikácií 63,9 %, čo predstavuje 44,268 km. Ťažšie dostupné komunikácie sú zjazdové iba sezónne. Zimnú údržbu vykonáva obec na miestnych komunikáciách v celkovej dĺžke 56,611 km, čo predstavuje 81,7 % z celkovej dĺžky miestnych komunikácií. Dopravný systém obsluhy územia sa v maximálnej miere prispôboval vznikajúcej zástavbe v obci Vysoká nad Kysucou. Tak vznikol systém prístupových komunikácií k objektom, ktorých parametre a technický stav v mnohých prípadoch umožňujú zložitú dopravnú obsluhu.

Mnohé z miestnych komunikácií, ako sme už vyššie spomínali, nevyhovuje potrebám obyvateľov a je nutné, aby sa na ich rekonštrukciu vynakladalo viac finančných prostriedkov. Obec Vysoká nad Kysucou plánuje riešiť aj stav pešej dopravy. Neustále sa zvyšujúci nárast automobilovej dopravy na ceste II/487 totiž predstavuje priame riziko pre chodcov. Preto by bolo vhodné vybudovať jednostranný mimoúrovňový chodník a zvýšiť tak bezpečnosť chodcov. Obec sa podieľa aj na príprave výstavby cyklochodníka Strieborná Kysuca. Jeho dobudovaním sa zvýši turistická atraktivita obce, regiónu, vytvoria sa príležitosti pre aktívny oddych, šport, ale aj zníži počet účastníkov cestnej premávky na štátnej ceste II/487.

Tabuľka 24 Cestná infraštruktúra v okrese Čadca a v okrese Žilina v roku 2013

Okres Čadca		
Cesty „E“ pre medzinárodnú premávku	32,132	km
Trasy „TEM“	31,871	km
Diaľnice	0,238	km
Diaľničné privádzače	0	km
Rýchlostné cesty	0	km
Privádzače rýchlostných ciest	0	km
Cesty I. triedy	53,454	km
Cesty II. triedy	68,903	km
Cesty III. triedy	112,751	km

Prameň: SSC.

Okresom Čadca prechádza dopravný koridor základnej siete TEN-T, Balticko-jadranský koridor. Hustota cestnej siete v roku 2013 sa pohybovala na úrovni 2,529 km/tis. obyvateľov, čo je podpriemerná hodnota voči celokrajskému priemeru na úrovni 2,94 km/tis. obyvateľov. Okresom Žilina prechádzajú dva dopravné koridory základnej siete TEN - T, Balticko-jadranský koridor a Koridor Rýn - Dunaj.

Hustota cestnej siete v roku 2013 sa pohybovala na úrovni 2,082 km/tis. obyvateľov, čo predstavuje podpriemernú hodnotu voči celokrajskému priemeru na úrovni 2,94 km/tis. obyvateľov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Z dôvodu vysokého počtu porúch, ale aj vysokej energetickej náročnosti verejného osvetlenia obec Vysoká nad Kysucou využila možnosť podať žiadosť o NFP a získať tak financie na rekonštrukciu verejného osvetlenia. Obec Vysoká nad Kysucou podala žiadosť na základe výzvy SEIA v rámci blokového grantu o nenávratný finančný príspevok, financovaný z finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu a zo štátneho rozpočtu SR na realizáciu projektu s názvom: Modernizácia siete verejného osvetlenia obce Vysoká nad Kysucou za účelom zníženia energetickej náročnosti a zvýšenia jeho efektívnosti.

Žiadosť o NFP bola schválená obci dňa 18. novembra 2008. Počas rekonštrukcie verejného osvetlenia bolo nahradených 254 kusov starých svietidiel novými modernými svietidlami Modus, ktoré spĺňajú prísne európske normy a majú výrazne nižšiu energetickú náročnosť ako staré svietidlá. Vymenených bolo aj 15 kusov elektrických rozvádzačov, ktoré ovládajú verejné osvetlenie prostredníctvom najmodernejších technológií.

Obci Vysoká nad Kysucou boli na uvedený projekt schválené finančné prostriedky vo výške 77 127,58 €, z tejto sumy tvoril 90 % NFP a 10 % tvorili vlastné finančné prostriedky obce. Touto aktivitou obce Vysoká nad Kysucou sa skvalitnili životné podmienky občanov v obci a zároveň aj došlo k výraznej úspore finančných prostriedkov určených na prevádzku verejného osvetlenia.

Od roku 1993 je v obci už samozrejmosťou káblový rozvod satelitnej televízie, ktorý bol postupne modernizovaný a pôvodné káble boli nahradené ultra tenkými sklenenými vláknami. Týmto systémom je šírený aj televízny signál v HD kvalite a samozrejmosťou je aj rýchly internet. Široká ponuka televíznych kanálov zahŕňa aj informačný televízny kanál obce. Pripojiť sa na internet môžu obyvatelia aj prostredníctvom Wi - Fi signálu.

V snahe o zvýšenie technickej úrovne miestneho rozhlasu a predovšetkým kvôli vybudovaniu funkčného varovacieho systému v obci, obec Vysoká nad Kysucou spoločne so svojim českým partnerom obcou Bílá, podala prostredníctvom OPCS SK - CZ 2007 - 2013 v roku 2013 projekt pod názvom „Zvýšenie bezpečnosti v obciach Vysoká nad Kysucou a Bílá“, ktorého cieľom bolo vybudovanie bezkáblového varovacieho systému schopného plniť i úlohu miestneho rozhlasu s možnou prepojitelnosťou cez štátnu hranicu do obce Bílá. Celkové náklady podaného projektu boli 31 820,40 €, z toho požadované náklady z ERDF boli 30 229,38 € a vlastné zdroje 1 591,02 €. Projekt bol posúdený ako čiastočne úspešný - obec získala dotáciu vo výške 15 793,71 € - 50 %. Zvyšných 50 % obec Vysoká nad Kysucou financovala z vlastných zdrojov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Na dostatočné pokrytie obce akustickým signálom sa podľa projektu javilo vhodné použitie 35 koncových bodov. Pre funkčnosť týchto spomínaných koncových bodov, bolo preto potrebné vybudovanie retranslačných staníc, ktoré fungujú ako prenosný bod, ktorý daný signál zachytí, zosilní a odošle ďalej. Nutnosť použitia retranslačných staníc mala však za následok, že ich finančná hodnota spôsobila nutnosť zníženia počtu koncových bodov z plánovaného počtu 35 koncových bodov so 74 reproduktormi, po rádiovom meraní a ekonomickom prepočte, na 22 koncových bodov s počtom 22 ks vysokovýkonných ozvučníc. Funkčný systém bol obci slávnostne odovzdaný v roku 2014.

Sieť miestneho rozhlasu prešla v marci 2014 ďalšou z mnohých rekonštrukcií a v miestnych častiach Nižný a Vyšný Kelčov bol nahradený bezkáblovou technológiou miestneho rozhlasu. K tým najmodernejším výdobytkom patrí aj skutočnosť, že hlásenie miestneho rozhlasu je posielané aj formou SMS správ.

V štádiu rozpracovania je zosieťovanie obecných úradov Horných Kysúc. Realizácia tohto projektového zámeru skvalitní a urýchli výkon verejnej správy v tomto mikroregióne.

V obci Vysoká nad Kysucou má zriadenú prevádzku aj Slovenská pošta.

V snahe zvýšiť bezpečnosť a objasnenosť kriminálnych činov, obec podala žiadosť o poskytnutie dotácie zo ŠR SR na rok 2013 na zabezpečenie úloh prevencie kriminality pod názvom: „Zníženie kriminality a výtržníctva obce Vysoká nad Kysucou pomocou kamerového systému.“ Celkové náklady projektu boli vyčíslené na sumu 28 288,00 €, pričom výška požadovanej dotácie predstavovala sumu 22 630,40 €. Cieľom projektu bola komplexná ochrana života, zdravia a majetku obyvateľov, inštitúcií návštevníkov obce - ochrana proti páchaniu trestnej činnosti a vandalizmu umiestnením exteriérových kamier.

Obec Vysoká nad Kysucou bola v projekte však úspešná iba čiastočne - obci bola schválená dotácia vo výške 4 000 €. Následne obecné zastupiteľstvo svojím uznesením rozhodlo projekt dofinancovať sumou 2 000 € z rozpočtu obce, aby mohlo dôjsť k realizácii kamerového systému zatiaľ s jedným monitorovaným priestorom v ústredí obce.

V ústredí obce tak boli namontované kamery s vysokým rozlíšením, ktoré monitorujú celý priestor námestia a detského ihriska s nepretržitým 24 hodinovým záznamom. Vďaka použitej technológii sú kamery schopné záznamu i v noci a dokonca aj pri vypnutom verejnom osvetlení, či pri prerušenej dodávke elektrickej energie. Obec je zásobovaná elektrickou energiou, ktorú zabezpečuje Stredoslovenská energetika, a. s.. Rozvod elektrickej energie je technologicky riešený vzdušným káblovým systémom.

1.14.2 Kanalizačná sieť v obci Vysoká nad Kysucou

Odkanalizovaniu a úrovni čistenia odpadových vôd (bohatých na organické látky, zlúčeniny dusíka a fosforu) obec venovala značnú pozornosť. V obci Vysoká nad Kysucou bola v roku 2010 dokončená výstavba kanalizačnej siete v rámci realizácie projektu „Dodávka pitnej vody a odkanalizovanie Horných Kysúc“. Nová úprava zákona o vodách totiž stanovuje povinnosť odvádzať odpadové vody z aglomerácií verejnými kanalizáciami. Vypúšťanie komunálnych odpadových vôd a organicky znečistených priemyselných odpadových vôd do povrchových vôd je podľa spomínaného zákona možné až po ich minimálne dvojstupňovom čistení (v mechanicko-biologických čističkách odpadových vôd - ČOV).

Obcou prechádza zberač Klokočov - Turzovka v celkovej dĺžke 10,0 km, počet ČSOV na tomto úseku je 1. Celková dĺžka kanalizačnej siete v obci Vysoká nad Kysucou je 10,6 km.

Postupným rozvojom vodovodnej siete v Turzovke a okolí sa v 70. rokoch 20. storočia dostávala do popredia otázka ako riešiť odvádzanie a likvidáciu odpadových vôd. V Turzovke v tom čase odpadové vody odtekali kanalizáciou bez prečistenia do rieky Kysuca. Napriek tomu, že existovala malá štrbinová nádrž na predčistenie, táto nebola funkčná, bola zanesená a nevyhovovala jednak z hľadiska hygienického a ani estetického.

Intenzívnejšie sa budovaniu kanalizácie a čisteniu odpadových vôd začali kompetentní venovať po roku 1960. Po vzniku štátneho podniku Severoslovenské vodárne a kanalizácie v roku 1970 sa postupne realizoval rad investičných akcií, ktoré napomáhali k postupnému zlepšovaniu situácie v tejto oblasti. Očakávanie verejnosti sa v značnej miere naplnilo ukončením stavby Dodávka pitnej vody a odkanalizovanie Horných Kysúc v roku 2010.

V rámci realizácie projektu „Dodávka pitnej vody a odkanalizovanie Horných Kysúc“ v priebehu rokov 2006 - 2010 v rámci kanalizačnej siete Turzovka boli vybudované nové kanalizačné zberače Makov - Turzovka (odvádzajú odpadovú vodu z obcí Makov, *Vysoká nad Kysucou*, Korňa, Klokočov, Dlhá nad Kysucou a Turzovka do ČOV Turzovka), Korňa - Turzovka a Klokočov - Turzovka. Zároveň boli vybudované nové kanalizácie v obciach Makov, Korňa, Klokočov, Dlhá nad Kysucou, Turzovka a *Vysoká nad Kysucou*.

V predmetných obciach boli vybudované stokové siete, ktoré zabezpečujú odvedenie splaškových odpadových vôd z dotknutých obcí kanalizačnými zberačmi Makov - Turzovka, Korňa - Turzovka, Klokočov - Turzovka do ČOV Turzovka v obci Podvysoká. Na kanalizačnej sieti je vybudovaných 22 čerpacích staníc odpadových vôd (ČSOV), ktoré prečerpávajú odpadové vody.

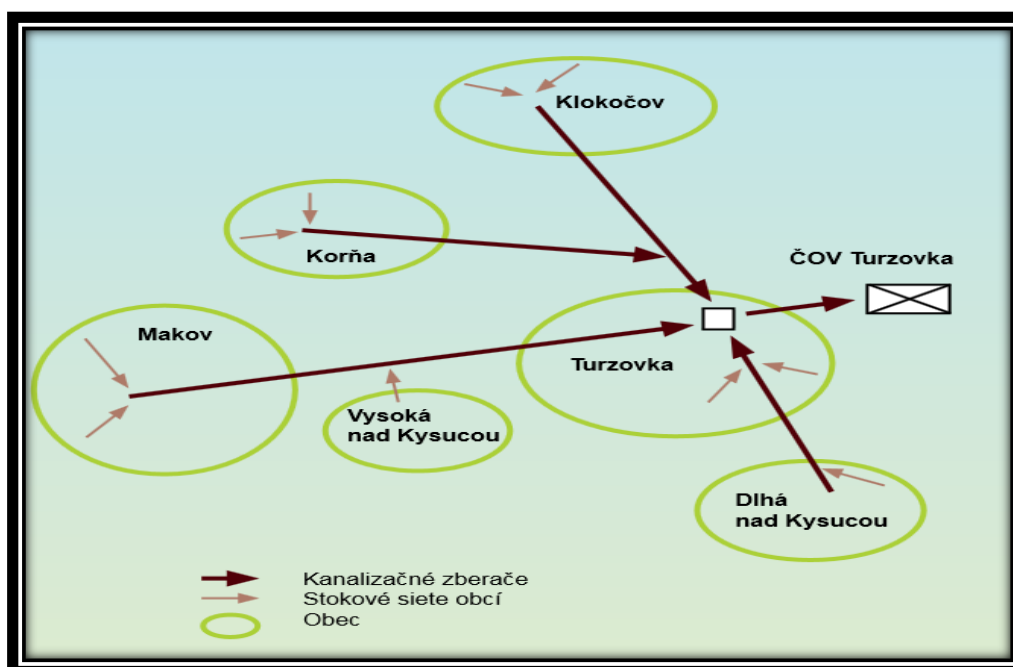
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 25 Základné údaje o vybudovanej kanalizačnej sieti v obciach

úseky kanalizačnej siete	dĺžka / km	počet ČSOV
zberač Makov - Turzovka	17,6	8
kanalizácia Makov	4,3	3
kanalizácia Turzovka	31,5	4
zberač Korňa - Turzovka	6,1	4
kanalizácia Korňa	4,1	1
zberač Klokočov - Turzovka	10,0	1
kanalizácia Klokočov	2,8	0
kanalizácia Vysoká nad Kysucou	10,6	1
kanalizácia Vysoká nad Kysucou	10,6	1

Prameň: SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s..

Obrázok 10 Schéma skupinovej kanalizačnej siete Turzovka - ČOV Turzovka

Prameň: SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

1.14.3 Plynifikácia obce Vysoká nad Kysucou

Náročným cieľom, ktorý sa podarilo naplniť v roku 2004 bola plynifikácia obce, pričom plynifikovaná je takmer celá obec Vysoká nad Kysucou. Plynifikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn je totiž zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najprijateľnejší, pretože neprodukuje kyslíčniky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NO_x a CO₂. Samotná plynifikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.). Prevádzkovateľom plynovodu je Slovenský plynárenský priemysel a.s..

Z celkového počtu trvale obývaných bytov podľa SODB z roku 2011 bolo 623 bytov napojených plynom zo siete, čo z celkového počtu bytov predstavuje v obci 66,39 %.

Tabuľka 26 Základné údaje o vybavení trvale obývaných domov a bytov

vybavenie	počet v roku 2001		rok 2011
	bytov	osôb v bytoch	bytov
Vysoká nad Kysucou	1	2	1
Bytov spolu	920	2 966	1089
z toho:			
s plynom zo siete	26	72	723
s vodovodom			
v byte	814	2 713	924
mimo bytu	6	11	36
bez vodovodu	82	177	136
nezistené	18	65	56
s kanalizáciou			
prípojka na kanalizačnú sieť	34	107	386
septik (žumpa)	810	2 697	458
so splachovacím záchodom	679	2 417	869
s kúpeľňou / sprchovacím kútom	721	2 518	896

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

1.15 Samospráva obce Vysoká nad Kysucou

1.15.1 Orgány samosprávy obce Vysoká nad Kysucou

Orgány obce Vysoká nad Kysucou tvorí starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce je starosta. Funkcia starostu je verejná funkcia a funkcia monokratická. Volia ho obyvatelia obce v priamych voľbách na štyri roky. Má samostatné a nezávislé postavenie, ktoré vyplýva zo zákona.

Starosta je štatutárnym orgánom v majetkovoprávných vzťahoch obce a v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce. V administratívnoprávnych vzťahoch je správny orgánom. Postavenie starostu ovplyvňuje povinnosť obce plniť aj úlohy z oblasti štátnej správy a prenesenej štátnej správy. V súčasnosti je starostom obce Vysoká nad Kysucou Mgr. Anton Varecha, ktorý bol za starostu obce po prvýkrát zvolený v roku 2010. V súčasnosti je to jeho druhé funkčné obdobie v obci Vysoká nad Kysucou.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky. Volebné pravidlá upravuje osobitný predpis. Funkčné obdobie obecného zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného obecného zastupiteľstva.

Počet poslancov na celé volebné obdobie určí pred voľbami obecné zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov obce. Keďže obec Vysoká nad Kysucou má v súčasnosti viac ako 1001 obyvateľov a menej ako 3000, môže byť obecné zastupiteľstvo v tejto obci zastúpené 7 až 9 poslancami. Obecné zastupiteľstvo obce Vysoká nad Kysucou na funkčné obdobie 2014 - 2018 tvorí teda 9 poslancov. Obecné zastupiteľstvo schvaľuje aj náplň práce, rokovací poriadok ako aj zloženie komisií. V obci Vysoká nad Kysucou pôsobí 6 komisií:

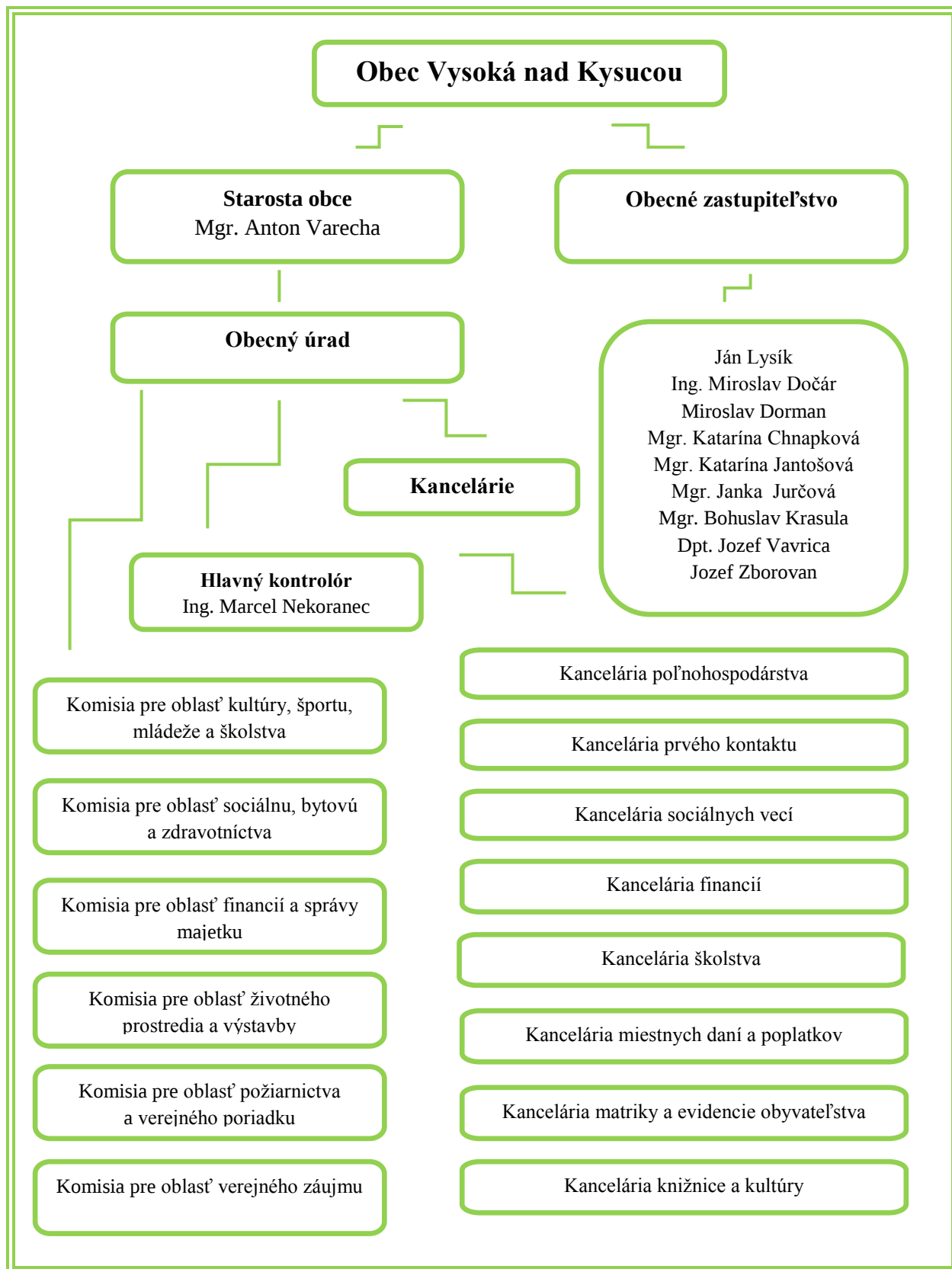
- komisia pre oblasť kultúry, športu, mládeže a školstva - predsedníčka Mgr. Jurčová
- komisia pre sociálnu, bytovú a zdravotníctva - predseda Ing. Miroslav Dočár
- komisia pre oblasť financií a správy majetku - predseda Ján Lysík
- komisia pre oblasť životného prostredia a výstavby - predseda Dpt. Jozef Vavrica
- komisia pre oblasť požiarnictva a verejného poriadku - predseda Miroslav Dorman
- komisia pre oblasť verejného záujmu - predseda Ing. Miroslav Dočár.

V súčasnosti, teda v roku 2015 má obec Vysoká nad Kysucou 20 zamestnancov.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022**

Obrázok 11 Organizačná štruktúra obce Vysoká nad Kysucou v roku 2015

Prameň: vlastné spracovanie.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

1.15.2 Hospodárenie a rozpočet obce Vysoká nad Kysucou

Rozpočet obcí a miest má svoje elementárne vymedzenie alebo skôr zákonnú úpravu obsiahnutú v základných právnych predpisoch. Prvou legislatívnou normou je samozrejme zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, ktorý vo svojom znení § 9 ods. 1 uvádza, že rozpočet obce je základom finančného hospodárenia obce. Povinnou náležitosťou rozpočtov miest a obcí sú tiež zámery a ciele, ktoré sa budú v obci realizovať z výdavkov. Ide o tzv. program obce alebo aj o programový rozpočet.

Na naplnenie jednotlivých cieľov programov v rozpočte sa definujú ako povinná súčasť aj merateľné ukazovatele, ktoré sa vyhodnocujú, a tým sa pre účely vnútornej, ale aj externej kontroly dá hodnotiť proces implementácie programového rozpočtu.

Okrem programového rozpočtu musí byť vo výslednom návrhu obce spracovaný návrh rozpočtu na ďalšie dva roky, pričom podľa § 9 ods. 3 zákona o RP samosprávy tento návrh na dva roky nasledujúce po plánovanom rozpočtovom roku nie je záväzný.

Zostavovanie a schvaľovanie rozpočtu patrí k jedným zo základných úloh realizácie každej obecnej samosprávy, i samosprávy Vysoká nad Kysucou. Schváleným rozpočtom, plánom tvorby a využitím mimorozpočtových peňažných fondov sa riadi finančné hospodárenie každej obce. Rozpočty vyjadrujú ekonomickú samostatnosť samosprávnych území, pretože obsahujú vzťahy k právnickým a fyzickým osobám pôsobiacim na danom území, k občanom žijúcim na tomto území ako aj finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

Zostavovanie, schvaľovanie rozpočtu a financovanie obce sú činnosti obce, ktoré jej vyplývajú priamo zo zákona o obecnom zriadení. Každá obec, teda aj obec Vysoká nad Kysucou, si sama zostavuje a schvaľuje rozpočet a podľa neho aj hospodári. Obecný rozpočet musí byť však vyrovnaný. Zostavuje sa na jeden kalendárny rok, pričom jeho štruktúru, teda príjmy a výdavky, upravuje zákon o rozpočtových pravidlách, ktorý je prijímaný ako súbežný zákon so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rok.

Príjmová stránka rozpočtu, ktorá tvorí predpoklady pre naplnenie výdavkových položiek, má rozhodujúci význam pre rozpočtové hospodárenie obce a následne aj zabezpečenie jednotlivých úloh obce Vysoká nad Kysucu. Ak na krytie výdavkových položiek rozpočtu obci nepostačujú finančné prostriedky, môže podľa zákona o štátnom rozpočte požiadať o poskytnutie dotácie. Finančná oblasť obce je všeobecne pociťovaná a považovaná za problémovú, a preto jej obce sústreďujú maximálnu mobilizáciu miestnych zdrojov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Rozpočet obce Vysoká nad Kysucou nám poskytuje podrobné informácie o príjmoch a výdavkoch v rámci jedného kalendárneho roka. Rozpočet obce Vysoká nad Kysucou na rok 2015 bol schválený v decembri 2014. Počas roka, ak to bude potrebné, bude rozpočet podliehať nutným zmenám, a tak bude opätovne schvaľovaný obecným zastupiteľstvom.

Rozpočet obce Vysoká nad Kysucou za obdobie posledných rokov bol plánovaný vždy ako vyrovnaný. V skutočnosti bolo plnenie rozpočtu vždy mierne pozitívnejšie, nakoľko skutočný cashflow (rozdiel medzi príjmom a výdavkom) za sledované obdobie bol vyšší ako predpokladaný. Z uvedených údajov vyplýva, že rozhodujúci príjem do obecného rozpočtu obce Vysoká nad Kysucou predstavuje výnos dane pre územnú samosprávu, transfer na prenesený výkon štátnej správy v oblasti školstva a príjem z miestnych daní, naopak najväčšie výdaje sú spojené so zabezpečením škôl (prenesené aj originálne kompetencie).

1.15.3 Územné plánovanie v obci Vysoká nad Kysucou

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia obce, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorba krajiny obce v súlade s princípmi jej trvalo udržateľného rozvoja.

Územné plánovanie v obci Vysoká nad Kysucou utvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností na jej území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenia jej trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.

Cieľom územného plánovania je prostredníctvom sústavného a komplexného riešenia priestorového usporiadania územia a funkčného využitia územia obce vytvárať predpoklady jej trvalo udržateľného rozvoja. Územným plánovaním sa vo verejnom záujme určuje hospodárne využitie zastavaného územia obce Vysoká nad Kysucou a chráni nezastavané územie. Orgány územného plánovania v obci Vysoká nad Kysucou tak premietajú konkrétne zámery do územia obce a koordinujú jej verejné záujmy.

Výsledkom územného plánovania obce Vysoká nad Kysucou je územný plán. Územný plán obce Vysoká nad Kysucou je podmienkou získania finančnej podpory na rozvojové procesy a poskytuje isté záruky pre investičné činnosti. Z dôvodov požiadavky efektívneho využitia zdrojov býva možnosť získania dotácií a grantov podmienená existenciou územného plánu a hlavne obsiahnutím daných zámerov v ňom.

Územný plán obce priťahuje súkromné investície, a teda aj vo vzťahu k potenciálnym investorom je spracovaný územný plán signálom, že to samospráva so svojím rozvojom „myslí vážne“. Navyše, investičný vstup do územia s jasne stanovenými pravidlami, ktoré môže garantovať len územný plán, sa spája s omnoho menším rizikom. Bez územného plánu je rozvoj obce nekonceptný a zložitý. Rozvoj územia bez územného plánu prakticky nie je možný, a to nielen v rámci regiónov, ale hlavne v mestách a vo väčších obciach, ktorým spracovanie územného plánu nariaďuje zákon. Nahrádzanie plánu územným rozhodovaním je administratívne náročné a už vôbec nemožno pri použití tohto postupu hovoriť o koncepčnom a efektívnom využívaní územia. Takto sa môže stať, že pozemky v atraktívnej polohe sa zlým rozhodnutím využijú na nevhodné účely a stavby, ktoré budú hyzdiť prostredie alebo brániť ďalšiemu rozvoju obce Vysoká nad Kysucou.

1.15.4 Strategické plánovanie v obci Vysoká nad Kysucou

Strategické plánovanie je proces umožňujúci efektívne riadenie rozvoja všetkých prvkov hierarchického usporiadania spoločnosti - obec, kraj, štát, Európska únia. Smer ďalšieho rozvoja je pritom daný celkovou víziou, prioritami a konkrétnymi strednodobými i dlhodobými strategickými cieľmi. Strategický plán zjednodušene stanovuje ciele, termíny a prípadne cesty, ako tieto ciele dosiahnuť. Strategické plánovanie je potrebné všade, kde sa jedná o činnosti trvajúce dlhšiu dobu - teda nie o jednorazový výkon, a kde je s touto činnosťou spojený príjem a výdaj peňazí.

Medzi hlavné dokumenty strategického plánovania obce Vysoká nad Kysucou patrí predovšetkým Program odpadového hospodárstva

Program odpadového hospodárstva obce Vysoká nad Kysucou predstavuje strategický dokument v odpadovom hospodárstve obce na roky 2011 až 2015, ktorý bol vypracovaný v súlade s požiadavkami trvalo udržateľného rastu a rozvoja obce.

1.15.5 Zostavenie hospodárskeho výsledku obce Vysoká nad Kysucou

Obec Vysoká nad Kysucou, podobne ako každá iná obec, zúčtuje svoje hospodárenie, vrátane finančných vzťahov k štátnemu rozpočtu a k štátnym fondom po skončení každého rozpočtového roka. Prebytky hospodárenia obecného rozpočtu koncom roka neprepádajú a sú zdrojom tvorby mimorozpočtového hospodárenia peňažných fondov. Predovšetkým z rezervy rozpočtu alebo iných fondov sa vyrovná prípadný schodok rozpočtu obce.

Prostriedky z peňažných fondov obec zásadne využíva vždy prostredníctvom príjmov a výdavkov medzi fondmi navzájom a prípadov, keď prostriedky fondov slúžia iba na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami v priebehu rozpočtového roka a na poskytnutie návratných finančných výpomocí.

Každá obec, ako aj obec Vysoká nad Kysucou, je povinná vytvárať rezervný fond vo výške určenej obecným zastupiteľstvom, minimálne však vo výške 10 % prebytku hospodárenia príslušného rozpočtového roka. Vedie sa na samostatnom bankovom účte, pričom o jeho použití rozhoduje obecné zastupiteľstvo. Krátkodobé zákonné rezervy obce Vysoká nad Kysucou mali v roku 2014 hodnotu 24 565,00 € oproti roku 2013, kedy krátkodobé zákonné rezervy dosiahli hodnotu 23 840,00 €. Krátkodobé zákonné rezervy v roku 2014 sa teda zvýšili oproti roku 2013 o 3,04 %.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 27 Výsledok hospodárenia obce Vysoká nad Kysucou

Účtovný rok	2012 (€)	2013 (€)	2014 (€)
Výsledok hospodárenia pred zdanením	- 112 523,68	- 6 813,70	- 37 705,62
Výsledok hospodárenia po zdanení	- 112 523,68	- 6813,70	- 37 705,62

Prameň: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/list>.

Na základe vyššie uvedenej tabuľky môžeme vidieť, že obec Vysoká nad Kysucou dosiahla v roku 2012 záporný výsledok hospodárenia, a to - 112 523,68 €. V roku 2013 dosiahla obec opäť záporný výsledok hospodárenia, ale už len vo výške - 6 813,70 €. V roku 2014 obec Vysoká nad Kysucou opäť vykázala záporný výsledok hospodárenia, a v porovnaní s rokom 2013 svoj dlh výraznejšie zvýšila. V roku 2014 teda hospodárila s výsledkom - 37 705,62 €. Badáme, že obec Vysoká nad Kysucou sa síce pomaly, ale dúfame, že určite približuje k hranici výsledku hospodárenia s hodnotou minimálne 0, prípadne do budúcnosti až k hraniciam kladných výsledkov hospodárenia.

1.15.6 Majetok obce Vysoká nad Kysucou a jeho spravovanie

Úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaného obci do užívania patria k ďalším zo základných úloh obce Vysoká nad Kysucou, ktoré patria do jej samostatnej pôsobnosti.

Majetok obce Vysoká nad Kysucou tvoria nehnuteľné veci a hnutelné veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva, ktoré sú vo vlastníctve obce podľa 138/1991 Z. z. alebo ktoré nadobudne obec do vlastníctva prechodom z majetku Slovenskej republiky na základe tohto zákona alebo osobitného predpisu, alebo vlastnou činnosťou.

Orgány obce a organizácie sú povinné hospodáriť s majetkom obce a majetkom v štátnom vlastníctve, ktorý bol obci zverený, v prospech rozvoja obce a jej občanov a ochrany a tvorby životného prostredia. Orgány obce a organizácie sú povinné majetok obce zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať. Sú povinné najmä udržiavať a užívať majetok, chrániť majetok pred poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím; používať všetky právne prostriedky na ochranu majetku, vrátane včasného uplatňovania svojich práv alebo oprávnených záujmov pred príslušnými orgánmi a viesť majetok v predpísanej evidencii.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Obec Vysoká nad Kysucou disponovala k 31. decembru 2014 s majetkom v celkovej hodnote 3 642 478,13 €. V prepočte na jedného obyvateľa predstavovala majetková sila obce v roku 2014 hodnotu 1 332,29 €. Majetková sila obce vyjadruje hodnotu majetku obce na obyvateľa, z ktorej sa dá posúdiť rozvojový potenciál územnej samosprávy viazaný na obecný majetok.

Tabuľka 28 Štruktúra a hodnota majetku obce Vysoká nad Kysucou

Kategória majetku	2012	2013	2014
Neobežný majetok spolu	4 193 399,39	4 012 556,39	3 477 878,55
Dlhodobý hmotný majetok celkom	3 660 238,67	3 479 395,67	2 944 717,83
Z toho			
Pozemky	1 555 474,54	1 555 474,54	1 555 474,54
Stavby	2 007 665,26	1 840 109,26	1 308 680,51
Samostatné hnuteľné veci a súbory hnuteľ. vecí	25 109,14	24 206,14	23 879,48
Dopravné prostriedky	34 183,27	21 799,27	9 415,27
Drobný dlhodobý hmotný majetok	0,03	0,03	0,03
Obstaranie dlhodobého hmotného majetku	37 806,43	37 806,43	47 268,00
Dlhodobý finančný majetok	533 160,72	533 160,72	533 160,72
Obežný majetok	123 195,03	218 414,49	162 018,40
Majetok spolu (€)	4 319 267,46	4 232 848,89	3 642 478,13
Majetková sila obce na jedného obyvateľa (€)	1 566,66	1 531,98	1 332,29

Prameň: Interné materiály obce Vysoká nad Kysucou.

Dlhodobý hmotný majetok obce Vysoká nad Kysucou mal v roku 2014 celkovú hodnotu 2 944 717,83 €, čo z celkového majetku obce predstavuje 80,84 %. Pozemky z tejto položky dlhodobého hmotného majetku tvorili 42,70 %, nakoľko ich hodnota bola vo výške 1 555 474,54 €. Druhou, percentuálne s najvyšším zastúpením bola v roku 2014 položka stavby, ktorej celková hodnota predstavovala 1 308 680,51 €. Dlhodobý finančný majetok obce Vysoká nad Kysucou predstavoval v roku 2014 hodnotu vo výške 533 160,72 €.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Obežný majetok, ktorý zahŕňa zásoby, zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy, dlhodobé pohľadávky, krátkodobé pohľadávky, finančné účty, poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé a poskytnuté návratné finančné výpomoci dlhodobé mal v roku 2014 v obci hodnotu 162 018,40 € s percentuálnym zastúpením 4,44 % z celkovej hodnoty majetku. Majetková sila obce Vysoká nad Kysucou predstavovala v roku 2014 v prepočte na jedného obyvateľa hodnotu vo výške 1 332,29 €, čo v porovnaní s rokom 2013 predstavuje pokles o 14,99 % , nakoľko majetková sila v tomto roku bola vo výške 1 531,98 €.

1.16 Analýza vonkajšieho prostredia Slovenskej republiky

Pri analýze vonkajších faktorov je dôležité zohľadniť vplyv STEP faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy na celoštátnej a nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene. Celá spoločnosť prechádza neustálymi zmenami, ktoré sa dotýkajú všetkých oblastí spoločenského a ekonomického života a pri plánovaní rozvoja obce a blízkeho regiónu ich treba zohľadniť.

Sociologické faktory

Na vývoj spoločnosti majú v súčasnosti najväčší vplyv:

- demografické zmeny - znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov, zvyšovanie priemerného veku obyvateľov, odchod obyvateľov v produktívnom veku za prácou do zahraničia;
- zmeny v životnom štýle - rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný, fyzický a psychický stav obyvateľov, množstvo informácií, vplyv techniky a médií;
- oslabovanie tradičných ľudových hodnôt - zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva, na druhej strane sa mierne posilňujú skupiny oživujúce tradície a tradičné hodnoty (tradičné kuchyne, bývanie v ekodomoch, separovanie odpadu);

Technologické faktory

Rýchle tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, v podstate zvyšuje kvalitu a produktivitu výroby, umožňuje ľahší prístup k zdrojom a službám, zlepšujú sa formy spolupráce na diaľku. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov. S tým súvisí nárast financií na ich získanie, údržbu a prevádzku.

Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné prostredníctvom elementárnych technológií (televízia, rozhlas a pod.), ale aj vyspelejšími spôsobmi (počítačová technika, telefóny, mobilný internet, prehrávače, tablety).

Ekonomické faktory

Až do roku 2008 sme zaznamenali pozitívny makroekonomický vývoj a rast životnej úrovne v SR. V posledných rokoch na Slovensku ako aj v celej Európe a inde vo svete prepukla hospodárska kríza. týka sa oblasti výroby, dopravy, obchodu, finančného kapitálu a spotreby. Obdobie krízy nepriaznivo vplýva na podnikanie, verejný a neziskový sektor, ako aj samotných obyvateľov. Rozpočty samospráv sú zasiahnuté hospodárskou krízou v podobe nižších príjmov z podielových daní.

Sociálno-ekonomické podmienky najmä mladých ľudí s rodinami a dôchodcov spôsobujú obmedzenia výdavkov na základné potreby. Z ročných výdavkov slovenských domácností v roku 2011 tvorili 50 % výdavky na potraviny, bývanie a dopravu (potraviny a nealkoholické nápoje 22 %, bývanie, voda, elektrická energia, plyn a iné paliva 20 %, doprava 8 %). Na druhej strane na rekreáciu a kultúru Slováci mínajú oba 7 %, na zdravie 3 % a na vzdelanie menej ako 1 % z celkových výdavkov domácnosti. Socioekonomická situácia niektorých skupín obyvateľov je taká nepriaznivá, že sú odkázaní na pomoc štátu a obce.

1.17 Analýza vonkajšieho prostredia Žilinského samosprávneho kraja

Poloha, rozloha a geografické podmienky

Žilinský kraj sa rozkladá v severozápadnej časti Slovenska. Rozlohou 6 808 km² zaberá 13,9 % rozlohy štátu a je tretím najväčším krajom Slovenskej republiky. Severozápadná hranica je súčasne štátnou hranicou s Českou republikou a na severe hraničí s Poľskom. Kraj má spoločné hranice s tromi ďalšími krajmi Slovenska - Trenčianskym, Banskobystrickým a Prešovským. Žilinský kraj zahŕňa päť prirodzených historických regiónov Horné Považie, Kysuce, Liptov, Orava a Turiec.

Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z. z. sa Žilinský kraj člení na 11 okresov: Bytča, Čadca, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš, Martin, Námestovo, Ružomberok, Turčianske Teplice, Tvrdošín a Žilina. V kraji je 315 obcí, z toho 18 so štatútom mesta. Najmenším okresom s rozlohou 174 km² v rámci kraja je okres Kysucké Nové Mesto, ktorý zaberá 2,6 % z celkovej rozlohy kraja. Rozlohou najväčší je okres Liptovský Mikuláš, na ktorý pripadá 19,7 %.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Územie Žilinského kraja sa vyznačuje rôznorodosťou krajinnej štruktúry. Od údolných nív vodných tokov (Váh, Kysuca, Turiec a Orava), cez poľnohospodársku a lesnú krajinu až po vysokohorskú krajinu hrebeňových pásiem pohorí Západných Tatier, Nízkych Tatier, Chočských vrchov, Veľkej Fatry, Malej Fatry, Javorníkov a Strážovských vrchov. Najvyšším vrchom v kraji je Bystrá - 2 248 m n. m. (v okrese Liptovský Mikuláš). Ide prevažne o hornatú krajinu s nízkym podielom ornej pôdy, ktorá má atraktívne prírodné prostredie, mimoriadne vhodné na rozvoj turistiky, vodných a zimných športov. Na území kraja sa nachádzajú 4 národné parky, 3 chránené krajinné oblasti, 57 národných prírodných rezervácií, 39 prírodných rezervácií, 40 prírodných pamiatok, 18 národných prírodných pamiatok a 17 chránených areálov.

Žilinský kraj má mierne teplé až chladné vlhké podnebie s najnižšími teplotami na Slovensku nameranými v Oravskej Lesnej. Hlavným tokom v kraji je Váh, ktorý vzniká sútokom Čierneho a Bieleho Váhu v Kráľovej Lehote. Malé prietoky Váhu sú významne nadlepšované najmä najväčšími zásobnými nádržami Liptovskou Marou a Oravskou priehradou. Riečnu sieť popri Váhu tvoria Orava, Kysuca, Turiec, Rajčianka, Revúca, Belá, Varínka. Z nerastných surovín je územie kraja bohaté na ložiská stavebného kameňa, zásoby štrkopieskov a pieskov. V oblasti Malej Fatry sa ťažia vápence ako surovina na výrobu cementu a vápna. V oblasti Hornej Oravy sú ložiská rašeliny a zásoby drevnej hmoty.

Demografické východiská Žilinského samosprávneho kraja - ŽSK

Počtom 696 836 obyvateľov k 31. 12. 2014 patrí Žilinský kraj na tretie miesto v rámci krajov SR a jeho podiel na celkovom počte obyvateľov predstavuje 12,7 %. Hustotou osídlenia 101,4 obyvateľov na km² sa kraj radí na šieste miesto v medzi krajskom porovnaní. Najhustejšie osídleným okresom je Kysucké Nové Mesto s priemerom 191,4 obyvateľov na km² pred Žilinou 190,9 obyvateľov na km². Najmenej obyvateľov na km² 41,3 žije v okrese Turčianske Teplice.

Demografický vývoj v Žilinskom kraji charakterizuje postupné spomaľovanie reprodukcie obyvateľstva. Znižovanie pôrodnosti sa podpisuje pod znižujúce sa prirodzené prírastky obyvateľstva. Pozitívne možno hodnotiť skutočnosť, že v okrese Námestovo sa dosahuje tretí najvyšší počet narodených na 1 000 obyvateľov v rámci všetkých okresov Slovenska. Zmeny vekovej štruktúry, a to najmä znižovanie podielu detskej zložky upozorňujú na proces demografického starnutia obyvateľov kraja. V roku 2014 pokračovalo znižovanie podielu detskej zložky, od roku 2003 o 3,3 percentuálneho bodu na 15,7 %.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Podiel obyvateľov v produktívnom veku (15 - 64) predstavuje 71,5 %. V období rokov 2003 - 2014 sa početnosť tejto skupiny obyvateľov zvýšila o 8 030 (o 1,5 %), čo je spôsobené tým, že do produktívneho veku prichádzajú ešte stále počtom silnejšie generácie, ako sú generácie odchádzajúce do veku poproduktívneho.

K zmenám dochádza i u obyvateľstva v poproduktívnom veku (65+). Ide o trend mierneho rastu, ktorý sa pri nezmenených úmrtnostných pomeroch bude zrýchľovať, pretože sa do tejto skupiny postupne začnú presúvať silné povojnové generácie. V roku 2014 tvorila táto veková skupina 12,8 %.

V Žilinskom kraji je absolútna prevaha obyvateľov slovenskej národnosti, ku ktorej sa prihlásilo 644 728 obyvateľov, čo tvorilo 93,4 % obyvateľstva kraja. Z iných národností žilo v kraji najviac obyvateľov českej, moravskej a sliezskej národnosti spolu 5 284 s podielom 0,8 %. K rómskej národnosti sa prihlásilo 2 216 obyvateľov s 0,3 % podielom.

Politické faktory vplývajúce na rozvoj Žilinského samosprávneho kraja - ŽSK

Z medzinárodného hľadiska možno považovať za najvýznamnejšie politické faktory poslednej dekády najmä vstup SR do NATO (29. marca 2004), EU (1. mája 2004) a Schengenského priestoru (21. decembra 2007), zavedenie eura (1. januára 2009), globalizáciu ekonomiky a životného štýlu. V oblasti vnímania politiky v SR je možné pozorovať nízku dôveryhodnosť najmä v oblasti justície, korupčného správania verejnej správy, najmä štátnej správy a čerpania euro fondov.

Na dopady ekonomickej krízy v rámci EU sú prijímané politické rozhodnutia najmä na úrovni EÚ a slovenskej vlády. Dôraz sa kladie na znižovanie verejných výdavkov a zvyšovanie príjmov do štátneho rozpočtu, čo negatívne ovplyvňuje podnikanie i aktivity samospráv. Kvalitný výkon prenesených kompetencií zo štátu na samosprávy, najmä v oblasti školstva a sociálnych služieb je obmedzený znižovaním normatívov, a tým aj finančnými možnosťami na rozvoj týchto oblastí.

V tomto prostredí sa aj miestnej samospráve ťažko získava dôveryhodnosť občanov - musí na to vynaložiť veľa úsilia. Svoju dôveryhodnosť môže samospráva zvyšovať výkonmi, realizovanými aktivitami, ale aj obojstrannou komunikáciou s občanmi a inštitúciami. Miestna samospráva na to má nástroje a v rámci učiacej sa spoločnosti aj dostatok príkladov, odborných zdrojov i odborníkov.

Organizačná a odvetvová štruktúra hospodárstva ŽSK

Slovenská republika a taktiež aj Žilinský kraj je priemyselným regiónom s vyspelým stavebníctvom a perspektívne sa rozvíjajúcimi službami vrátane služieb v oblasti informácií a komunikácie. Južné časti SR majú viac rozvinuté poľnohospodárstvo.

Z hľadiska štruktúry priemyslu Žilinského kraja majú významné zastúpenie automobilový priemysel, strojársky priemysel, spracovanie kovov, ako aj produkcia dreva, celulózy, papiera a príbuzných produktov. Rastu významu automobilového priemyslu pomohli významné investície nadnárodných koncernov v kraji, drevospracujúci priemysel zas ťaží z prírodného bohatstva v kraji. Významné sú aj sektory elektrotechniky, telekomunikácií, informačných technológií a informatiky, ktoré sa zas môžu oprieť o pomerne dobre vyvinuté prostredie výskumu a vývoja a tiež o tradíciu elektrotechnického priemyslu. Tieto priemyselné odvetvia patria medzi najdôležitejšie aj na celoštátnej úrovni.

Stavebníctvo ako sektor prechádza v SR v ostatných rokoch obdobím útlmu. Stavebný „boom“ zaznamenalo celé Slovensko najmä po vstupe SR do EÚ, kedy na Slovensko prišlo množstvo investorov a svoje predajné siete si tu budovali zahraničné obchodné reťazce. Dopady hospodárskej krízy sa naplno prejavili už na konci roku 2008.

Žilinský kraj vykazuje v porovnaní s priemerom Slovenska nadpriemerné výkony v stavebnej produkcii, o to dôležitejšie pre tento kraj je, aby toto odvetvie získalo čo najviac impulzov pre svoju stabilizáciu a rast.

Hrubý domáci produkt SR v roku 2011 činil 68 974 mil. EUR. Podiel Žilinského kraja na jeho tvorbe v rámci SR činil 11,03 %, čo bolo 7 605 mil. EUR v bežných cenách. Tým sa Žilinský kraj z hľadiska výkonnosti regiónov zaradil na piate miesto po Bratislavskom kraji, Trnavskom kraji, Nitrianskom kraji a Košickom kraji.

Otvorenie sa globálnemu trhu, ekonomické reformy a vstup do eurozóny majú za následok, že na Slovensko vrátane Žilinského kraja prichádzajú zahraničné investície. Celkový stav PZI v SR dosiahol k 31. decembru 2012 hodnotu 42,3 mld. EUR. V rokoch 2003 - 2012 bol takmer konštantný nárast PZI. Dočasne ho utlmila iba svetová hospodárska kríza, ktorá zasiahla aj citlivú slovenskú ekonomiku.

Životnú úroveň obyvateľov Žilinského kraja je možné porovnať s ostatnými slovenskými regiónmi aj prostredníctvom štatistických ukazovateľov definujúcich čisté príjmy a výdavky domácností v prepočte na osobu a mesiac.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Pokiaľ ide o príjmy domácností v roku 2012 (najaktuálnejšie údaje) je možné obyvateľov Žilinského kraja s čistým príjmom na úrovni 367,01 EUR prirovnať k celoslovenskému priemeru (366,34 EUR), pričom vyšší čistý príjem vykázali Bratislavský kraj, Trnavský kraj a Trenčiansky kraj. Ostatné kraje vykazujú nižší príjem.

Pri porovnaní vývoja čistých príjmov domácností v Žilinskom kraji s priemerom SR v rokoch 2004 - 2012 je možné konštatovať pozitívny trend, keď sa domácnosti v tomto kraji z hľadiska tohto ukazovateľa dokázali dostať z 97,4 % priemeru SR v roku 2004 na 100,2 % priemeru SR v roku 2012.

Pri porovnaní vývoja miery rizika chudoby v Žilinskom kraji s celoslovenským priemerom v rokoch 2005 - 2012, možno konštatovať relatívne podobný vývoj. Kým do roku 2007 dochádzalo k poklesu miery rizika chudoby, čo súviselo s rozvojom zamestnanosti spôsobenom daňovými reformami, integráciou SR na vnútorný trh Európskej únie a príchodom zahraničných investorov, v druhej polovici sledovaného obdobia, najmä z dôvodu dopadov celosvetovej hospodárskej krízy dochádza k nárastu u tohto ukazovateľa a k návratu k hodnotám z polovice prvej dekády tohto tisícročia.

Ekonomické a sociálne špecifiká Žilinského samosprávneho kraja - ŽSK

Kraj patrí medzi významné hospodárske regióny s rozvinutým priemyslom. Má 48,8 % ekonomicky aktívnych obyvateľov a miera ekonomickej aktivity dosahuje 58 %. V rámci podnikateľských aktivít malo ku koncu roka 2014 v Žilinskom kraji sídlo 9,6 % zo všetkých ziskových organizácií na Slovensku a 14,9 % z celkového počtu fyzických osôb.

V roku 2014 pracovalo v kraji 12,8 % zamestnaných osôb z ich celkového počtu v SR a medziročne sa ich počet zvýšil o 2,8 %. Priemerná nominálna mesačná mzda dosiahla 732 Eur a za celoslovenským priemerom zaostala o 11,2 %.

Žilinský kraj v hodnotení ekonomického postavenia z hľadiska tvorby HDP patrí k stredne výkonným regiónom Slovenska. Tvorba hrubého domáceho produktu v období rokov 2001 až 2011 mala stúpajúci trend okrem roku 2009, kedy bol zaznamenaný medziročný pokles. V roku 2001 regionálny hrubý domáci produkt dosiahol hodnotu 3 607 miliónov Eur, v roku 2011 bol 7 605 miliónov Eur v bežných cenách. Objem v kraji vytvoreného HDP predstavuje 11 % podiel na vytvorenom HDP v SR. V prepočte na obyvateľa regionálny HDP v Žilinskom kraji dosiahol 11 040 Eur v bežných cenách, čo predstavuje 86,4 % úrovne HDP na obyvateľa v SR.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Priemysel prispieva významnou mierou k hospodárskemu rastu, zamestnanosti a výkonnosti regiónu. Dôležitým ukazovateľom úrovne priemyselnej výroby sú tržby za vlastné výkony a tovar. V priemyselných subjektoch Žilinského kraja dosiahli v roku 2014 tržby za vlastné výkony a tovar v podnikoch s 20 a viac zamestnancami 11 757,4 mil. Eur. Podiel kraja (15,6 %) na celoslovenskom objeme tržieb v priemysle bol druhý v poradí, po krajoch Bratislavskom (36,5 %). Z územného hľadiska rozhodujúcu časť tržieb v kraji vyprodukovali podniky v okrese Žilina (70,1 %). Podľa ekonomických činností najväčší podiel 56,2 % na hrubom obrate v kraji tvorila výroba motorových vozidiel.

Podniky s počtom 20 zamestnancov a viac zamestnávali v Žilinskom kraji v roku 2013 spolu 150 408 zamestnancov, čo v rámci SR znamenalo 11,5 % podiel. V dekáde 2004 - 2013 sa počet pracovných miest v nich zvýšil o 3 608, čím sa Žilinský kraj zaradil medzi päť slovenských regiónov, ktoré si v tomto období dokázali udržať rastúci trend v tvorbe pracovných miest (Bratislavský kraj, Nitriansky kraj, Trnavský kraj, Košický kraj).

V prvých štyroch rokoch sledovaného desaťročia dochádza na Slovensku k nárastu pracovných miest z dôvodu pričlenenia SR na vnútorný trh EÚ v čase hospodárskej konjunktúry. Všetky slovenské regióny s výnimkou Bratislavského kraja zaznamenali pokles zamestnanosti medzi rokmi 2008 - 2009 z dôvodu nástupu hospodárskej krízy. Postupný nárast zamestnanosti je možné sledovať už od roku 2010, je ale opatrný. V roku 2013 došlo opäť k jej poklesu, ktorý sa prejavil vo všetkých regiónoch s výnimkou Bratislavského kraja, Žilinského kraja a Nitrianskeho kraja.

Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu sa podieľala 11,9 %, výroba strojov a zariadení inde neklasifikovaných 7,1 % a výroba papiera a papierových výrobkov 6,6 %. V Žilinskom kraji má silnú pozíciu stavebníctvo. Stavebné subjekty sídlia v Žilinskom kraji realizovali v roku 2014 tržby za vlastné výkony a tovar v objeme 1 193 mil. Eur. Žilinský kraj s podielom 16,4 % bol druhý v poradí za krajom Bratislavským (29,1 %).

Žilinský kraj má veľmi dobrú dopravnú polohu v rámci Slovenska na dôležitých medzinárodných a vnútroštátnych komunikáciách. Prechádza ním hlavný cestný ťah z Českej republiky na Ukrajinu i cestné ťahy z Bratislavy a Šiah smerom do Poľska. Ku koncu roka 2014 bolo v kraji 67 km diaľničných úsekov a ďalšie sú vo výstavbe.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Organizácia železničnej dopravy predurčuje Žilinský kraj za miesto napojenia železničnej siete Slovenska na celoeurópsky systém. Prepojenie je zabezpečené hlavnou traťou Bratislava - Košice, ktorá prechádza cez Žilinu a traťami zo susedného Poľska a Českej republiky, ktoré prechádzajú Čadcou smerom na Žilinu. Tým sa Žilina stáva dôležitým dopravným uzlom ako regiónu tak Slovenska. Regionálny charakter majú železnice Žilina - Rajec, Čadca - Makov na Kysuciach a Kľačany - Trstená na Orave. Centrálnym uzlom je Žilina s novou zriaďovacou stanicou Teplička nad Váhom. Medzinárodná letecká doprava je lokalizovaná 10 km od centra regiónu v obci Dolný Hričov.

Školstvo reprezentuje sieť školských zariadení. V kraji pôsobilo v roku 2014 341 materských škôl, 262 základných škôl, 30 gymnázií, 2 konzervatória, 62 stredných odborných škôl. V krajskom meste má sídlo Žilinská univerzita, v Martine sídli Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského Bratislava, v Ružomberku Katolícka univerzita a v Liptovskom Mikuláši Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika.

Vývoj nezamestnanosti Žilinského samosprávneho kraja - ŽSK

Žilinský samosprávny kraj počas sledovaného obdobia viac menej kopíroval celoslovenský vývoj, pričom jeho výsledok bol vždy o cca 2,0 % lepší v porovnaní s celoslovenským priemerom, ku ktorému sa viac priblížil v roku 2013. Obdobný vývoj možno sledovať u Nitrianskeho kraja. Pokiaľ ide o porovnanie miery evidovanej nezamestnanosti mužov a žien v Žilinskom kraji s priemerom SR, možno skonštatovať, že v oboch prípadoch je tento indikátor vyšší u žien než u mužov. Rozdiel medzi mierou evidovanej nezamestnanosti medzi Žilinským krajom a priemerom SR je dosahovaný najmä vďaka výsledku u mužov, keďže v sledovanej dekáde bola miera evidovanej nezamestnanosti mužov v Žilinskom kraji nižšia voči SR v priemere o 2,2 %.

Rozdiel medzi SR a Žilinským krajom u tohto indikátora v prípade žien činil v sledovanej dekáde v priemere 1,4 %. V roku 2013 činila miera evidovanej nezamestnanosti žien v SR 14,5 % a v Žilinskom kraji 13,62 %. U mužov je v prípade SR tento údaj na úrovni 12,69 % a v prípade Žilinského kraja na úrovni 11,69 %.

Vývoj nezamestnanosti v Slovenskej republike aj v Žilinskom kraji v dekáde 2004 - 2013 je možné rozdeliť do dvoch časových úsekov. V prvej polovici tejto dekády do roku 2008 nezamestnanosť klesala. Súviselo to s celkovou konjunktúrou hospodárstva v Európe, na ktorej vnútorný trh vstúpila v roku 2004 aj Slovenská republika.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Príchod zahraničných investorov, štrukturálne reformy v krajine a ambícia vstúpiť v čo najskoršom termíne do eurozóny tomuto vývoju tiež napomáhali. Príchod hospodárskej krízy v druhej polovici roku 2008 sa prudko prejavil na náraste nezamestnanosti už v nasledujúcom roku. Hoci sa trend nárastu miery evidovanej nezamestnanosti (vypočítanej ako pomer disponibilných evidovaných uchádzačov o zamestnanie z ekonomicky aktívneho obyvateľstva) v nasledujúcich rokoch postupne utlmil, až v roku 2013 dochádza k jej postupnému poklesu. V rámci SR poklesla evidovaná nezamestnanosť zo 14,44 % v roku 2012 na 13,5 % v roku 2013, pričom stav disponibilných uchádzačov o zamestnanie v decembri 2013 dosiahol 364 225 osôb.

V rámci Žilinského kraja tento pokles bol miernejší, a to z 12,79 % v roku 2012 na 12,51 % v roku 2013. Výraznejší pokles evidovanej nezamestnanosti pritom zaznamenali menej rozvinuté regióny na východe Slovenska, naopak miera evidovanej nezamestnanosti naďalej rástla v Bratislavskom kraji, ako jedinom slovenskom regióne, a to z 5,72 % v roku 2012 na 6,17 % v roku 2013, čo je ale stále hlboko pod celoslovenským priemerom.

Regiónom s najvyššou mierou evidovanej nezamestnanosti je aktuálne Prešovský kraj (19,35 %), ku ktorému má najbližšie Banskobystrický kraj (18,26 %).

Konkurenčné prostredie v rámci ŽSK

Čo sa týka občanov, samospráva mesta Žilina realizuje projekty a aktivity ktoré prispievajú k zlepšovaniu kvality života obyvateľov. Sú to najmä aktivity v oblasti: školstva, kultúry a športu, sociálnych vecí, bývania a občianskej vybavenosti, cestovného ruchu, dopravnej a technickej infraštruktúry a životného prostredia.

Počet obyvateľov Žiliny v posledných rokoch mierne stúpa, čo je trendom aj v okolitých mestách. V Žiline sa realizuje výstavba nových bytov. Žilina sa považuje za mesto príjemne pre život, s akčnou samosprávou, s potenciálom na zvyšovanie počtu obyvateľov. Z hľadiska návštevníkov sa mesto Žilina snaží propagovať Žilinu ako miesto, kde si návštevník môže vyskladať svoje zážitky.

Mesto Žilina ako iniciujúci subjekt spolu s obcami Terchová, Belá, Stará Bystrica, Porúbka, Lietava, Teplica nad Váhom, Gbeľany, Radôstka a 16 podnikateľskými subjektmi zavŕšili v roku 2012 založenie oblastnej organizácie cestovného ruchu s názvom Malá Fatra.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

V konkurenčnom prostredí v oblasti cestovného ruchu je Žilina mesto s menšími možnosťami na prilákanie turistov na dlhší pobyt, ale v spolupráci s okolitými mestami a obcami, v rámci oblastnej organizácie cestovného ruchu, prípadne v ďalších partnerstvách sa môže stať významnou zastávkou v rámci regiónu.

Pôsobí tu však regionálna, slovenská i celoeurópska konkurencia v poznávacom, ako aj v letnom i zimnom pobytovom cestovnom ruchu, či už v poznávaní histórie, návštev hradov a zámkov, wellnesu, letného kúpania, zimných športov i agroturistiky. Pre miestnych aktérov v cestovnom ruchu to znamená intenzívne sa zaoberať skvalitňovaním ponuky služieb, tvorbou a propagáciou regionálnych produktov na vhodne zvolených trhoch, hľadaním špecifik.

Konkurenčne prostredie v oblasti vytvárania možností pre príchod investorov môžeme v meste Žilina považovať za vyhovujúce, keďže v posledných rokoch sa tu usadilo viacero výrobných i obchodných firiem. Investori prinášajú zamestnanosť pre miestnych obyvateľov, ako aj nové služby, ktoré znamenajú väčší vyber, viac možností pre spotrebiteľov a konkurenčne prostredie pre existujúcich poskytovateľov, ktoré tak pôsobí na znižovanie cien a zvyšovanie kvality.

2. SWOT analýza obce Vysoká nad Kysucou

Dopravná a technická infraštruktúra, životné prostredie

Silné stránky obce Vysoká nad Kysucou	Slabé stránky obce Vysoká nad Kysucou
- veľmi dobré prírodné podmienky - príjemné a priaznivé životné a prírodné podmienky - Chránená krajinná oblasť Kysuce - čisté ovzdušie, prírodné bohatstvo s lesmi a pasienkami - veľké plochy lesov vhodných na rekreáciu - vysoká hustota vzácných prírodných úkazov - separovaný zber odpadu všetkých druhov - zabezpečený systém odvozu a likvidácie TKO, koordinácia pri narábaní a likvidácii domového odpadu - kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO - kompletná plynofikácia obce Vysoká nad Kysucou - veľmi dobré dopravné, cestné spojenie obce a jej napojenie na nadradenú - aj medzinárodnú - cestnú a železničnú sieť - prítomnosť autobusovej a železničnej dopravy na území obce - rýchla dostupnosť hlavnej cestnej dopravnej tepny - vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie - dobré zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou - vybudovaná kanalizačná sieť, existencia ČOV - existencia verejného osvetlenia, digitálna telekomunikačná sieť - zrekonštruovaný a modernizovaný obecný rozhlas - časti obce monitorované kamerovým systémom - relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia - široká sieť pamäťových a fondových inštitúcií - dostupnými, rozsiahlymi a hodnotovými zdrojmi pre kvalitný digitálny obsah a e-služby	- slabá uvedomelosť obyvateľstva o potrebe chrániť si svoje prírodné zdroje a územie - nedostatočne spracované koncepcie ochrany prírodného a životného prostredia - intenzívna cestná doprava cez obec Vysoká nad Kysucou - osobná, nákladná ... - narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy - absencia obecného kompostoviska či zberného dvora pre separovaný zber - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov - kyslé dažde znehodnocujúce lesné porasty na území obce Vysoká nad Kysucou - zlý technický stav miestnych komunikácií vplyvom poveternostných podmienok - nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav dopravnej infraštruktúry - prítomnosť medzinárodnej cesty s nadmernou produkciou exhalátov a v zimných mesiacoch aj prachu z posypových materiálov - intenzívna doprava na štátnej ceste II/487 v intraviláne obce (bariérový efekt, ohrozenie bezpečnosti chodcov) - nedostatočná plocha a úroveň stavu verejnej zelene na území obce - nelegálne drobné skládky odpadov na území obce - nedostatok parkovacích miest na území obce - nevyhovujúci stav verejného osvetlenia v niektorých jej miestnych lokalitách - nedokončené odkanalizovanie jednotlivých častí obce - absencia integrovaných dopravných systémov, nedostatočne rozvinutý integrovaný dopravný systém - potrebná rekonštrukcia elektrických sietí na území obce Vysoká nad Kysucou

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

- postupné zavádzanie služby e-governmentu a elektronizácia služieb v obci
- hustota existujúcej infraštruktúry cestnej dopravy
- pokrytie signálom mobilných operátorov
- obnoviteľné zdroje energie (geotermálna energia, energia biomasy)
- dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle

- nevyhovujúci stav korýt miestnych tokov
- nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry
- nízka výkonnosť a efektívnosť e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou, nízke konkurenčné prostredie v tejto oblasti
- nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a šandardizácie dokumentov vo verejnej správe
- nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry
- nedostupný kvalitný digitálny obsah
- fyzicky nedostupný internet na území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre jeho používateľov
- pomaly zavádzane základné služby e-governmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby
- pomaly rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia
- nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti životného prostredia
- nedostatočná informovanosť obyvateľov obce o stave životného prostredia
- nadmerné využívanie umelých hnojív najmä v oblasti poľnohospodárstva
- absencia oddychových zón pre obyvateľov obce v niektorých jej lokalitách

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Príležitosti obce Vysoká nad Kysucou	Ohrozenia obce Vysoká nad Kysucou
- platná legislatíva podporujúca činnosť v oblasti ochrany prírodného prostredia a uplatňovania energeticky nenáročných, ekologicky čistých technológií a využívanie obnoviteľných energií - fungujúce dotačné a grantové systémy podporujúce aktivity v danej oblasti - zavedenie moderných informačných a komunikačných technológií - vytváranie pozitívneho vzťahu k ochrane prírody a krajiny najmä u detí a mládeže na území obce Vysoká nad Kysucou - riešenie spôsobu centrálného vykurovania bytov na území obce, riešenie spôsobu ich zateplenia - zveľadenie jednotlivých lokalít na území obce Vysoká nad Kysucou - rozšírenie zelene na území obce - skultúrne brehy rieky a potokov, odstránenie kríkov, tráv, odpadkov ... - rekonštrukcia a modernizácia cestných komunikácií s potrebnými parkovacími plochami v jednotlivých miestnych častiach obce Vysoká nad Kysucou - zlepšenie údržby ciest a chodníkov v zimnom období - zo strany obecnej samosprávy venovať zvýšenú pozornosť dopravnej situácii, dodržiavaniu zóny 50 km/hod, paralyzovať bezohľadnú a nebezpečnú jazdu vodičov motorových vozidiel, hlavne motorkárov - zlepšenie dopravnej dostupnosti v oblasti železničnej dopravy - dostupnosť bankomatu na území obce Vysoká nad Kysucou - modernizácia zastávok SAD - rekonštrukcia a modernizácia mostov a lávok - doriešenie parkovacích plôch pred bytovkami - zlepšenie starostlivosti o trávnaté plochy na území obce - zriadenie oddychových zón pre matky s deťmi, resp. pre dôchodcov - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia	- nedostatok financií zo strany štátu obecnej samospráve Vysoká nad Kysucou - často a nekoncepčne sa mení legislatíva - netransparentné narábanie s financiami zo štátu a grantov pri ich rozdeľovaní a pri prerozdeľovaní do jednotlivých regiónov pre oblasť dopravnej a technickej infraštruktúry a životného prostredia - často krát nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk - malá miera podpory obecných samospráv zo strany štátu - zhoršujúci sa stav miestnych stavieb a komunikácií na území obce - absencia chodníkov popri miestnych cestných komunikáciách - znižovanie konkurencieschopnosti železničnej dopravy - pokles rozsahu prepravy na železnici a zvyšovanie negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie - zvyšujúce sa náklady na údržbu cestnej infraštruktúry na území obce - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej infraštruktúry - znižovanie dopravnej dostupnosti a s tým spojené znižovanie atraktívnosti územia danej obce pre investorov (domácich, prípadne aj zahraničných) - zvyšujúca sa nehodovosť na cestách z dôvodu prekračovania prípustnej intenzity - zhoršenie dopravnej obsluhy - spomalenie hospodárskeho rastu obce Vysoká nad Kysucou - narastanie environmentálneho zaťaženia na území obce - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností obce vo vzťahu k externému ako aj internému prostrediu - zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

- e-government ako príležitosť prelomovej modernizácie interných a administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu vo verejnej správe
- vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu
- zrovnoprávnenie papierovej a elektronickej komunikácie medzi verejnou správou, občanmi a podnikateľskými subjektmi
- možnosť získavania finančných prostriedkov z fondov EÚ
- zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou
- zriadenie vysokorýchlostného Internetu DSL, prípadne WI-FI, ktorý by bol významným pozitívnym prvkom pri hľadaní si zamestnania a rozvoji podnikateľských aktivít v rámci územia obce Vysoká nad Kysucou
- rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí
- rekonštrukcia miestnych vodovodov a eliminácia ich stratovosti
- príprava pozemkov pre budúce priemyselné zóny na území obce
- zavedenie elektrických, plynových, vodovodných a kanalizačných prípojk do nových priemyselných zón
- rozšírenie a modernizácia zariadení sociálnych služieb
- kultúrno-spoločenské vyžitie v obci Vysoká nad Kysucou
- rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
- presadzovanie individuálnej bytovej výstavby na území obce
- rekonštrukcia a modernizácia stredísk športu
- dostavba kanalizačnej siete, výstavba a rekonštrukcia existujúcich ČOV
- možnosti energetického, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov
- dôsledné plnenie kvalitatívnych stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodár.
- regulácia koryt miestnych riek a potokov na území obce
- odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje pitnej vody na území obce Vysoká nad Kysucou
- zvýšiť povedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia

- rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov
- zhoršujúci sa stav životného prostredia na území obce v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja
- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmerného využívania fosílnych palív domácnosťami
- ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd
- zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva
- znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia
- dopady na zdravotný stav obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou
- znižovanie biodiverzity
- pretrvávajúce vykurovanie domácností hlavne tuhými palivami
- nárast množstva vyvázaných odpadov, nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi
- neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie, služby občanom

Silné stránky obce Vysoká nad Kysucou	Slabé stránky obce Vysoká nad Kysucou
- priaznivá veková skladba obyvateľstva s progresívnym koeficientom vitality - výhodná poloha na rozvojovej sídelnej osi subregionálneho významu - dostatok pracovných síl, ktoré sú k dispozícii pre podnikateľské subjekty - rýchla dostupnosť hlavnej cestnej dopravnej tepny - dobrá spolupráca s organizáciami pôsobiacimi na území obce - pôsobenie dobrovoľných organizácií na území obce Vysoká nad Kysucou - obyvatelia obce hrdo sa hlásiaci k svojej minulosti, zvykom a tradíciám - skúsenosti s uskutočňovaním kultúrnych a športových podujatí - opatrovateľská služba na území obce - rozvinutá sieť sociálnych zariadení a služieb - Zariadenie pres seniorov, ... - dobrá dostupnosť zdravotníckych zariadení v obci - zlepšovanie právneho a inštitucionálneho rámca sociálnej inklúzie - zvyšovanie adresnosti, efektívnosti a dostupnosti opatrení sociálnej inklúzie - realizované reformy, vrátane inštitucionálnych a fiškálnych v oblasti sociálnej inklúzie, fiškálna decentralizácia, dôraz na princíp subsidiarity - dôraz na kvalitu a profesijné zabezpečenie - novo koncipovaný systém ochrany detí a mládeže na území obce - fiškálna decentralizácia, kvalitné neštátne subjekty pôsobiace v niektorých oblastiach sociálnej sféry - zavádzanie podporných opatrení pre rodiny s deťmi - zvyšujúce sa povedomie zamestnávateľov pri vytváraní rodine priateľského prostredia a tradícia súťaže - kvalitný fungujúci systém predškolských zariadení, záujem MVO o vytváranie služieb starostlivosti, existencia celoslovenského systému „materských centier“ - vysoká solidarita a podpora v rámci rodín v súvislosti so starostlivosťou o deti - skúsenosť manažmentu obce s procesom realizácie projektov - úzke prepojenie obecného zastupiteľstva s riadiacou samosprávou a ľuďmi - zdravotná starostlivosť (lekár pre dospelých, stomatológ , lekáreň)	- nedostatočné využívanie viac zdrojového financovania na území obce - slabá kooperácia aktérov (štát, samospráva, zamestnávatelia) - nedostatočná ponuka sociálnych služieb pre rôzne cieľové skupiny - chýbajúca zdravotnícka starostlivosť (lekár pre deti a dorast, ...) - nedostatočná bytová zástavba pre rodiny s malými deťmi na území obce - chýbajúce pozemky na výstavbu sociálnych bytov a domov - chýbajúce služby pre potenciálnych návštevníkov obce Vysoká nad Kysucou - nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov obecnej samosprávy - absencia stravovacích a ubytovacích kapacít v mikroregión - nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnych služieb - nízka dostupnosť a úzka variabilita sociálnych služieb a výkonu iných opatrení - pomalé zavádzanie nových opatrení a nových typov sociálnych služieb do praxe, nízka udržateľnosť výsledkov na území obce Vysoká nad Kysucou - nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby - nedostatok služieb dlhodobej starostlivosti obyvateľom - nedostatok aktivít zameraných na podporu začleňovania niektorých znevýhodnených skupín do spoločnosti a znižovanie rizík sociálno-patologických javov - absencia oddychovej zóny pre seniorov a ostatné vekové kategórie - ekonomická situácia obyvateľstva zabraňuje často krát potrebnú návštevu ordinácie praktického a následne špecializovaného lekára, zdravotný stav obyvateľstva - pretrvávajúce tradičných spádových oblastí dochádzky za prácou - absencia systému podporných poradenských a informačných služieb pre potreby pracovnej mobility obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou - vyšší podiel obyvateľov v poproduktívnom veku - negatívny trend vývoja počtu obyvateľov - pokles ich počtu za posledné obdobie - neochota priznania národnosti rómskeho etnika

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Príležitosti obce Vysoká nad Kysucou	Ohrozenia obce Vysoká nad Kysucou
- fungujúca legislatíva podporujúca činnosť inštitúcií v poskytovaní sociálnych a zdravotníckych služieb - fungujúce grantové schémy pre realizáciu projektov v sociálnej a zdravotníckej oblasti - aktívne fungujúce partnerstvá inštitúcií a organizácií pri riešení problematiky v oblasti sociálnych služieb - aktívne fungujúce partnerstvá inštitúcií a organizácií pri riešení problematiky v oblasti zdravotníckych služieb - vybudovanie odborných špecializovaných pracovísk - dlhodobá spokojnosť obyvateľov obce so zdravotníckymi službami - znižovanie nezamestnanosti a zvyšovanie zamestnanosti v obci - zavádzanie moderných informačných a komunikačných technológií - multifunkčné využívanie priestorov v obci Vysoká nad Kysucou - funkčnosť dodatočných a grantových systémov podporujúcich aktivity v danej oblasti sociálnych služieb, zdravotníctva, bývania a služby občanom - rozšírenie opatrovateľskej služby na území obce - zlepšenie štandardu zdravotníckych zariadení v dostupných zariadeniach - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce v rámci územia obce Vysoká nad Kysucou - odbúranie rodových stereotypov pri voľbe povolania a v prístupe k zamestnaniu - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich potrieb - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity - lepšie podmienky na zladžovanie pracovných a rodinných povinností	- koncepcne sa mení legislatíva v oblasti fungovania zariadení poskytujúcich sociálne služby - koncepcne sa mení legislatíva v oblasti fungovania zariadení poskytujúcich zdravotnícke služby - nedostatok grantových financií na realizáciu investičných zámerov - nesúlady s európskymi normami v poskytovaní zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb - znižovanie výdavkov zo štátu podporujúcich zdravotnícku a sociálnu oblasť - hľadanie služieb zdravotníckej starostlivosti mimo územia obce - netransparentné narábanie s financiami zo štátu a grantov pri ich rozdeľovaní a pri pridelovaní do jednotlivých regiónov - neuznávanie fungovania princípu partnerstva - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva obce - zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľov stredného veku - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť - pretrvávajúce stereotypy v mobilítom správaní sa pracovnej sily - nízky dopyt po práci v prihraničných oblastiach - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

- začleňovanie do širšieho priestoru a vyrovnávanie európskych štandardov
- zlepšenie sociálneho povedomia rómskeho etnika
- zvýšenie vzdelanostnej a kvalifikačnej úrovne ľudských zdrojov zodpovedajúcej dopytu na trhu práce a znalostnej ekonomike
- príprava ľudských zdrojov pre potreby globalizovanej ekonomiky a spoločnosti
- možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ

- zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávajúcim poskytovaním tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosťou sociálnych služieb pre klienta
- pretrvávajúce stereotypy pri vykonávaní správy v oblasti sociálnych vecí
- neadresnosť absencia individuálneho prístupu ku klientovi
- klesanie kvality poskytovaných služieb a vykonávaných opatrení v dôsledku absencie systému prehlbovania kvalifikácie a ich celková nedostupnosť
- nepriaznivý demografický vývoj obce Vysoká nad Kysucou

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Vzdelávanie, kultúra, šport, voľný čas, mládež

Silné stránky obce Vysoká nad Kysucou	Slabé stránky obce Vysoká nad Kysucou
- relatívne dobrá vzdelanostná úroveň obyvateľstva obce Vysoká nad Kysucou - sieť predškolských a školských zariadení - systémová práca s pracovníkmi zabezpečujúcimi vzdelávanie - zachovanie kontinuity a citlivosti pri prístupe k zmenám v školskom a vzdelávacom systéme - silný potenciál pedagogických a nepedagogických pracovníkov v školách a školských zariadeniach - zákonom zabezpečený systém financovania škôl a školských zariadení - dobré vyučovacie a výchovné výsledky školských zariadení na území obce - existencia niekoľkých vzdelávacích zariadení v rámci formalizovanej vzdelávacej sústavy: materská škola, základná škola ... - základná škola s materskou školou pripojená na internetovú sieť - dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti v obci - využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť - záujem o využívanie priestorov školy občanmi obce mimo vyučovacieho času - strategický zámer obnovy a revitalizácie priestorov a využitia škôl a školských zariadení - história obce a jej okolia, kultúrno-historický potenciál obce - významné osobnosti - rodáci a osobnosti pôsobiace na území obce - pevné, udržiavané a rozvíjané spoločenské, spolkové, kultúrne a ľudové tradície - záujem a ochota obyvateľov obce na udržiavaní a rozvíjaní aktivít - záujem o aktivity a podujatia obyvateľmi zo širšieho regiónu, zo Slovenska i zo zahraničia - tradične bohatý a pestrý spolkový a klubový život obce - existencia poľovníckych revírov na území obce Vysoká nad Kysucou	- nedostatočný a málo prehľadný systém propagačných a informačných prostriedkov na území obce Vysoká nad Kysucou - dlhodobá návratnosť investícií - nedostatok atraktívnych priestorov pre navštevovanie na území obce - vysoké prevádzkové náklady na fungovanie škôl a školských zariadení - ich vysoká energetická náročnosť - nedostatočná infraštruktúra pre návštevníkov na aktívne a atraktívne trávenie voľného času v obci Vysoká nad Kysucou - nedostatočná plocha a úroveň stavu verejnej zelene - dlhodobá návratnosť investícií - málo rozvinutý cestovný ruch - nedostatok turisticky atraktívnych miest pre návštevníkov obce - ťažko vysporiadateľné pozemky pre budúce stavby na území obce - deficit v materiálno-technickom vybavení škôl - nevyhovujúci stav školskej infraštruktúry - chýbajúce areály, ktoré by dokázali pritiahnuť mládež k športovaniu - hokejbalové ihrisko, fitnesscentrum, väčšia posilňovňa ...) - pomalé zavádzanie informačných technológií do škôl - nedostatok moderných učebných pomôcok - neatraktívnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

- existujúce športoviská pre mládež, telocvične v areály základných škôl
- vybudované športové areály, existencia futbalového ihriska TJ Spartak
- dlhoročná história a tradície obecnej samosprávy
- viacúčelová sála, knižnica
- prítomnosť kultúrnych pamiatok na území obce Vysoká nad Kysucou
- rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru
- dobré kultúrne povedomie obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou
- rozsiahle lesné porasty vhodné na turistiku a cykloturistiku
- pripravenosť územia pre rozvoj športovej funkcie
- možnosť zimných športov - dostatok snehovej pokrývky, vleky
- viac registrovaných kultúrnych a športových spolkov a organizácií
- Chránená krajinná oblasť Kysuce - CHKO
- dostatočná propagácia a informovanosť o obci navonok

- nerozvinutá kultúrna turistika v rámci obce Vysoká nad Kysucou
- absencia združení, záujmových krúžkov v oblasti kultúry
- stav kultúrneho domu - potrebné zateplenie budovy, ...
- slabšia propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce
- nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia
- chátrajúci stav kultúrnych pamiatok v niektorých častiach obce
- neexistencia zariadenia propagujúceho tradičné remeslá

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Príležitosti obce Vysoká nad Kysucou	Ohrozenia obce Vysoká nad Kysucou
- ďalšia revitalizácia budov škôl a školských zariadení - skvalitnenie výchovno-vyučovacieho procesu a zvýšenie štandardov vzdelávania - zavádzanie moderných informačných a komunikačných technológií - multifunkčné využívanie priestorov - stanovenie a realizácia vízie vzdelanej a vzdelávajúcej sa obce - funkčnosť dodatočných a grantových systémov odporujúcich aktivity v danej oblasti vzdelávania, športu, kultúry, voľného času a mládeže - ďalšie zavádzanie výpočtovej techniky do škôl - zvýšenie počítačovej gramotnosti žiakov a učiteľov - koordinácia výchovy a vzdelávania so všetkými odbornými inštitúciami - výstavba oddychovej a športovej zóny v obci Vysoká nad Kysucou - podpora záujmových krúžkov zo strany obecnej samosprávy - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ - vysoký podiel kvalifikovanej pracovnej sily v populácii a rast záujmu podnikateľov o inováciu kvalifikovanosti - partnerstvá na rozvoj vzdelávania na regionálnej úrovni a možné zlepšenie spolupráce škôl a ďalších subjektov v rámci komunity, najmä mládežníckych organizácií - spolupráca s podnikateľskými subjektmi v obci vrátane zvýšenia prístupu žiakov k moderným strojom a zariadeniam - konkurencia škôl a iných inštitúcií v rámci miestnej komunity - opatrenia štátu zabezpečujúce rovnosť prístupu k vzdelávaniu, integráciu a reintegráciu - záujem škôl, vzdelávacích inštitúcií a tretieho sektora o zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce a do výchovno-vzdelávacích programov, projektov - kvalitnejšie zhodnotenie histórie a kultúry obce - rekonštrukcia Kultúrneho domu obce Vysoká nad Kysucou	- znižovanie atraktívnosti života v obci pre jej obyvateľov - pokles záujmu o návštevnosť obce a jej okolia z radov súčasných a potenciálnych záujemcov - nevyváženosť a ohrozenie systémového komplexného prístupu k dlhodobému hospodárskemu rozvoju obce - nezáujem obce zo strany súčasných a potenciálnych partnerov a investorov zo všetkých oblastí života a jej obyvateľov - vplyv nežiaducich javov na deti a mládež (závislosti, konzumnej kultúry...) - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov v rámci územia obce Vysoká nad Kysucou - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania - narastanie izolovanosti systému vzdelávania od potrieb ekonomiky - deformovaný trh práce, ktorý bude vyžadovať len určitý typ kvalifikácie - nerealizovanie stratégií, koncepcií a rozvojových impulzov v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania - nízky podiel HDP vynakladaný na vzdelávanie - slabá reflexia príčin znižovania kvality vzdelávania v pripravovaných zámeroch reforiem - nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

- oživiť prípadný stagnujúci kultúrny život na území obce
- nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia
- vybavenie sály KD technikou - ozvučenie, osvetlenie, prenosné pódium napr. pre kultúrne akcie mimo kultúrneho domu
- spracovanie ročného programu kultúrnych podujatí obce Vysoká nad Kysucou
- spracovanie propagačných materiálov obce v rôznych jazykových mutáciách
- usporadúvanie výročných kultúrnych podujatí pri príležitosti prvej zmienky obecnej samosprávy Vysoká nad Kysucou
- každoročné hodové slávnosti v obci - ich tradícia
- lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce
- výstavba izby folklóru a zvyklostí obce
- výstavba remeselných dvorov, rozvoj sponzorovania kultúry, obnova zanikajúcich tradícií
- vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci a jej kultúrnom dedičstve a tradíciách
- zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami a mestami na regionálnej úrovni

- posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre
- nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia obce Vysoká nad Kysucou

4. Marketing, cestovný ruch, práca, podnikanie, moderná samospráva

Silné stránky obce Vysoká nad Kysucou	Slabé stránky obce Vysoká nad Kysucou
- dostatok kvalifikovanej pracovnej sily - relatívne nízke ceny služieb pre podnikateľov - dobrá surovinová základňa pre drevospracujúci priemysel - dostatok kvalitných stavebných firiem v obci a jej okolí - prírodné a klimatické podmienky podporujúce rozvoj cestovného ruchu - možnosť celoročnej tvorby a ponuky produktov a služieb v cestovnom ruchu a turizme - turistické a cykloturistické trasy v okolí obce a jej širšom okolí - bohaté kultúrne dedičstvo, prírodné krásy obce a jej okolia - budovanie turistických chodníkov, cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov - veľký počet povrchových prírodných útvarov na území obce - existencia poľovníckeho revíru - dostatok pracovnej sily, ktorá je k dispozícii pre priemyselne zamerané podnikateľské subjekty na území obce - vhodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu - rozvinutá sieť poskytujúcich služby v oblasti obchodu - podnikateľské subjekty pôsobiace v oblasti stavebníctva - prítomnosť podnikateľských subjektov s dobrým rozvojovým potenciálom - veľké plochy lesov umožňujúce rozvoj lesného hospodárstva, cestovného ruchu a drevospracujúceho priemyslu v rámci obce - existencia ubytovacích zariadení, stravovacích zariadení - prítomnosť podnikateľských subjektov v oblasti drevospracujúceho priemyslu - rýchla dostupnosť krajského mesta Žilina - prítomnosť železničnej dopravy - vyhovujúca sieť komerčných a verejných služieb pre obyvateľov obce	- nedostatočná kvalifikácia - vzdelanie v oblasti cestovného ruchu majiteľov súčasných zariadení poskytujúcich služby základné a doplnkové v cestovnom ruchu - technický stav miestnych komunikácií - nedostatočné prepojenie a následná spolupráca firiem poskytujúcich služby v cestovnom ruchu na území obce Vysoká nad Kysucou - informovanosť o možnostiach podpory pre cestovný ruch - absencia uceleného a komplexného strategického materiálu o rozvoji cestovného ruchu v obci a jej okolí - absencia marketingového plánu pre oblasť cestovného ruchu - nízka miera previazanosti a koordinácie rozvoja cestovného ruchu a turizmu obce so susednými obcami a mestami - v prevažnej miere slabšia alebo priemerná úroveň kvality služieb (stravovanie, maloobchodné činnosti) - absentujúce podnikateľské aktivity v terciárnej oblasti (najmä v oblasti cestovného ruchu a náväzných doplnkových aktivít, napr. agroturistiky) - málo rozvinutý cestovný ruch v rámci obce - nedostatočná propagácia goodwillu a cestovného ruchu obce - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu - slabá kooperácia s cestovnými kancelármi - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v rámci obce Vysoká nad Kysucou - nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce - nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré sa môžu stať prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít na území obce - nízky rozpočet obce nedovoľuje v dostatočnej miere podporovať podnikateľské aktivity obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou - chýba informačný systém na komunikáciu samospráva- podnikatelia - obyvatelia - nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov, vysoká finančná záťažnosť

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Príležitosti obce Vysoká nad Kysucou	Ohrozenia obce Vysoká nad Kysucou
- vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách - spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít pre podnikateľské aktivity - v súčasnej dobe vstup kvalitných výrobných zahraničných investorov v ľahkom priemysle na Slovensku z pohľadu nových pracovných miest - zahraniční investori si prinesú vlastné trhy a svoj odbyť výrobkov a služieb realizovaných v ich jednotkách - príležitosť naviazať sa na tento odbyť - vstupom nových investorov rast doplnkového dopytu po subdodávateľoch - tlak na kvalitu, rýchlosť a cenu v dôsledku zvyšovania konkurencieschopnosti domácich podnikov - vznik nových pracovných miest a skvalitňovanie existujúcich so zreteľom na vyššie mzdy, zvyšovanie kúpnej sily a príležitosti pre poskytovateľov služieb - nového formy financovania aktivít zo Štrukturálnych fondov - vstupom do EÚ získanie jednoduchšieho prístupu na nové trhy - možnosť rozvíjať agroturistiku v rámci obce Vysoká nad Kysucou - možnosť rozvoja oddychovej turistiky v obci Vysoká nad Kysucou a jej okolí - možnosti rozvoja cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov - vytypovanie lokalít na rozvoj rekreačných aktivít v rámci obce - výstavba rekreačných zariadení, výstavba rekreačného príslušenstva - spracovať multimediálne propagačné materiály obce v rôznych jazykových mutáciách - zefektívnenie spolupráce obce s okolitými obcami a mestami - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ - rozvíjať rodinnú rekreáciu - vypracovať projekt obnovy nevyužívaných objektov pre cestovný ruch v rámci územia obce Vysoká nad Kysucou	- investori hľadajú nové trhy a lacnejšiu pracovnú silu ďalej na východe - slabá stabilizácia nových investícií v krajine a v konkrétnej lokalite, a tým labilita domáceho trhu - vstup do EÚ spôsobil jednoduchší prístup na vnútorné trhy pre konkurenciu - vstup do EÚ vytvoril tlak na ďalší odliv pracovných síl do krajín EÚ - slabý záujem o investičné príležitosti zo strany zahraničných investorov - nevyváženosť a ohrozenie systémového komplexného prístupu k dlhodobému hospodárskemu a sociálnemu rozvoju obce Vysoká nad Kysucou - bez koordinovaného a riadeného postupu rozvoja obce bude vytvorený priestor pre individuálne záujmy nadradené a nepodliehajúce celkovej strategickej vízií - nezáujem o obec zo strany súčasných a potenciálnych partnerov - a investorov zo všetkých oblastí života obce a jej obyvateľov - prítomnosť prírodných hodnôt výrazne obmedzí rozvoj aktivít cestovného ruchu - nízka tvorba disponibilných zdrojov ekonomických subjektov zamedzí rozvoju podnikateľských aktivít - náročné získavanie úverových zdrojov - neochota ľudí investovať a začať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu - prípadne zaostávanie obce v rozvoji cestovného ruchu sa nakoniec odrazí v úrovni kvality života jej obyvateľov - predstih „konkurenčných obcí a mesta“ v oblasti poznávacej turistiky, športovej a pobytovej turistiky - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu v rámci obce Vysoká nad Kysucou - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EÚ, nedostatok investičného kapitálu - neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity v obci - neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

- dostatok ľudských zdrojov so skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva,
- podpora rozvojových investícií
- maximálna podpora podnikateľov a vytváranie vhodných podnikateľských podmienok
- rozvoj technickej infraštruktúry, rozvoj informačných technológií - lepší prístup k informáciám
- zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k finančným prostriedkom
- možnosť vstupu zahraničných investorov do existujúcej infraštruktúry v priemyselnom odvetví na území obce Vysoká nad Kysucou
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ
- rozvoj environmentálne vhodných technológií, zahraničné investície
- vytvorenie nových pracovných miest najmä v oblasti malého a stredného podnikania a v oblasti služieb
- spájanie pravidelných tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít na podnikateľské účely (poznávacia a kultúrna turistika)
- zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva môže byť hybnou silou rozvoja podnikateľských aktivít v rámci obce Vysoká nad Kysucou
- využitie prírodného potenciálu na rozvoj cestovného ruchu
- využitie geografickej polohy obce Vysoká nad Kysucou pre jej rozvoj

- neochota ľudí investovať a začať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu
- malá ponuka kvalifikovaných pracovných príležitostí
- prítomnosť CHKO Kysuce výrazne obmedzuje rozvoj aktivít cestovného ruchu v obci Vysoká nad Kysucou

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

3 Rozvojová stratégia obce Vysoká nad Kysucou

Rozvojová stratégia nadväzuje na výsledky komplexných analýz uvedených v rámci ekonomických a sociálnych východísk, pričom sa snaží odstrániť alebo zmierniť identifikované disparity pomocou faktorov rozvoja. Hlavným cieľom určenia rozvojovej stratégie je vytvorenie programovej štruktúry pre nové programovacie obdobie 2015 - 2022.

Vízia v oblasti regionálneho rozvoja pre Slovensko s výhľadom do roku 2030 je nasledovná: *Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.*

3.1 Strategická vízia obce Vysoká nad Kysucou

Pre roky 2015 - 2022 s rešpektovaním hore uvedeného spracovateľa navrhujú víziu rozvoja obce Vysoká nad Kysucou, ktorá je zameraná hlavne na kvalitu života občanov a jej zvyšovanie: *„Bezpečná obec priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k obci, ktorá rozvážnym a cieľavedomým rozvojom zabezpečuje obyvateľom zvyšovanie kvality života. Úspešnou spoluprácou v regióne, realizáciou regionálnych politík a využitím investícií má dôjsť k využitiu vnútorného potenciálu a k vyváženému rozvoju obce.“*

Strategická vízia: *Obec Vysoká nad Kysucou bude príjemným a pokojným miestom pre bývanie s vidieckym rázom, kvalitnou infraštruktúrou, základnou občianskou vybavenosťou a spoločenským životom. Hlavným cieľom obce je zvýšenie schopnosti obce rozvíjať sa komplexne, so zámerom zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce so zreteľom na svoj kopaničiarsky charakter, to je vnútorného rozvoja obce vo svojich hraniciach tak i upevňovanie jej pozície ako neoddeliteľnej súčasti mikroregiónu „Horné Kysuce“. Vízia bude pokračovaním rodinných tradícií v rozvoji a živote obce. Obec bude prítiahlivým a vyhľadávaným miestom pre bývanie ako aj návštevníkov.*

Vysoká nad Kysucou bude obcou, v ktorej budú obyvateľom vytvárané podmienky na pokojný a príjemný život. Bude spoločenstvom ľudí, ktorí majú k svojej obci vzťah ako ku skutočnému vlastnému domovu, ktorí si navzájom rozumejú a vážia si jeden druhého. Vysoká nad Kysucou bude obcou bezpečnou vo vzťahu k ochrane majetku a zdravia jej obyvateľov i návštevníkov. Bude obcou s atmosférou prirodzenej pohostinnosti a širokou ponukou dostupných a kvalitných služieb.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Vysoká nad Kysucou bude obcou vzdelaných, aktívnych a občiansky angažovaných obyvateľov, bude kvalitou života i sociálne zdravým životným prostredím. Bude ponúkať dostatočné množstvo podnetov a podmienok na všestranný občiansky život, na činnosť spolkov, združení a organizácií v širokom spektre záujmových oblastí.

Obec má dobrú geografickú a územnú polohu, leží v blízkosti sídiel regiónu a kraja a má napojenie na dopravné siete medzinárodného charakteru. Tieto potenciálne hodnoty bude v plnej miere využívať pre svoj hospodársky a sociálny rozvoj.

Strategická vízia bude postupne napĺňaná dôslednou realizáciou Obecným zastupiteľstvom obce schváleného Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vysoká nad Kysucou na roky 2015 - 2022 a po vyhodnotení a schválení Územného plánu obce ako základných strategických dokumentov jej ďalšieho rozvoja.

3.2 Zhodnotenie zámerov a cieľov v strategických oblastiach Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vysoká nad Kysucou 2007 - 2013

V oblasti „Kvality prírodného a životného prostredia“ sa obec zaviazala vytvoriť podmienky na ochranu prírodného a životného prostredia na svojom území. Zaviazala sa zabezpečiť koordináciu všetkých subjektov vstupujúcich do prírodného a životného prostredia obce Vysoká nad Kysucou tak, aby ho tieto svojou činnosťou a aktivitami ekologicky, technologicky a inak nezaťažovali. Taktiež sa vo svojom Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2007 - 2013 zaviazala, že bude podporovať a napomáhať vzniku a funkčnému pôsobeniu najnovších systémov a technológií v oblasti efektívneho využívania energií, úspor energií, ekologickej výroby a produkcií.

V oblasti „Ľudských zdrojov a vzdelávania“ sa obec zaviazala, že vytvorí vzdelávacím a výchovným zariadeniam pôsobiacim na území obce všetky potrebné podmienky na plynulý, nerušený, personálne, materiálne a technicky vhodne zabezpečený vzdelávací a výchovný proces. Zaviazala sa aj, že aktívne napomôže k vytvoreniu podmienok na možnosť vzdelávania sa tým sociálnym a vekovým skupinám, ktoré nespádajú do zákonom stanovenej školskej dochádzky, ale sú v dôsledku nízkej vzdelanostnej úrovne ohrození sociálnou exklúziou - vylúčenosťou s následkom obmedzených možností nájsť si zamestnanie.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

V oblasti „Sociálneho rozvoja a zdravotníckej starostlivosti“ sa obec zaviazala, že bude vytvárať priaznivé sociálne podmienky života pre všetky skupiny obyvateľstva. Taktiež mala zabezpečiť podmienky pre záujemcov o výstavbu nových rodinných a bytových domov. Pre sociálne odkázaných obyvateľov obce sa zaviazala zabezpečiť dôstojný život v primeranom sociálnom prostredí a na základe potrieb a záujmu obyvateľov sa obec zaviazala zabezpečiť kvalitné služby zdravotníckej starostlivosti v relevantných súvislostiach blízkosti zdravotníckych pracovísk a regionálnej nemocnice s poliklinikou a jej službami.

V oblasti „Kultúry, športu a oddychu“ sa obec Vysoká nad Kysucou zaviazala, že bude ďalej aktívna v ochrane, uchovávaní a rozvíjaní tradícií, zvykov a hodnôt kultúrno-historického charakteru. Pre svojich obyvateľov a návštevníkov sa snažila vytvárať vhodné podmienky na bohatý a pestrý duchovný a kultúrny rozvoj a poznanie. V rámci potrieb a záujmov svojich obyvateľov sa zaviazala zabezpečiť podmienky na aktívne trávenie voľného času, športovanie a oddych na vybraných a k tomu určených miestach. Snažila sa vytvoriť také predpoklady a podmienky umožňujúce celoročné športové a relaxačné vyžitie sa obyvateľov a návštevníkov obce.

V oblasti „Podnikania, služieb, investícií a zamestnanosti“ sa zaviazala, že podporí rozvoj podnikateľských subjektov pôsobiacich na svojom území. Taktiež, že bude nápomocná ich hospodárskemu rastu a v záujme rozvoja zamestnanosti vytváraníu vhodných podmienok pre vznik a dlhodobé udržanie nových pracovných síl. Zaviazala sa tiež, že obec Vysoká nad Kysucou bude podporovať rozvojové aktivity malých a stredných podnikateľov v jednotlivých priemyselných a pôdohospodárskych oblastiach, že bude nápomocná pri rozvoji súčasných a vzniku nových služieb a produktov.

V oblasti „Cestovného ruchu a propagácie“ sa obec Vysoká nad Kysucou zaviazala, že sa bude plnohodnotne zaoberať aktívnym rozvojom cestovného ruchu na svojom území, nakoľko obec definovala a stanovila cestovný ruch, služby a produkty s tým spojené ako nezastupiteľnú integrálnu súčasť hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Zaviazala sa, že cestovný ruch bude založený na potenciáli:

- prírodného prostredia a kultúrno-historických hodnôt
- tvorby a ponuky ubytovacích a reštauračno-pohostinských kapacít
- agroturistických a s nimi spojenom systéme doplnkových služieb
- systému komplexných služieb a produktov pre celoročné využitie
- spolupráce a koordinácii činnosti a aktivít s cezhraničnými partnermi

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022**

- prepojenia najmä so strediskami a subjektmi cestovného ruchu v regióne Kysúc, Slovenska, Poľska a Českej republiky.

Taktiež sa obec Vysoká nad Kysucou zaviazala, že bude vytvárať podmienky na vlastnú komplexnú a trvalú prezentáciu s využitím všetkých dostupných prostriedkov a foriem v intenciách kvalitnej marketingovej prezentácie a propagácie obce.

Obci Vysoká nad Kysucou sa darilo úspešne naplňovať svoje ciele z daného programovacieho obdobia. Tie ciele, ktoré sa jej podarilo naplniť iba čiastočne, prípadne nepodarilo naplniť, budú súčasťou Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vysoká nad Kysucou na roky 2015 - 2022.

**Vrcholový cieľ obce
Vysoká nad Kysucou 2015 - 2022**

„Bezpečná obec priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k obci, ktorá rozvážnym a cieľavedomým rozvojom zabezpečuje obyvateľom zvyšovanie kvality života. Úspešnou spolupracou v regióne, realizáciou regionálnych politík a využitím investícií dôjde k využitiu vnútorného potenciálu a k vyváženému rozvoju obce.“

„Obec Vysoká nad Kysucou bude príjemným a pokojným miestom pre bývanie s vidieckym rázom, kvalitnou infraštruktúrou, základnou občianskou vybavenosťou a spoločenským životom. Hlavným cieľom obce je zvýšenie schopnosti obce rozvíjať sa komplexne, so zámerom zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce so zreteľom na svoj kopaničiarsky charakter, to je vnútorného rozvoja obce vo svojich hraniciach tak i upevňovanie jej pozície ako neoddeliteľnej súčasti mikroregiónu „Horné Kysuce“. Vízia bude pokračovaním rodinných tradícií v rozvoji a živote obce. Obec bude prítiažlivým a vyhľadávaným miestom pre bývanie ako aj návštevníkov.

**4 strategické oblasti obce
Vysoká nad Kysucou**

1. Dopravná a technická infraštruktúra, životné prostredie

2. Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a služby občanom

3. Vzdelávanie, kultúra, šport, voľný čas, mládež

4. Cestovný ruch a marketing, práca, podnikanie, moderná samospráva

Strategická oblasť 1Dopravná a technická infraštruktúra, životné prostredie

Špecifické ciele v oblasti dopravnej a technickej infraštruktúry, životného prostredia:

- 1.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej a komunikačnej infraštruktúry v obci Vysoká nad Kysucou
- 1.2 Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy
- 1.3 Zlepšiť kvalitu životného prostredia
- 1.4 Zvyšovať uplatnenie nízkohlíkového hospodárstva a podporovať prispôbovanie sa zmenám klímy

Špecifický cieľ 1.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej a komunikačnej infraštruktúry v obci

Opatrenia špecifického cieľa 1.1:

- 1.1.1 Rekonštrukcia cestnej komunikácie II /487 Čadca - Makov
- 1.1.2 Alternatívna doprava obyvateľov obce do zamestnania
- 1.1.3 Dobudovanie, rekonštrukcia, smerovanie a rozšírenie miestnych komunikácií a chodníkov
- 1.1.4 Podpora dostupnosti celého územia obce Vysoká nad Kysucou širokopásmovým internetom
- 1.1.5 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a v prípade potreby rekonštrukcia verejného osvetlenia
- 1.1.6 Pokrytie územia obce Vysoká nad Kysucou kamerovým systémom a káblovou televíziou

Špecifický cieľ 1.2 Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Opatrenia špecifického cieľa 1.2:

- 1.2.1 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba zastávok, tvorba vyhradených jazdných pruhov a iných opatrení na preferenciu verejnej osobnej dopravy
- 1.2.2 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba infraštruktúry pre nemotorovú dopravu a zavádzanie prvkov na zvyšovanie bezpečnosti nemotorovej dopravy
- 1.2.3 Tvorba analytických, koncepcných a strategických dokumentov na zabezpečenie zvýšenia atraktivity verejnej osobnej a nemotorovej dopravy vrátane jej propagácie

Špecifický cieľ 1.3 Zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci Vysoká nad Kysucou

Opatrenia špecifického cieľa 1.3:

- 1.3.1 Skvalitnenie zásobovania miestnych častí pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd
- 1.3.2 Skvalitnenie systému zberu, separácie a zneškodňovania / zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží
- 1.3.3 Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000
- 1.3.4 Úprava, regulácia a revitalizácia potokov v katastri obce Vysoká nad Kysucou
- 1.3.5 Regulácia a humanizácia oboch brehov rieky Kysuce
- 1.3.6 Rozšírenie verejnej zelene, dobudovanie parku a kultivácia životného prostredia obývaných častí obce
- 1.3.7 Revitalizácia centra obce a vybudovanie oddychových zón
- 1.3.8 Zlepšiť výchovu obyvateľov k environmentálnemu spôsobu života formou prednášok, prípadne propagáciou eko života ...

Špecifický cieľ 1.4 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy

Opatrenia špecifického cieľa 1.4:

- 1.4.1 Zintenzívnenie využívania obnoviteľných zdrojov energií
- 1.4.2 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, bytových domov, školských zariadení ...
- 1.4.3 Realizácia preventívnych opatrení na zníženie rizika povodní, požiarov a iných rizík

Strategická oblasť 2 Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a služby občanom

Špecifické ciele v oblasti sociálnych služieb, zdravotníctva, bývania a služieb občanom:

- 2.1 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti
- 2.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce
- 2.3 Podporovať rozvoj bytovej výstavby a výstavby sociálnych zariadení

Špecifický cieľ 2.1 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti

Opatrenia špecifického cieľa 2.1:

2.1.1 V reflexii na demografický vývoj v obci prispôsobenie kapacít a foriem sociálnej a zdravotnej starostlivosti

2.1.2 Rozvíjanie externej formy sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti s dôrazom na seniorov a osôb so zdravotným postihnutím

2.1.3 Koncepcia sociálnej a zdravotníckej starostlivosti v obci Vysoká nad Kysucou

Špecifický cieľ 2.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce

Opatrenia špecifického cieľa 2.2:

2.2.1 Podpora zamestnanosti v obci Vysoká nad Kysucou

2.2.2 Možnosti vzdelávania sa obyvateľov obce ohrozených nezamestnanosťou a sociálnou exklúziou

Špecifický cieľ 2.3 Podporovať rozvoj bytovej výstavby a výstavby sociálnych zariadení v obci Vysoká nad Kysucou

Opatrenia špecifického cieľa 2.3:

2.3.1 Výstavba nájomných bytových domov v obci Vysoká nad Kysucou

2.3.2 Rekonštrukcia a modernizácia Zariadenia pre seniorov, prípadne výstavba denného stacionára

Strategická oblasť 3 Vzdelávanie, kultúra, šport, voľný čas, mládež

Špecifické ciele v oblasti vzdelávania, kultúry, športu, voľného času a mládeže:

- 3.1** Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov
- 3.2** Podporovať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni
- 3.3** Modernizovať vzdelávanie vrátane ďalšieho vzdelávania a vybudovať prípadne rekonštruovať športoviská v obci

Špecifický cieľ 3.1 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo

Opatrenia špecifického cieľa 3.1:

- 3.1.1** Vytvoriť podmienky pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselných zručností do života obce
- 3.1.2** Ďalej zveľaďovať hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo
- 3.1.3** Zachovávať kvalitu a rozmanitosť prírodného dedičstva
- 3.1.4** Podporiť renováciu kultúrnych pamiatok a iných historických objektov na území obce Vysoká nad Kysucou
- 3.1.5** Vytváranie podmienok pre rozvoj občianskeho, duchovného a športového života obce (spolky, združenia, podujatia ...)

Špecifický cieľ 3.2 Podporovať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia špecifického cieľa 3.2:

3.2.1 Vytvárať siete a partnerstvá pre potreby projektovej spolupráce na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni

3.2.2 Rozvíjať cezhraničnú, interregionálnu a medzinárodnú spoluprácu regionálnych subjektov

3.2.3 Podporovať spoluprácu pri organizovaní športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít a vytvárať podmienky na ich rozvoj

Špecifický cieľ 3.3 Modernizovať vzdelávanie vrátane ďalšieho vzdelávania

Opatrenia špecifického cieľa 3.3:

3.3.1 Zlepšenie podmienok pre zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materskej škole

3.3.2 Zabezpečenie modernizácie vzdelávania na základnej škole v obci Vysoká nad Kysucou

3.3.3 Vybudovanie siete malých ihrísk, prípadne rekonštruovanie športového areálu futbalového klubu TJ Spartak Vysoká

Strategická oblasť 4 Cestovný ruch a marketing, práca, podnikanie, moderná samospráva

Špecifické ciele v oblasti cestovného ruchu, marketingu, práce, podnikania a modernej samosprávy:

- 4.1** Rozvíjať cestovný ruch v obci Vysoká nad Kysucou
- 4.2** Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie v obci Vysoká nad Kysucou
- 4.3** Rozvíjať služby a podporovať zavedenie inovácií
- 4.4** Zabezpečiť účinnú a otvorenú modernú samosprávu vytvárajúcu priaznivé prostredie pre podnikanie

Špecifický cieľ 4.1 Rozvíjať cestovný ruch v obci Vysoká nad Kysucou

Opatrenia špecifického cieľa 4.1:

- 4.1.1** Podpora budovania celoročnej ponuky atraktívnych produktov cestovného ruchu vrátane zvyšovania kvality služieb a ľudských zdrojov
- 4.1.2** Podpora udržania a ďalšieho rozvoja inštitucionálneho zázemia koordinujúceho a podporujúceho rozvoj cestovného ruchu
- 4.1.3** Budovanie a obnova turistických trás, cyklotrás a trás pre bežecké lyžovanie a modernizácia služieb pre ich užívateľov
- 4.1.4** Udržiavať jedinečné črty obce a využiť ich na tvorbu produktov cestovného ruchu
- 4.1.5** Koncepcia rozvoja cestovného ruchu, turizmu a rekreácie v obci Vysoká nad Kysucou
- 4.1.6** Strieborná Kysuca

Špecifický cieľ 4.2 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie v obci Vysoká nad Kysucou

Opatrenia špecifického cieľa 4.2:

4.2.1 Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v obci

4.2.2 Dlhodobá podpora miestnych podnikateľských subjektov

4.2.3 Rozšírenie siete služieb v obci Vysoká nad Kysucou

Špecifický cieľ 4.3 Rozvíjať služby a podporovať zavedenie inovácií

Opatrenia špecifického cieľa 4.3:

4.3.1 Systematická podpora začínajúcich podnikateľských subjektov v obci

4.3.2 Vytváranie podmienok pre rozvoj rôznych druhov priemyslu

4.3.3 Podpora rozvojových aktivít malých a stredných podnikateľov v jednotlivých podnikateľských oblastiach

Špecifický cieľ 4.4 Zabezpečiť účinnú a otvorenú modernú samosprávu vytvárajúcu priaznivé prostredie v obci

Opatrenia špecifického cieľa 4.4:

4.4.1 Posilnenie a zefektívnenie obecnej samosprávy

4.4.2 Vytváranie vhodných podmienok pre vznik a dlhodobé udržanie nových pracovných síl v záujme rozvoja zamestnanosti

Programová a realizačná časť PHSR obce Vysoká nad Kysucou - Zoznam indikatívnych aktivít

Špecifický cieľ 1.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej a komunikačnej infraštruktúry v obci

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.1.1 Rekonštrukcia cestnej komunikácie II /487 a prístupových komunikácií do jednotlivých osád obce Vysoká nad Kysucou	Rekonštrukcia a modernizácia cestnej komunikácie II/487 Čadca - Makov	obec, ZMOK, VÚC
	Vybudovanie mimoúrovňových priecestí s miestnymi komunikáciami	
	Spevnenie, klopenie a rozšírenie cestnej komunikácie II/487 v súlade s územným plánom rozvoja Žilinského samosprávneho kraja	
	Vypracovanie pasportizácie miestnych komunikácií na území obce Vysoká nad Kysucou	
	Podpora a udržateľnosť správy a údržby miestnych komunikácií	
	Dobudovanie a rekonštrukcia miestnych komunikácií vrátane prvkov na zvýšenie ich priepustnosti a bezpečnosti všetkých účastníkov cestnej premávky a kvality ŽP	
	Vypracovanie projektových dokumentácií súvisiacich s opatrením 1.1.1.	
	Rekonštrukcia prístupových komunikácií do jednotlivých osád obce Vysoká nad Kysucou	
1.1.2 Alternatívna doprava obyvateľov obce do zamestnania	Vybudovanie alternatívnej dopravy obyvateľov do zamestnania	
	Zvýšenie povedomia obyvateľov obce o alternatívnych spôsoboch dopravy do zamestnania	
1.1.3 Budovanie, rekonštrukcia, smerovanie a rozšírenie miestnych komunikácií a dostavba chodníkov na území obce	Dobudovanie, rekonštrukcia a modernizácia miestnych komunikácií s kvalitnou povrchovou úpravou v obci Vysoká nad Kysucou	
	Vybudovanie dvojpruhových komunikácií alebo jednopruhových s výhybňami v jednotlivých miestnych lokalitách obce	
	Budovanie, rekonštrukcia a modernizácia chodníkov okolo hlavnej cestnej komunikácie, ale aj na celom území obce Vysoká nad Kysucou (v jej jednotlivých častiach)	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

1.1.4 Podpora dostupnosti celého územia obce Vysoká nad Kysucou širokopásmovým internetom	Pokrytie územia obce bez možnosti pripojenia dostupnosťou na širokopásmový internet	obec, ZMOK, VÚC
	Vybudovanie, prípadne rekonštrukcia vnútorného internetového systému (občania, podnikateľské subjekty, základná škola, materská škola, obecný úrad ...)	
1.1.5 Rekonštrukcia a modernizácia miestneho rozhlasu a v prípade potreby aj rekonštrukcia verejného osvetlenia	Vypracovanie projektovej dokumentácie rekonštrukcie bezdrôtového obecného rozhlasu so všetkými potrebnými náležitosťami (štúdia, ...)	
	Komplexná rekonštrukcia obecného rozhlasu zavedením bezdrôtového systému do všetkých obývaných miestnych častí obce	
	Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia a činnosti s tým súvisiace	
1.1.6 Pokrytie územia obce Vysoká nad Kysucou kamerovým systémom a káblou televíziou	Zavedenie kamerového systému na monitorovanie vybraných častí obce za účelom zníženia kriminality, zvýšenia bezpečnosti a ochrany majetku na jej území	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie kamerového systému v obci Vysoká nad Kysucou	
	Rozšírenie siete a služieb káblovej televízie na území obce Vysoká nad Kysucou	

Špecifický cieľ 1.2 Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.2.1 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba zastávok, tvorba vyhradených jazdných pruhov a iných opatrení na preferenciu verejnej osobnej dopravy	Obnova a budovanie vyhradených jazdných pruhov pre verejnú osobnú dopravu v obci, rekonštrukcia, modernizácia a výstavba zastávok cestnej verejnej osobnej dopravy, rekonštrukcia, modernizácia a výstavba obrátisk cestnej verejnej dopravy a iných opatrení preferencie verejnej osobnej dopravy	obec, ZMOK, VÚC
	Zabezpečenie moderných informačných systémov, zlepšenie informovanosti cestujúcich a zlepšenie informačného a oznamovacieho systému v obci	
	Prestavba železničného priecestia Nižný Kelčov - Široký most	
1.2.2 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba infraštruktúry pre nemotorovú dopravu a zavádzanie prvkov na zvyšovanie bezpečnosti nemotorovej dopravy	Obnova a rekonštrukcia už existujúcich cyklistických komunikácií, budovanie nových cyklistických komunikácií a cyklokoridorov na existujúcej cestnej komunikácii II/487 Čadca - Makov a na existujúcich miestnych komunikáciách	
	Zvyšovanie bezpečnosti zraniteľných účastníkov cestnej premávky - odstraňovanie úzkych miest a dobudovanie príslušnej infraštruktúry (chodníky, značenie na komunikáciách) v pešej doprave, výstavba a prevádzka dopravného ihriska pre deti, zavedenie prvkov zvyšujúcich bezpečnosť účastníkov, ...	
	Budovanie odstavňových plôch pre bicykle, budovanie cyklostanov	
1.2.3 Tvorba analytických, koncepčných a strategických dokumentov na zabezpečenie zvýšenia atraktivity verejnej osobnej a nemotorovej dopravy	Spracovanie, resp. aktualizácia strategických dokumentov a územnoplánovacích podkladov relevantných pre oblasť dopravy (plán dopravnej obsluhy, ...), spracovanie analytických dokumentov preferujúcich ekologické formy dopravy, tvorba propagačných materiálov, máp, webových portálov, mobilných aplikácií na propagáciu cyklistickej dopravy a pod.	

Špecifický cieľ 1.3 Zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci Vysoká nad Kysucou

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.3.1 Skvalitnenie zásobovania miestnych častí pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd	Dobudovanie rozvodnej siete pre zásobovanie pitnou vodou v ďalších miestnych častiach , teda dostavba a rozšírenie obecného verejného vodovodu	obec, VÚC, SEVAK a.s.
	Rozšírenie a zvýšenie kapacity verejnej kanalizácie a čistiarní odpadových vôd v katastrálnom území obce Vysoká nad Kysucou	
	Vybudovanie individuálnych čističiek vlastníckmi rodinných domov, podnikateľskými subjektmi a prevádzkovateľmi zariadení v obci	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie relevantnej pre oblasť skvalitnenia zásobovania miestnych častí pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd	
	Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd	
1.3.2 Skvalitnenie systému zberu, separácie a zneškodňovania / zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží	Vypracovanie štúdie o odpadovom hospodárstve obce Vysoká nad Kysucou v súlade s platnou legislatívou Slovenskej republiky a Európskeho spoločenstva	
	Zvýšenie povedomia obyvateľov obce v oblasti triedeného zberu a zhodnocovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov	
	Zriadenie centrálného kompostoviska v rámci Združenia miest a obcí mikroregiónu Horné Kysuce, prípadne TKO Semeteš alebo aj zriadenie obecného kompostoviska	
	Sanácia environmentálnych záťaží a nelegálnych čiernych skládok v rámci katastrálneho územia obce Vysoká nad Kysucou	
	Opatrenia na opätovné použitie a zhodnocovanie odpadov so zameraním na domáce kompostovanie (nákup malých a väčších kompostérov, ...)	
	Výstavba zariadení na prípravu na opätovné použitie odpadov, podporu triedeného zberu zložiek komunálneho odpadu a pod., vrátane zariadení na recykláciu a opätovné použitie nebezpečných odpadov	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

1.3.2 Skvalitnenie systému zberu, separácie a zneškodňovania / zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží	Rozširovanie a zefektívnenie separovaného zberu odpadu s cieľom znižovania komunálneho odpadu na území obce Vysoká nad Kysucou	obec, VÚC, ZMOK, povodie Váhu, organizácie oprávnené nakladať s odpadmi
	Rekultivácia skládky komunálneho odpadu v osade Semeteš	
	Informačné kampane na podporu separovania odpadov a za zníženie zakladania a vytvárania nelegálnych skládok v jednotlivých častiach obce Vysoká nad Kysucou	
	Osveta mladých, organizovanie podujatí pre deti a mládež s dôrazom na ochranu prírody a efektívne využívanie prírodných zdrojov	
1.3.3 Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000	Vypracovanie koncepčného materiálu obsahujúceho súhrn a postup činností a aktivít, ktorých realizácia zabezpečí komplexnú ochranu prírodného a životného prostredia obce	
	Všeobecné záväzné nariadenie k ochrane prírodného a životného prostredia schválené Obecným zastupiteľstvom obce Vysoká nad Kysucou	
1.3.4 Úprava, regulácia a revitalizácia potokov v katastri obce Vysoká nad Kysucou	Úprava, regulácia a revitalizácia potokov v katastrálnom území obce Vysoká nad Kysucou	
	Zarybnenie potokov v súčinnosti s rybárskym zväzom	
	Aktualizácia a skvalitňovanie protipovodňových opatrení riek a potokov na území obce	
	Výstavba nových hatí, prípadne rekonštrukcia už existujúcich	
1.3.5 Regulácia a humanizácia oboch brehov rieky Kysuce	Regulácia oboch brehov rieky Kysuca	
	Drobná infraštruktúra na brehoch rieky Kysuce (zberné koše, stojany na bicykle ...)	
	Vybudovanie oddychových zón v okolí rieky a potokov a ich následná kultivácia	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie na vytvorenie oddychových zón	
	Informačné a smerové tabule súvisiace s reguláciou a humanizáciou oboch brehov rieky	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

1.3.6 Rozšírenie verejnej zelene, dobudovanie parku a kultivácia životného prostredia obývaných častí obce	Úprava plôch verejnej zelene v obci Vysoká nad Kysucou , výsadba okrasných stromov a krovín	obec, ZMOK, VÚC, povodie Váhu
	Doplnenie upravených plôch verejnej zelene lavičkami, preliezkami pre deti, ...	
	Osadenie malých zberných nádob na drobný odpad	
1.3.7 Revitalizácia centra obce a vybudovanie oddychových zón	Rekonštrukcia a revitalizácia centra obce Vysoká nad Kysucou	
	Vybudovanie peších a oddychových zón v intraviláne obce podľa priestorových možností, servisné a materiálno-technické zázemie	
	Prenosné alebo pevné malé objekty na stánkový ambulantný predaj	
	Vybudovanie malého amfiteátrového priestoru v centre obce Vysoká nad Kysucou	
	Rekonštrukcia obecných priestorov a objektov slúžiacich na poriadanie miestnych kultúrnych podujatí	
	Rekonštrukcia a opravy objektov centrálnej časti obce	
	Vypracovanie koncepcie rozvoja oddychových zón obce Vysoká nad Kysucou	
	Zveľadenie a dobudovanie oddychových zón v miestnych častiach obce	

Špecifický cieľ 1.4 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.4.1 Zintenzívnenie využívania obnoviteľných zdrojov energií	Výstavba malých zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie pri zohľadnení miestnych podmienok v obci Vysoká nad Kysucou	obec, ZMOK, VÚC, povodie Váhu, DHZ Vysoká nad Kysucou
	Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	
1.4.2 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, bytových domov, školských zariadení ...	Rekonštrukcia a modernizácia stavebných objektov, energetických zariadení, systémov merania a riadenia, systémov prípravy teplej vody, osvetlenia a pod. vrátane spracovania projektovej dokumentácie a následného monitoringu energetickej efektívnosti	
	Inštalácia malých zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie - fotovoltické panely (výroba elektriny), veterné turbíny (výroba elektriny), slnečné kolektory (výroba tepla), kotly na biomasu (výroba tepla) a tepelné čerpadlá (výroba tepla)	
	Využívanie kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie a modernizácia rozvodov tepla z centrálného zásobovania teplom	
1.4.3 Realizácia preventívnych opatrení na zníženie rizika povodní, požiarov a iných rizík	Výstavba a rekonštrukcia vodných stavieb, ako ochranné hrádze, hate a protipovodňové línie, úpravy vodných tokov vrátane manipulačných zariadení, opatrenia spojené so zelenou infraštruktúrou a tiež opatrenia na spomalenie odtoku vody z povodia rieky Kysuce a opatrenia podporujúce akumuláciu vody v lokalitách obce na to vhodných	
	Aktualizácia máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika a plánov, podpora prevencie, prieskumu a sanácie havarijných zosuvov súvisiacich so zmenou klímy, ako aj hydrologických prieskumov zameraných na vymedzenie deficitných oblastí a zabezpečenie pitnej vody	
	Zabezpečenie komplexnej ochrany územia obce Vysoká nad Kysucou pred povodňami	
	Zabezpečenie pripravenosti zložiek krízového riadenia vrátane miestnych DHZ	

Špecifický cieľ 2.1 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.1.1 V reflexii na demografický vývoj v obci prispôsobenie kapacít a foriem sociálnej a zdravotnej starostlivosti	Výstavba denného stacionára - zariadenia sociálnych služieb v zmysle neustále meniacich sa podmienok v oblasti demografického vývoja obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou	obec, ZMOK, VÚC, ÚPSVaR Čadca
	Vybudovanie nového zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov	
2.1.2 Rozvíjanie externej formy sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti s dôrazom na seniorov a osôb so zdravotným postihnutím	Rozvíjanie terénnych foriem opatrovateľskej služby a ošetrovateľskej starostlivosti v zmysle zabezpečenia potrieb klienta prioritne v jeho rodinnom prostredí	
	Vytváranie mobilných odborných jednotiek schopných poskytovať starostlivosť osobám odkázaným na starostlivosť inou fyzickou osobou	
	Rozšírenie terénnej formy sociálnej a zdravotnej starostlivosti	
2.1.3 Koncepcia sociálnej a zdravotníckej starostlivosti v obci Vysoká nad Kysucou	Vypracovanie koncepčného strategického materiálu definujúceho a stanovujúceho celý komplex produktov a služieb sociálnej zdravotníckej starostlivosti v obci	
	Všeobecné záväzné nariadenie k sociálnej a zdravotníckej starostlivosti v obci Vysoká nad Kysucou prijaté obecným zastupiteľstvom obce Vysoká nad Kysucou	
	Udržanie prípadne rozšírenie zdravotníckej starostlivosti v obci Vysoká nad Kysucou	

Špecifický cieľ 2.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.2.1 Podpora zamestnanosti v obci Vysoká nad Kysucou	Podpora profesionálneho správania sa zamestnancov obecnej samosprávy Vysoká nad Kysucou prostredníctvom školení a vzdelávania	obec, ZMOK, VÚC, ÚPSVaR Čadca
	Zvyšovanie profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre obecnú samosprávu prostredníctvom vytvorenia celoživotného systému vzdelávania	
	Zefektívnenie súčasných a zavedenie nových nástrojov s cieľom zvýšiť aktivity ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením	
	Vytváranie inovatívnych nástrojov zamestnanosti v oblastiach s vysokou prítomnosťou osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením	
	Podpora zamestnanosti v obci s dôrazom na zapojenie znevýhodnených skupín do aktívneho života cez možnosť využívania projektov štrukturálnych fondov EÚ	
	Spolupráca s ÚPSVaR na realizácii aktívnej politiky v oblasti podpory a rozvoja zamestnanosti	
2.2.2 Možnosti vzdelávania sa obyvateľov obce ohrozených nezamestnanosťou a sociálnou exklúziou	Vytvorenie podmienok na doplnujúce vzdelávanie sa obyvateľov obce s nízkou vzdelanostnou úrovňou	
	Aktivity na podporu celoživotného vzdelávania vrátane šírenia dobrej praxe zo zahraničia	
	Využívanie informatizačných systémov na sprostredkovanie vedomostí a poznatkov	
	Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľov obce s osobitými vzdelávacími potrebami	

Špecifický cieľ 2.3 Podporovať rozvoj bytovej výstavby a výstavby sociálnych zariadení

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.3.1 Výstavba nájomného bytového domu v obci Vysoká nad Kysucou	Výstavba nájomného bytového domu s viacerými bytovými jednotkami	obec, ZMOK, VÚC, SEVAK a.s., Stredoslovenská energetika a.s.
	Rekonštrukcia a rozšírenie inžinierskych sietí súvisiaca s realizáciou bytovej výstavby	
	Dobudovanie infraštruktúry a úprava okolia nájomného bytového domu podľa potrieb a záujmov individuálnych stavebníkov	
	Nájomný bytový dom s využitím malých zariadení obnoviteľných zdrojov energie - fotovoltické panely (výroba elektriny), veterné turbíny (výroba elektriny), slnečné kolektory (výroba tepla), kotly na biomasu (výroba tepla) a tepelné čerpadlá (výroba tepla)	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie potrebnej k výstavbe nájomného bytového domu	
	Zjednotenie a dopracovanie regulatívov determinujúcich rozvoj bývania v území s dôrazom na zachovanie hodnôt prírody a krajiny na území obce Vysoká nad Kysucou	
	Začlenenie jednotlivých parciel novej výstavby do územného plánu obce Vysoká nad Kysucou za stavebné parcely	
	Vypracovanie urbanistických štúdií pre lokality v obci a územný plán	
	Majetkovo-právne vysporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom vo vybraných lokalitách v obci a vybudovanie potrebnej infraštruktúry a inžinierskych sietí	
	Podpora realizovania prístavieb a nadstavieb domov, zlepšenie podmienok nájomcov	
2.3.2 Výstavba denného stacionára	Zrealizovanie výstavby denného stacionára v obci Vysoká nad Kysucou	
	Vývarovňa a roznáška jedál pre starších obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie relevantnej pre výstavbu denného stacionára pre starších obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou	

Špecifický cieľ 3.1 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.1.1 Vytvoriť podmienky pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselných zručností do života obce	Tvorba funkčných väzieb medzi inštitucionálnym zázemím podnikateľských subjektov pôsobiach v obci a prezentátormi ľudových zvykov a remesiel	obec, ZMOK, VÚC
	Vytváranie priestoru pre transfer tradičných ľudových postupov do života obce	
3.1.2 Ďalej zveľaďovať hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo	Identifikácia jedinečných znakov kultúrneho dedičstva obce Vysoká nad Kysucou a ich využitie pre potreby návštevníkov obce	
	Zvyšovanie reálnej dostupnosti k prvkom kultúrneho dedičstva na území obce	
3.1.3 Zachovávať kvalitu a rozmanitosť prírodného dedičstva	Zachovanie krajinného rázu typického pre obec Vysoká nad Kysucou	
3.1.4 Podporiť renováciu kultúrnych pamiatok a iných historických objektov na území obce	Obnova kultúrnych pamiatok a historických objektov ako aj pamiatkových zón v obci a zabezpečenie ich primeranej ochrany a udržiavania	
	Inovatívne formy prezentovania kultúrnych pamiatok na území obce Vysoká nad Kysucou	
	Opätovné využívanie objektov na komerčné účely pri zachovaní ich vzhľadu a jedinečnosti	
3.1.5 Vytváranie podmienok pre rozvoj občianskeho, duchovného a športového života obce (spolky, združenia, podujatia ...)	Priestorové podmienky pre činnosť spolkov a združení (najmä v priestoroch kultúrneho domu)	
	Pokračovanie a inovácia v rozvoji odkazu športových a kultúrnych podujatí	
	Obnovovanie a udržiavanie starých remesiel, podpora športových turnajov a súťaží v obci	
	Vytváranie podmienok pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselníckych zručností do života obyvateľov obce Vysoká nad Kysucou	
	Udržiavanie existujúcich ľudových tradícií, podpora remeselníckej výroby, postupné oživovanie ďalších miestnych ľudových tradícií a zvykov (stavenie mája, zábavy ...)	

Špecifický cieľ 3.2 Podporovať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.2.1 Vytvárať siete a partnerstvá pre potreby projektovej spolupráce na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni	Podpora občianskych iniciatív, projektov multisektorovej spolupráce, efektívne fungovanie sietí	obec, ZMOK, VÚC, cezhraničný partner
	Prehľbovanie spolupráce rôznych socioekonomických partnerov na území obce za účelom jej integrovaného rozvoja	
	V spolupráci so socioekonomickými partnermi pravidelné monitorovanie napĺňania PHSR obce Vysoká nad Kysucou , operačných programov a ostatných strategických dokumentov relevantných pre územie obce a vyhodnocovať ich dopady na danom území obce	
	Podpora vytvárania partnerstiev na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni s cieľom zvýšenia dostupnosti finančnej podpory obce v regióne Kysúc	
3.2.2 Rozvíjať cezhraničnú, interregionálnu a medzinárodnú spoluprácu regionálnych subjektov	Využitie nadviazaných cezhraničných partnerstiev na ďalší rozvoj bilaterálnej i multilaterálnej cezhraničnej spolupráce	
	Rozvíjanie cezhraničných partnerstiev miestnych akčných skupín	
	Zintenzívnenie účasti obce Vysoká nad Kysucou na projektoch medzinárodnej a nadnárodnej spolupráce prispievajúcich k naplneniu stratégie PHSR obce Vysoká nad Kysucou	
3.2.3 Podporovať spoluprácu pri organizovaní športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít a vytvárať podmienky na ich rozvoj	Udržiavanie tradície organizovania etablovaných športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít a podujatí v obci Vysoká nad Kysucou	
	Vytváranie podmienok pre zvyšovanie možností zmysluplného využívania voľného času vrátane organizačného zabezpečenia a udržiavania, rozširovania a modernizácie potrebnej infraštruktúry	
	Ďalší rozvoj ľudských zdrojov v oblasti športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít ako nevyhnutný predpoklad ich skvalitňovania	

Špecifický cieľ 3.3 Modernizovať vzdelávanie vrátane ďalšieho vzdelávania

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.3.1 Zlepšenie podmienok pre zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materskej škole	Výstavba nového objektu materskej školy vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania (inovatívneho prístupu v oblasti vzdelávania), prípadne rozširovanie kapacít existujúceho objektu elokovaných budov MŠ a ich materiálno-technické vybavenie	obec, ZMOK, VÚC
	Rekonštrukcia elokovaných budov MŠ v obci zameraná na zvýšenie energetických úspor	
	Rekonštrukcia vnútorného zariadenia elokovaných budov MŠ v obci Vysoká nad Kysucou	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie rekonštrukcie elokovaných budov MŠ	
3.3.2 Zabezpečenie modernizácie vzdelávania ZŠ s MŠ E. A. Cernana v obci Vysoká nad Kysucu	Prípadná rekonštrukcia budov ZŠ (vrátane vybudovania telocvične a rekonštrukcie športového areálu a prislúchajúcich školských zariadení na zvýšenie energetických úspor a štandardu ich výučby), prístavba dielni pri ZŠ s MŠ E. A. Cernana Vysoká n. Kysucou	
	Rekonštrukcia a dovybavenie vnútorného zariadenia ZŠ Vysoká nad Kysucou	
	Zabezpečenie vybavenosti ZŠ interaktívnymi triedami a laboratóriami budúcnosti zvyšujúcimi interaktívnosť a participáciu žiakov	
	Podpora projektového vzdelávania vedúceho k zvýšeniu praktických zručností žiakov, podpora mobility žiakov (mládeže) v rámci účasti na voľnočasových aktivitách a neformálnom vzdelávaní	
	Podpora inovatívnych a alternatívnych metód vzdelávania a vyučovacích metód	
	Zlepšenie spolupráce medzi vzdelávacími a kultúrnymi inštitúciami v obci	
	Podpora programu pre motiváciu učiteľov na ďalšie vzdelávanie a samovzdelávanie	
3.3.3 Skvalitnenie a rozvoj športových činností v obci Vysoká nad Kysucou	Propagácia športu v škole a jej elokovaných pracoviskách, v školských a predškolských zariadeniach	
	Podpora organizovania športových podujatí a súťaží	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

3.3.3 Skvalitnenie a rozvoj športových činností v obci Vysoká nad Kysucou	Podpora športových aktivít detí, mládeže počas voľného času prostredníctvom krúžkov so športovým zameraním	obec, VÚC, ZMOK
	Podpora činnosti tradičných športov - futbal, zimné športy, turistika, ...	
3.3.4 Vybudovanie siete malých ihrísk, prípadne rekonštruovanie športového areálu futbalového klubu TJ Spartak Vysoká	Dobudovanie športového areálu TJ Spartak Vysoká na viacúčelové športové a relaxačné centrum, materiálové a technické vybavenie objektov športového areálu	
	Dobudovanie novej siete malých ihrísk a rekonštrukcia už existujúcich ihrísk v obci, vybudovanie nových viacúčelových ihrísk, ich materiálno-technické a servisné vybavenie	
	Výstavba viacúčelového verejného ihriska v ústredí obce Vysoká nad Kysucou	
	Rekonštrukcia a modernizácia ihriska a budovy TJ Spartak Vysoká nad Kysucou	
	Výstavba budovy telocvične pri ZŠ s MŠ E. A. Cernana Vysoká nad Kysucou	

Špecifický cieľ 4.1 Rozvíjať cestovný ruch v obci Vysoká nad Kysucou

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.1.1 Podpora budovania celoročnej ponuky atraktívnych produktov cestovného ruchu vrátane zvyšovania kvality služieb a ľudských zdrojov	Tvorba komplexných produktov cestovného ruchu s využitím jedinečností a miestnych atraktivít na území obce Vysoká nad Kysucou	obec, ZMOK, VÚC, organizácie cestovného ruchu
	Využívanie nových foriem propagácie cestovného ruchu a kultúry v obci Vysoká n. Kysucou	
	Zavádzanie produktov a služieb cestovného ruchu prístupných všetkým cieľovým skupinám vrátane seniorov, zdravotne postihnutých, cudzincov a pod.	
4.1.2 Podpora udržania a ďalšieho rozvoja inštitucionálneho zázemia koordinujúceho a podporujúceho rozvoj cestovného ruchu	Zabezpečenie a postupné rozširovanie mechanizmu financovania cestovného ruchu v obci Vysoká nad Kysucou prostredníctvom platnej legislatívy	
	Prehľbovanie spolupráce obce Vysoká nad Kysucou s krajskou organizáciou cestovného ruchu, oblastnými organizáciami cestovného ruchu a ostatnými aktérmi cestovného ruchu za účelom ďalšieho rozvoja cestovného ruchu v obci	
4.1.3 Budovanie a obnova cyklotrás a trás pre bežecké lyžovanie a modernizácia služieb pre ich užívateľov	Doplnenie značenia a mobiliáru trás v zmysle zvyšovania ich atraktivity a zabezpečenie dostatočných informačných zdrojov o atraktivitách územia vo svojom okolí	
	Vzájomné prepájanie trás s trasami v susediacich obciach	
	Zabezpečenie primeranej údržby a obnovy mobiliáru na vytvorených trasách	
4.1.4 Udržiavať jedinečné črty obce a využiť ich na tvorbu produktov cestovného ruchu	Podpora rozvíjania kultúrno-poznávacieho cestovného ruchu v obci	
	Tvorba produktov cestovného ruchu (napr. náučné chodníky, poznávacie trasy ...) postavených na jedinečnostiach jednotlivých lokalít v obci Vysoká nad Kysucou	
4.1.5 Koncepcia rozvoja cestovného ruchu, turizmu a rekreácie v obci Vysoká nad Kysucou	Strategický materiál stanovujúci smer, postupy a konkrétne aktivity a činnosti v rozvoji cestovného ruchu, turizmu a rekreácie	
	Plán peších turistických, cykloturistických a lyžiarsko-bežeckých tratí v katastri obce s prepojením na okolité obce, plán lokalít oddychu, turizmu a rekreácie	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

4.1.5 Konceptia rozvoja cestovného ruchu, turizmu a rekreácie v obci Vysoká nad Kysucou	Plán informačného systému a značenia v obývaných častiach a v predmete koncepcie dotknutých častí obce Vysoká nad Kysucou	obec, ZMOK, VÚC, organizácie cestovného ruchu, povodie Váhu
	Koncepcia propagačno-informačnej a marketingovej prezentácie obce Vysoká n. Kysucou	
	Koncepcia špeciálne orientovaná na ponuku produktov a služieb v oblasti cestovného ruchu v rámci obce Vysoká nad Kysucou	
	Systém plošných informačných a propagačných panelov a značiek orientujúcich návštevníkov v rámci katastra obce Vysoká nad Kysucou	
	Zriadenie a rozvoj obecného informačného centra „Turistickej informačnej kancelárie“	
	Vyhotovenie a osadenie nových informačných máp obce a blízkeho okolia s vyznačením objektov cestovného ruchu a pamätihodností	
	Umiestnenie komplexnej turistickej ponuky na web stránky obce Vysoká nad Kysucou	
	Tvorba propagačných materiálov o ponuke cestovného ruchu	
	Podpora obce projektom rozvíjajúcim cestovný ruch v regióne, resp. v mikroregióne Horné Kysuce	
	Vybudovanie turistickej rozhľadne na území obce Vysoká nad Kysucou	
4.1.6 Strieborná Kysuca	Informačný systém obce prepojený s informačným systémom v rámci regiónu Kysúc	
	Vybudovanie pešej, bežeckej, cyklistickej, bežkárскеj, športovej a relaxačnej zóny Čadca - Makov	
	Vybudovanie trasy okolo rieky Kysuca, ktorá bude vedená zväčša po regulovanom brehu rieky Kysuca	
	Vybudovanie drobnej infraštruktúry (oddychové sedenia, prístrešky), informačné značenie	
	Úprava pozemkov v katastrálnom území obce na parkové plochy pre oddychové zóny	

Špecifický cieľ 4.2 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie v obci Vysoká nad Kysucou

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.2.1 Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v obci	Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v obci Vysoká nad Kysucou	obec, ZMOK, VÚC, podnikateľské subjekty
	Podpora spoločenských služieb a infraštruktúry pre podnikateľov v obci Vysoká nad Kysucou	
	Podpora službám, tvorbe a ponuke produktov v rámci cestovného ruchu a turizmu	
	Vybudovanie priemyselného parku na území obce Vysoká nad Kysucou	
	Vybudovanie potrebnej infraštruktúry a siete, dopravné a informačné značenie	
	Vypracovanie koncepcie tvorby verejno-súkromných partnerstiev	
4.2.2 Dlhodobá podpora miestnych podnikateľských subjektov	Výber vhodných priestorov pre novovznikajúce podnikateľské subjekty	
	Vytvorenie motivačného podnikateľského prostredia za účelom oživenia miestneho podnikania	
	Podpora rozvoja malého a stredného podnikateľského sektora s dôrazom na služby menej ekonomicky atraktívne	
	Sprístupňovanie a skvalitnenie informačného toku medzi verejným, samosprávnym a podnikateľským sektorom	
	Podpora vzniku a pôsobenia podnikateľského združenia v obci Vysoká nad Kysucou	
4.2.3 Rozšírenie siete služieb v obci Vysoká nad Kysucou	Rozšírenie siete podnikateľských subjektov poskytujúcich služby v obci, napr. opatrovateľskú službu, kominárske a cintorínske služby ...	

Špecifický cieľ 4.3 Rozvíjať služby a podporovať zavedenie inovácií

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.3.1 Systematická podpora začínajúcich podnikateľských subjektov v obci	Organizovanie aktivít a podujatí na stimuláciu podnikateľských aktivít a rozvoj podnikateľského potenciálu	obec, VÚC, podnikateľské subjekty
	Budovanie vhodného podnikateľského prostredia v obci Vysoká nad Kysucou	
4.3.2 Vytváranie podmienok pre rozvoj rôznych druhov priemyslu	Organizovanie aktivít na stimuláciu rozvoja rôznych druhov priemyslu v obci Vysoká nad Kysucou	
4.3.3 Podpora rozvojových aktivít malých a stredných podnikateľov v jednotlivých podnikateľských oblastiach	Vytváranie podmienok a podpora rozvojových aktivít v jednotlivých podnikateľských oblastiach malého a stredného podnikania	

Špecifický cieľ 4.4 Zabezpečiť účinnú a otvorenú modernú obecnú samosprávu vytvárajúcu priaznivé prostredie v obci

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.4.1 Posilnenie a zefektívnenie obecnej samosprávy Vysoká nad Kysucou	Podpora rozvoja ľudských zdrojov a optimalizácie procesov obecnej samosprávy	obec, ZMOK, VÚC
	Zefektívnenie činností obecnej samosprávy	
	Rekonštrukcia a revitalizácia budovy Obecného úradu na spoločenské a administratívno-správne centrum obce Vysoká nad Kysucou	
	Rekonštrukcia objektu obecného úradu s novým dispozičným riešením a servisným zázemím	
	Vybudovanie viacúčelovej sály a jej materiálovo-technické vybavenie	
	Zriadenie priestorov pre knižnicu s internetom a informačnými službami, materiálovo-technické vybavenie daných priestorov	
	Zriadenie priestorov pre činnosť a aktivity spolkov a združení, materiálovo-technické vybavenie daných priestorov	
	Informatizačné a materiálo-technické vybavenie priestorov obecného úradu	
	Elektronicky komunikujúca a efektívna obecná samospráva	
	Modernizácia regionálnej a miestnej infraštruktúry pamäťových a fondových inštitúcií	
	Rekonštrukcia a revitalizácia Kultúrneho domu - kultúrne, spolkové, spoločenské a administratívno-správne centrum obce Vysoká nad Kysucou a jeho materiálovo-technické vybavenie, expozičné a výstavné priestory	

Finančná časť PHSR obce Vysoká nad Kysucou

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vysoká nad Kysucou na roky 2015 - 2022 obsahuje najmä finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce. Pre splnenie stanovených opatrení a aktivít programu je potrebné v mnohých prípadoch realizovať finančne náročné projekty, na ktoré obec Vysoká nad Kysucou nemá dostatok prostriedkov z vlastných zdrojov. Pre ten účel môže obec plánovať využitie finančných prostriedkov z verejných zdrojov alebo zo zdrojov súkromných investorov.

Zdroje financovania programu rozvoja obce Vysoká nad Kysucou

Finančné zdroje, ktoré môžu byť využité pre financovanie programu rozvoja obcí v Slovenskej republike možno rozdeliť do dvoch základných skupín a ďalších podskupín:

- verejné finančné zdroje
 - ✓ verejné finančné zdroje z rozpočtu samosprávnych krajov
 - ✓ verejné finančné zdroje z národného rozpočtu, resp. štátnych fondov
 - ✓ verejné zdroje zo štrukturálnych fondov Európskej únie
- súkromné finančné zdroje
 - ✓ vlastné zdroje obce, pôžičky
 - ✓ súkromní investori.

Pre získanie grantov alebo nenávratných finančných príspevkov zo strany samospráv alebo štátu (štátne fondy, štátny rozpočet) majú obce v súčasnosti len minimálne, obmedzené možnosti. Preto v mnohých prípadoch pristupujú k získaniu finančných prostriedkov z rozpočtu Európskej únie, ktoré je často previazané so schopnosťou obce podieľať sa na spolufinancovaní rozvojových projektov z vlastných zdrojov, poprípade zo zdrojov súkromných investorov.

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa mnohým obecným samosprávam otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov Európskej únie. Cieľom európskej regionálnej politiky je predovšetkým vyrovnanie disparít medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022

V programovacom období 2014 - 2020 je európska regionálna politika založená na piatich štrukturálnych fondoch:

- Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR)
- Európsky sociálny fond (ESF)
- Európsky poľnohospodársky fond rozvoja vidieka (EPFRV)
- Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF)
- Európsky fond pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEPAD).

V rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ bude môcť v programovacom období 2014 - 2020 obec čerpať finančné prostriedky z viacerých operačných programov.

Tabuľka 29 Prehľad operačných programov pre programovacie obdobie 2014 - 2020

Operačný program	Riadiaci orgán
OP Efektívna verejná správa (OPEVS)	MV SR
OP Kvalita životného prostredia (OPKŽP)	MŽP SR
OP Ľudské zdroje (OPEZ)	MPSVR SR
OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia (OPZASI)	MPSVR SR
OP Integrovaná infraštruktúra (OPII)	MDVRR SR
OP Informatizácia spoločnosti (OPIS)	MDVRR SR
OP Výskum a inovácie (OPVAI)	MŠ SR
OP Technická pomoc (OPTP)	MV SR

Prameň: vlastné spracovanie.

Využitie vlastných, obecných finančných prostriedkov závisí predovšetkým od rozpočtu obce. Na základe majetkovej a rozpočtovej situácie obce Vysoká nad Kysucou možno konštatovať, že nie je možné realizovať všetky projektové zámery rozvoja obce z vlastných zdrojov. Obec je však schopná podieľať sa na min. 5% financovaní vybraných rozvojových aktivít definovaných v strategickej oblasti PHSR obce Vysoká nad Kysucou. Ďalšie finančné prostriedky musí obec získať z iných externých zdrojov, verejných alebo súkromných. Súkromný sektor je vhodnou alternatívou pre spolufinancovanie projektov, ktoré v konečnom výstupe generujú zisky. Ďalšou možnosťou je využitie bankových úverových produktov.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
VYSOKÁ NAD KYSUCOU NA ROKY 2015 - 2022**

